

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

<p>Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.</p> <p>Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.</p>	<p>Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.</p> <p>Az egyesületi tanács felügyelete alatt: Főszerkesztő és kiadásért felelős: Rubinek Gyula az OMGE. igazgatója. Felelős szerkesztő: Buday Barna.</p>	<p>Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-utca 8. Kiadóhivatal: Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám. Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.</p>
--	---	--

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

1908 április 28. d. u. 4 órákor. Törzskönyvelő bizottság ülése.
" május 2. d. u. 4 órákor. Műszaki bizottság ülése.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”

Országos Törzskönyvelő Bizottsága

1908 április hó 28-án, kedden d. u. 4 órákor a „Köztelek”-en tartandó ülésére.

Tárgyak:

Uj tenyészállatok felvétele.
Az állami ménésbirtokok gulyáinak törzskönyvezése.

Az O. T. szabályzatának módosítása.

A törzskönyvi fülbélyeg alkalmazása az erre kiszemelt tenyészetekben.

Ráthonyi Reusz Henrik s. k.,
elnök.

Tanulmányi kirándulás.

Az OMGE. műszaki bizottsága Kuffner Károly báró ur diószegi uradalmának megtekintése céljából folyó évi május hó 30-án (szombaton) tanulmányi kirándulást rendez, az uradalomban divó czukorrépa-munkálatok és állathizlalás tanulmányozása céljából.

Résztvehet e kirándulásban az OMGE bármely tagja.

Indulás május 30-án Budapestről (nyugati pályaudvar) a reggel 7 órákor induló zsolnai gyorsvonattal. Érkezés Galánthára d. e. 10 órákor. Megtekintése az uradalom czukorrépa-munkálatainak. Délben az uradalom látja vendégeit a kirándulókat. Délután az uradalom és a nagyarányu hizlalás megtekintése. 1/26

órákor este indulás Födemes állomásról haza. Érkezés Budapestre este 9 órákor.

A dunántúli gazdatársak a Pozsony felől jövő vonattal érkehetnek Galánthára és csatlakozhatnak a kiránduló társasághoz.

A tanulmányi kirándulásra résztvevni szándékosok sziveskedjenek ebbeli szándékukat legkésőbb május hó 20-ig az OMGE. titkári hivatalánál 5 korona egyidejűleg való beküldésével bejelenteni.

A rendező-bizottság nevében:

Jeszenszky Pál,
ügyvezető-titkár.

Gazdasági tanulmányut Angliába.

Az angol királyi gazdasági egyesület szives meghívása folytán az OMGE. a folyó évi jun. hó 15-étől július hó 2-ig mintegy három hétre tervezett gazdasági társas tanulmányi utazást fog rendezni.

Költségek.

A tanulmányut összes költségei Budapesttől Doverig első osztályu vasuti és hajójegyeket, Angliába pedig második és harmadik osztályu vasuti jegyeket véve számításba, legfeljebb mintegy 1300 kor.-ra fognak rugni. Budapesttől Doverig második osztályu vasuti és első osztályu hajójegyket, Angliában pedig második- és harmadik osztályu vasuti jegyeket véve számításba, legfeljebb mintegy 1100 koronát fognak kitenni.

A fenti összegben az összes vasuti és hajójegyek, Angliában a szállodák és ellátás, a vasutról a szállodába és vissza vivő kocsik fuvarja, Angliában járatos vezető díjazása, a szállodák és vasuti személyzet borraivalóinak költsége bennfoglaltatik.

A közösen fizetendő költségek fedezésére 900, illetve 1100 korona az OMGE. pénztárához a következő részletekben befizetendő:

Első részlet: 200 K. a jelentkezéskor;

Második részlet: 300 kor., illetve 400 K. május hó 15-ig;

Harmadik részlet: 400 K., illetve 500 kor. május hó 31-ig.

200 korona marad még az utazás folyamán esetről-esetre szükséges kocsifuvarok, étkezés költségeinek fedezésére.

Azon jelentkezők, akik az utazásban résztvevni az utolsó időben akadályozva lennének s visszalépésüket folyó évi május hó 31-ig bejelentik, az általuk befizetett egész összeget 60 korona levonásával visszakapják. Ezen levont összeg az utazás előkészítésével járó előzetes költségek (ugymint nyomtatványok, jelvények, levelezés stb.) fedezésére fordíthatván.

Utirány.

Az utirány Budapest—Bécs—Linz—Passau—Frankfurt—Köln—Brüsszel—Ostende—Dover és vissza.

Azok azonban, akik nem ezen menetirányban óhajtanak visszajönni, tetszés szerinti irányt (esetleg Páris és Svájezon keresztül) választhatnak, a vasuti jegy különbözet megfizetésével.

A tanulmányut programja.

A tanulmányut részletes programját az angol földmívelésügyi miniszterium, az angol királyi gazdasági egyesület és az OMGE. kiküldöttje a következőkben állapították meg:

Junius 13 (szombat). Indulás Budapestről.

„ **14** vasárnap). Utazás.

„ **15** (hétfőn) Érkezés délelőtt Londonba.

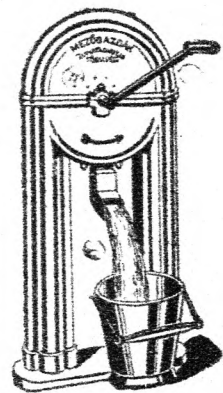
Délután tisztelgés Rt. Hon. Earl Carringtonnál a Board of Agriculture elnökénél. Látogatás az angol királyi gazdasági egyesület székházában.

Junius 16 (kedd). Reggel indulás vasuton Terringtonba, Sir Gilbert Greenall Hackney lótenyésztésének és gazdaságának megtekintése.

Este az angol parlament megtekintése.

Junius 17 (szerda). Érkezés vasuton Cambridge-be. A cambridge-i egyetem kísérleti állomásának megtekintése. Buzanemesítési kísérletek. A Histon gyümölcs-konzervgyár megtekintése.

Délben indulás kocsikon Holywelbe (St.

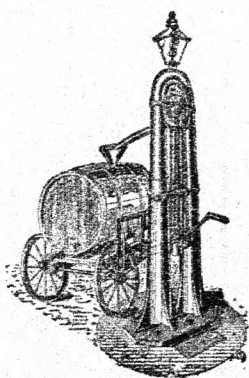

A legtökéletesebb vizemelő-szerkezet a

„MEZŐGAZDÁK ZUHATAGKUTJA”

Ajánlatot tesz a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Bp.

Számos elismerő levél.

Ives mellett) Mr. Spencer nagy fehér sertésnyészésének megtekintésére. Este visszatérés Cambridge-be.

Junius 18 (csütörtök). Érkezés mótorkocsikon Mr. Adeane farmjára Babrahamba a Southdown juh- és tejelő Shorthorn marhatenyészet, valamint az egész birtok gazdálkodásának megtekintése.

Babrahamból mótorkocsikon indulás Newmarketba az ottani lóversenyistálló, lehetőleg Mr. Richard Marsh telepének megtekintése, ahol az angol király ő felsége versenylovai idomítottak.

D. u. 6 órakor érkezés vasuton Londonba. Este a magyar kiállítás megtekintése Earl's Courtban.

Junius 19 (péntek). Reggel indulás vasuton Kelwedonba a vetőmagtenyésztő gazdaságok megtekintésére.

Délben érkezés vasuton Chelmsfordba. Az essexi gazdák gondoskodnak a társaság szórakoztatásáról.

D. u. 6 órakor érkezés vasuton Londonba. Este a nemzetközi olimpiai lókiállítás megtekintése.

Junius 20 (szombat). Indulás Rothamstedbe Mr. Laws és Guiberi világhírű kísérleti telepének és a Manor House-nak megtekintésére.

Délben indulás mótorkocsikon az angol királyi gazdasági egyesület kísérleti gazdaságának megtekintésére Woburn-be. A gazdaság megtekintése után a bedfordi herceg Ökegyelmessége rezidenciájának: a woburni apátságának meglátogatása. Este érkezés vasuton Londonba.

Junius 21 (vasárnap). A St. Paul és a Westminster apátság katedrálisainak meglátogatása. Kew-Garden és Britisch-muzeum megtekintése. Körut kocsikon a város megtekintésére.

Junius 22 (hétfő). Reggel indulás vasuton Lord Rothschild birtokának megtekintésére Tring Parkba. A gazdaságban hirneves shire-lovak, shorthorn és red-poll szarvasmarha- és juhtenyészet van. Este érkezés Londonba.

Este színház, hippodrom vagy kiállítás.

Junius 23 (kedd). Reggel indulás vasuton Windsorbba. A királyi kastély és gazdaságok megtekintése.

Délután indulás Readingbe Messrs Sutton & Sons magkereskedő cég vetőmagtenyésztő mintatelepeinek megtekintése. Az éjjeli szállás Readingben.

Junius 24 (szerda). Reggel indulás Farringdonba Mr. George Adams 500 fejős tehénből álló tehenészetének és 4000 acres gazdaságának megtekintése. Este érkezés Birminghambe.

Junius 25 (csütörtök). Mr. Buchanan tiposos középirtokának Halesben (Market Drayton mellett) megtekintése. Éjjeli szállás Crewban.

Junius 26 (péntek). Reggel indulás Glasgowba, amelynek közelében Mr. Spier gazdaságának megtekintése. Éjjeli szállás Glasgowban.

Junius 27 (szombat). Reggel indulás azon gazdaságok megtekintésére, melyeket Mr. James Macdonald a Highland and Agricultural Society of Scotland titkára erre a célra kijelöl.

Délután utazás Trossachs-be Skócia egyik legszebb vidékén át.

Junius 28 (vasárnap). Szórakozás Trossachsben vagy Callanderben.

Junius 29 (hétfő). Indulás Edinburgba a Highland and Agricultural Society of Scotland meglátogatása és az addig még megállapítandó program szerint gazdaságok megtekintése.

Junius 30 (kedd). Reggel indulás Newcastle-upon-Tyne-ba az angol királyi gazdasági egyesület kiállításának megtekintésére. Fogadtatás az angol kir. gazd. egyesület elnöke, a Devonshire herceg Ökegyelmessége által.

Julius 1 (szerda). A newcastle-i kiállítás tanulmányozása. Este érkezés Londonba.

Julius 2 (csütörtök). Korán reggel Smithfield-i husvásár, utána a Covent-gardeni zöldség, gyümölcs- és virágvásár megtekintése. Délután kirándulás Swanley-be a női kertészeti iskola megtekintésére.

Julius 3 (péntek). Indulás hazafelé. Utközben a délkeleti mezőgazdasági iskola és Mr. Berry komlóültetvényeinek megtekintése.

Jelentkezés.

A tanulmányi utazáson az OMGE. tagjai sorából legfeljebb 50 ur vehet részt.

A tanulmányi uton résztvevők szíveskedjenek részvételi szándékukat az OMGE. titkári hivatalával legkésőbb április hó 20-ig tudatni és a jelentkezéssel együtt a költségek első részletét, 200 koronát az OMGE. pénztárához beküldeni. Ha a megszabott számmal többen jelentkeznek, egy a jelentkezés sorrendje lesz irányadó. Budapest, 1908. április hó 14.

Igazgató.

Szövetkezeti napok.

A főváros közönsége hovatovább megszokja azt, hogy esztendőnkint egyszer-kétszer egy csomó vidéki ember gyűlön itt össze, akik nem pusztán a ragyogó főváros nevezetességeinek bámulására jöttek el, hanem órák hosszat komoly tanácskozásokba vannak merülve. Ugy volt e hét szerdai és csütörtöki napjain is. Gubás és szürös atyafiak, egy csomó falusi pap, tanító és jegyző verődött össze a Köztelek tágas közgyűlési termében, ahol a „Hangya” évi közgyűlését, az Országos Központi Hitelszövetkezet szintén közgyűlését, a kötelékébe tartozó

szövetkezetek pedig esztendőnkint szokásos nagygyűlést tartották.

A két közgyűlés ránk nézve azért bir jelentőséggel, mert rendszerint ilyenkor szokott beszámolni az említett két hatalmas intézmény egy esztendei munkásságáról. Akik érdeklődnek a szövetkezeti ügy iránt, azok előtt az idei beszámoló nemcsak öröndetes, de tanulságos volt. A közgyűlés előzményei azt mutatják, hogy a magyar szövetkezeti mozgalomnak máig is vannak ellenségei, akik lesnek az alkalomra, mikor a szövetkezetek valamely gyöngeségről tesznek tanúságot, hogy nyomban rájuk csaphassanak. Az Országos Központi Hitelszövetkezet közgyűlését a botrány vizében evező sajtó-kritika előzte meg.

Ezuttal a vádaskodások alkalmi indoka az volt, hogy az Országos Központi Hitelszövetkezet ez idén a részjegyek után nem fizetett osztalékot. Az egész évi nyereségét a már régebben mutatkozó veszteségek leírására fordította. Ez a körülmény idézte fel oly nagy mértékben egyesek elszörnyűködését. Egyszeribe hűséges barátai kezdtek lenni a szegény üzlet-részeseknek, akiknek befektetett tőkéje egy esztendeig kamatozatlanul fog pihenni. Vajjon kinek lehet ez a bűne? Természetes dolog, hogy a vezetők. Rajta tehát, meg kell őket támadni, el kell őket pusztítani, vagy legalább is el kell őket távolítani az intézmény éléről. A támadók nagyon jól tudják azt, hogy ha sikerül azokat az embereket elmozdítani helyükből, akik innen s tova 10 hosszú esztendő fáradságos önzetlen munkájával szövögetik mindig sürűbbre a szövetkezeti hálózatot, akkor sokkal könnyebb dolog lesz kikezdeni magának a szövetkezeti életnek a fundamentumát is. Hiszen jól tudjuk, hogy a magyar szövetkezeti élet fejlettségét javarészt annak köszönhetjük, hogy kezdettől fogva akadtak önzetlen, munkás, hozzáértő, puritán vezető egyénei, akik nem az önön hasznukért, hanem a szövetkezeti eszme segélyére szoruló alsóbb néprétegek jóvoltáért áldoztak időt, tekintélyes mennyiségű pénzt és soha nem lankadó fáradságot.

Az Országos Központi Hitelszövetkezet kongresszusa és közgyűlése megadta vezetőjének a megérdemelt elégtételt. Mindkét fórum bizalmát és elismerését fejezte ki a vezetőség iránt és hozzájárult ahhoz, hogy ezidei évi nyereségét a hitelszövetkezet azoknak a veszteségeknek fedezésére fordítja, amelyek az ipari hitelszövetkezetek révén származtak. Ezek a szövetkezetek, mint tudjuk, nem csupán hitelnyújtással, hanem értékesítéssel, termeléssel, nyers-

anyagbeszer-
tehát nagy-
rálmény, né-
rendszerint
dorta a sz-
egynemelyik
gel fel kell
ponti Hite-
geket fedez-
Az egyik a
elvénel fog-
jain hajlja
hogy a ves-
utóbbit vála-
az utólagos
az emberek
lástól. Azok
kelve vanna
pénzükkel, a
magánosok
teségek fed-
Főleg miután
hogy jövőben
lesz. Ezzel
Hitelszövetke-
erkölcsi elég

A hitelszö-
vonala az id-
mutatta azt
irányításában
kölcsei tartal-
előadása egy-
kezetek tagj-
erkölcsi töké-
bővebben ka-
zottabb áldo-
tartalmának
nagyobbszab-
gulag elfogad-
kezeti mozg-
mozgalomban
baráti intéz-
Poroszkay Be-
zőket ismerte
rékosság szel-
Ugyanílyen
előadása is,
gresszusnak,
vezetősége el-
beható megv-
kezetek a fal-
gazdasági és
létre.

A „Hangya”
valónk van. A
az immár me-
ez évi beszám-

Külön árjegyzékek mindennemű gazdasági gépekről.

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR BUDAPEST RÉSZVÉNY TÁRSULAT

ugyszintén **MAGANJARÓK** (utimozdonyok) cséplési, vontatási és szántási czélokra, (a mozdony után akasztott egy ölet fogó ekével.) Referenciák az erszág minden vidékéről.

Legtökéletesebb rendszerű
**Gőzcséplő-
készletek**

JO
a legjobb

anyagbeszerzéssel is foglalkoztak. Üzletkörü tehát nagyon komplikált volt, részint az a körülmény, részint a szövetségi élet kezdetén rendszerint mutatkozó járatlanság válságba sodorta a szövetségeket egy részét, úgy, hogy egynemelyikének jelentékeny anyagi veszteséggel fel kellett számolnia. Az Országos Központi Hitelszövetségnek, hogy a veszteségeket fedezze, két mód állott rendelkezésére. Az egyik az, hogy a többszörös felelősség elvénél fogva a felszámoló szövetséget tagjain hajítja be a veszteséget, a másik pedig, hogy a veszteséget a sajátjából fizeti ki. Ez utóbbit választotta, mert tudta nagyon jól, hogy az utólagos befizetések évtizedekre elriasztják az embereket egy-egy újabb szövetségi alakulástól. Azok az egyének, akik leginkább érdekelve vannak a központi hitelszövetségnél pénzükkel, a központi hitelszövetséget alakító magánosok és testületek hozzájárultak a veszteségek fedezésének ezen utóbbi módjához. Főleg miután biztosítékot szereztek arra nézve, hogy jövőben hasonló leírásokra szükség nem lesz. Ezzel a ténnyel az Országos Központi Hitelszövetséget vezetője megkapta a teljes erkölcsi elégtételt.

A hitelszövetségi kongresszus erkölcsi színvonalát az idén is magas volt. Ez a kongresszus mutatta azt, hogy a szövetségi mozgalom irányításában mindinkább előtérbe lép az erkölcsi tartalom. A kongresszus mind a három előadása egy-egy felhívás volt, hogy a szövetségek tagjai a tömörülésekben rejlő nagy erkölcsi tőkét törekedjenek az eddiginél is bővebben kamatoztatni. Felhívás volt ez fokozottabb áldozatkészségre a szövetségek etikai tartalmának növelésére. *Bernát István dr.* egy nagyszabású alap gyűjtésére tett egyhangulag elfogadott indítványt, amely alap szövetségi mozgalom fejlesztésére, szövetségi mozgalomban kitüntetés jutalmazására, emberbaráti intézmények létesítésére stb. szolgálta. *Poroszkay Béla* előadásában azokat az eszközöket ismertette, amelyek révén a józan takarékoság szellemét lehet bevinni a nép lelkébe. Ugyanilyen keretben mozgott a *Seidl Ambrus* előadása is, aki egyúttal bejelentette a kongresszusnak, hogy a központi hitelszövetséget vezetője elérkezettnek látja az időt annak a beható megvizsgálására, vajjon a hitelszövetségek a mai életben minő nemesebb irányú gazdasági és társadalmi átalakulásokat hoztak létre.

A „Hangya” közgyűléséről kevés mondani valónk van. A magyar szövetségi ügynek ez az immár megizmosodott, hatalmas intézménye ez évi beszámolójakor büszkeséggel hivatkoz-

hatott arra, hogy a kereskedelmi vállalkozásokat a múlt év folyamán olyannyira sújtó pénzülszűkítés semmi nyomot nem hagyott sem az ő, sem pedig fiókszövetségei életében. Büszkén hivatkozhatott arra, hogy 10 év alatt az ország egyik legnagyobb kereskedőjévé nőtte ki magát. Kétségtelen, hogy ezeket a fényes eredményeket csak úgy tudhatta elérni a „Hangya” is, ha működésében kezdettől fogva nem hiányzott az erkölcsi tartalom. Hogy ez így volt; arra bizonyítékot nyújt a „Hangya” évi jelentése, de még nagyobb bizonyíték szövetségeink múlt évi története.

Alig van már kötelékébe tartozó szövetséget, amely üzleti feleslegéből ne juttatna közszépra, emberbaráti vagy kulturális célokra egy-egy kis összeget. Alig van szövetsége a „Hangya”-nak, amely a maga szűk körében ne ragadta volna magához a társadalmi élet helyes irányban való vezetését. Ezek a tények nyújtanak reményt arra, hogy szövetségek intézményei, köztük első sorban a „Hangya”, dacolni fog az idő viharával, az ellenséges áramlatokkal s fejlődése évről-évre nagyobb és örvendete-sebb lesz. Cs. O.

Mütrágyaiparunk helyzete és jelentősége.

A hazai mütrágyagyárak „Mütrágyát Értékesítő Szövetsége”, a fenti cím alatt kibocsájtott füzetben, érdekes leírás közöl hazai mütrágyagyártásunkról, amely egyúttal határozott adatokat nyújt a mütrágyák használatának elterjedéséről is és éppen azért helyénvalónak tartjuk azt az alábbiakban ismertetni.

A füzet elsősorban a magyar mütrágyaipar nehéz helyzetéről számol be. Az első mütrágyagyár, a „Hungária”, a kilenczvenes évek elején létesült, amidőn még a magyar gazdaságban a mütrágyázás hasznát ugyszólván csak hírből ismerte, tehát a magyar gyártmánnak eleinte Morva- és Csehországban kellett piacot keresni, ahol a sokkal fejlettebb osztrák mütrágyaiparral kellett jórészt veszteséggel konkurrálnia. 1894-ben még hazánk behozatala szuperfoszfátból 55 ezer, kivitele pedig 51 ezer métermázsa volt. Később több gyár is alakult, de mert ezek a szuperfoszfát nyers anyagait, ugymint az ásványi nyers foszfátot és a kén-savat is csak sokkal drágábban szerezheték be, mint az osztrák és különösen a német gyárak, amelyek jobbára vizitun, tehát sokkal olcsóbban szállíthatnak, ellenben a gyártás melléktermékét a kénkövand-pörköt, a sziléziai vasgyárakban csak egy harmadrész áron értékesíthették mint a cseh és sziléziai gyárak, ma kevesebb hazai gyár foglalkozik mütrágyagyártással, mint néhány évvel ezelőtt. Sok gyár teljesen beszüntette működését és maga a „Hungária” is csak úgy bírta magát fenntartani, hogy a főszűk egyéb vegyészeti nagyipari cikkek, mint kén-sav, salétromsav, rézgálicz, folyékony szén-sav stb. előállítására fektette. És

még úgy is fennállásának első éveiben egyáltalán semmi és csak 1899 óta fizetett 6—7% osztalékot, úgy hogy tőkéje 17 évi átlagban csak 3·7%-ot jövedelmezett. Tisztán mütrágyagyártással foglalkozó gyár pedig ma egyáltalán nem prosperálhat.

A hazai mütrágyagyártás válsága 1896-ban érte el tetőpontját, amidőn a bel- és külföldi gyárak szertelen konkurrenciája a vízben oldható foszforsav kilogrammjának árát 54—56 fillérről 42—46 fillérré süllyesztette le. E válságos helyzet következményeinek elhárítása végett a mütrágyagyárak kartellba léptek a mütrágyaárak egységes szabályozására. Az árakat azonban a kartell sem csigázhatta túl, mert hiszen a kartellnek is a külföldi gyárak versenyével kellett megküzdenie. (Hogy azonban e kartellben a konkurrens osztrák gyárak is benne voltak, arról a röpirat nem tesz említést.)

A mütrágyakartell üzletpolitikája volt: a fogyasztáshoz képest kellő mederben tartani a termelést és az árak megszabásában követni a világgiazi árakat, illetőleg a nyersanyag ár-alkulását. Hogy e tekintetben a kartell tényleg a követelményekhez alkalmazkodott, bizonyítja az alábbi áralkulási táblázat:

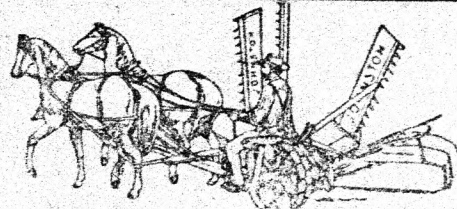
	1 q. 78%-os nyers foszfát ára	Szuperfoszfátban 1 kg. vízben oldható foszforsav ára
1890-ben	7·60 K.	74—82 fillér
1893-ban	6·44 „	62—68 „
1896 „	4·88 „	46 „
1898 „	5·86 „	50 „
1900 „	6·64 „	57 „
1902-ben	5·88 „	56 „
1904 „	5·66 „	50 „
1906-ban	7·02 „	51 „
1907-ben	7·42 „	55 „

Az elmúlt évben tehát körülbelül egyforma nyers foszfátárak mellett a szuperfoszfát vízben oldható kiloszázaléka 20—25%-kal olcsóbb volt, mint 1890-ben, annak dacára, hogy azóta a munkabérek 100—150%-kal emelkedtek. Viszont a kartell létrejötte előtti 3 évben (1895—97.), amidőn legolcsóbb volt a szuperfoszfát, a nyers foszfát ára 4·84 K., a foszforsav kilóperzentjéé pedig 47·6 fillér, az 1898—1907. évtized átlagában pedig átlagban a nyers foszfát ára 6·32 K.-ra, vagyis 30%-kal, ellenben a szuperfoszfát foszforsavának átlagára 53·5 fillérré, tehát csak 12½%-kal emelkedett. A jelentés szerint tehát a kartell egyáltalán nem csigázta túl a szuperfoszfát árát, ellenben saját renoméja fenntartása érdekében üldözte az irreális kereskedelem visszaéléseit, amely a 8—10%-os szuperfoszfátot 16—18%-oskánt hozta forgalomba és éppen a kartellirozott gyárak kérték, hogy a mezőgazdasági termékek és cikkek hamisításának tilalmazásáról szóló 1905. évi XLVI. t.-cz. alapján hibocsátott 38286/96. számú miniszteri rendeletnek az az intézkedése, amelynek értelmében a szuperfoszfátzárakokon a foszforsavtartalom megjelölendő, a gyakorlatban szigorúan alkalmaztas-sék is.

A tavaly feloszlott mütrágyakartell helyébe a „Mütrágyát Értékesítő Szövetséget” lépett, amely még szélesebb alapon, egyöntetűben és következetesebben fog törekedni a hazai mütrágya-

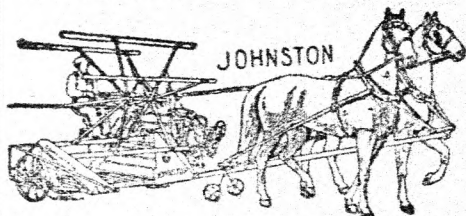
JOHNSTON

mélyvágású fűkaszálogépei
marokrakó aratógépei
és kévekötő
szénaforgató és szénagyűjtőgépei

a legjobbak a világgiacon és kiválóan alkalmasak a magyar viszonyokra. A Johnstongépek

ölt, kavardott gabonában is jó munkát végeznek s feltűnően csekély vonóerőt igényelnek.

A gépek szerkezetének tökéletességéért s anyaguk elsőrendű voltáért készsággel szavatolunk.

Vezérképviselő és főraktár: **Bächer Rudolf Melichar Ferencz** cégénél
BUDAPEST, VI. ker., Nagymező-utca 68. szám.

essék ismertető leírát kéni. Tessék ismertető leírát kéni

ipar fejlesztésére. A szövetkezet eddigi közérdekű intézkedései, hogy a csekély foszfor-savtartalmu szuperfoszfát-gipszet ezentul egyáltalában nem hozza forgalomba és hogy az OMGE., illetőleg a Magyar Mezőgazdák Szövetkeze utján eladott minden mmázsa szuperfoszfát után 2 fillért juttat növénytermesztési és műtrágyázási kísérletek céljaira.

Rendkívül érdekes a jelentés alábbi kimutatása, amelyben a hazai szuperfoszfát termelés és fogyasztás rohamos emelkedését tünteti elő a következőkben:

	Belföldi termelés	Behozatal	Összes fogyasztás
	10 tonnás vagon		
1897.	2.200	746	2.946
1898.	2.349	1.038	3.387
1899.	2.562	1.407	3.969
1900.	2.429	1.473	3.902
1901.	2.730	1.676	4.406
1902.	3.438	2.071	5.509
1903.	3.901	2.391	6.292
1904.	4.927	2.861	7.788
1905.	3.907	4.360	8.267
1906.	6.340	4.596	10.936

A jelentés utal Cserhádi Sándor számításaira, melyek szerint 100 kg. szuperfoszfát 100 kg.-rammal emeli a gabonafélékszemtermését és így 16 koronás buzaár mellett a tíz év alatt felhasználta 5.740.000 q. szuperfoszfát mintegy 92 millió koronával fokozta a magyar föld hozadékát, amely esetben 50 millió koronára téve a szuperfoszfát beszerzési árát, a magyar mezőgazdaság haszna még a csekély mérvű fogyasztás mellett is mintegy 42 millió korona volt, vagyis a szuperfoszfáttrágyázás mintegy 80-90% haszonnal érvényesült. Olaszország szuperfoszfát-fogyasztása azonban ugyanezen tíz évi ciklus alatt 31 ezerről 76 ezer vagonra emelkedett, vagyis a fentebbihez hasonló számítási adatok szerint az olasz mezőgazdaság hozadéka 10 év alatt 817 millió koronával gyarapodott.

Egészen véve tehát a műtrágyagyártás felvirágoztatása általános mezőgazdasági és közgazdasági érdek és így mi jogosultsága sincs a Műtrágyát Értékesítő Szövetkezet ellen sok oldalról megnyilvánult animozitásnak, holott e szövetség utóvégre is csak a hazai műtrágyaipar biztosabb alapokoni fejlesztésére törekszik.

Ezekben ismertettük a füzet tartalmát, mely rendkívül érdekesen írja le a műtrágyaipar mai helyzetét és a szövetkezet törekvéseit. Annak dacára azonban, hogy mindennemű kartellnak ellenségei vagyunk és hogy a füzetben felsorolt azon jövedelmi adatok helyességét sem ellenőrizhetjük, amelyek a műtrágyagyárak silány üzemi eredményeit feltüntetik és a kartellba lépés szükséges voltát hivatva beigazolni: be kell ismernünk, hogy a kartell kedvezőleg hatott úgy a műtrágyaipar fejlődésére, valamint a szuperfoszfáttrágyázás nagy arányokbani elterjedésére.

E kedvező eredmények szülője jórészt azon körülmény volt, hogy a hazai gyárak kartelljének, miként a behozatal rohamos emelkedéséből is kitünik, a külföldi gyárak erős versenyével kellett megküzdenie és így az árak

meghatározásában is a tényleges viszonyokhoz kellett alkalmazkodnia. A szuperfoszfátot tehát oly méltányos árban kellett forgalomba hoznia és oly kifogástalan minőségben, hogy a külföldi elismert gyártmányokkal szemben sikerrel versenyezhesen. Ami tehát a kartellirozott gyárak föllendülését előidézte és biztosította, az nem az önkéntes árfelesigázás, hanem a termelés és értékesítés egyöntetű szervezése és a gyártmányok szoliditásának szigorú ellenőrzése volt.

A fogyasztás nagyarányú fejlődése mindenestre a méltányos ármegszabás mellett bizonyít, mert szinte elképzelhetlen, hogy a költségesebb befektetésektől és a készpénzkiadástól annyira irtózó gazdaközönség pénzt ily fokozódó mérvben műtrágya vásárlásra reszkirozza, ha annak kiváló rentabilitásáról meggyőződést nem szerzett volna. Hogy mennyi ez a haszon, az a körülményektől függ és azt előre csak megközelítő biztossággal is megállapítani még nagy átlagban sem lehet. Cserhádi Sándor szerint megfelelő körülmények közt 100 kg. szuperfoszfát a gabonaféléknél átlagban 100 kg. szemterméstöbbletet eredményezne. Ez persze csak hozzávetőleges haszonbecslés, de annyi tény, hogy okszerű megművelés és istállótrágyázás mellett a rendszeres szuperfoszfáttrágyázással nemcsak a közvetlenül trágyázott, hanem a vetéscorgó többi terményeinek terméshozama is megfelelő arányokban emelkedik.

A szuperfoszfáttrágyázás elterjesztése tehát elsőrendű mező- és közgazdasági érdek és éppen ezért az OMGE. még 1903-ban műtrágyaközvetítő osztályt létesített avégből, hogy a gazdaközönség jutányos áron és szavatolt minőségben szerezhesse be szükségletét. Az első évben — miként ezt lapunk 1907. évi 87. számában is megírtuk — egy osztrák gyárossal szerződött olcsóbb szuperfoszfát szállítására és ezzel tényleg 55-56 fillérről 47 fillérré törte le a kartell árait. A következő évben azonban már nem akadt külföldi vállalkozó és így a zalahatnai gyárral — mely különben a kartellnak szintén tagja volt — szerződött 48 filléres árra. Két év alatt az OMGE. a műtrágyaközvetítő irodát a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének adta át további kezelés és fenntartás céljából mely szerződéses viszonyát e kartellal a múlt év nov. 15-ig fenntartotta.

Ekkor létesült ugyanis a hazai gyárosok Műtrágyát Értékesítő Szövetkeze, mely volta-képpen csak szigorítottabb szervezeti kartell, amennyiben az összes gyárak termelése egy központi iroda utján értékesítettik. E szövetkezet megalakulása előtt felkérte az OMGE.-t, hogy működése és az ügymenet ellenőrzésére küldjön ki egy tagot a szövetkezet igazgatóságához és egy tagot a felügyelő-bizottságba. Együttal minden eladott métermázsa műtrágya után 2 fillér jutalékot ajánlott fel az egyesületnek nagybani műtrágyázási kísérletezés céljaira.

Az OMGE. igazgató-választmánya, miután a szövetkezet létrejvetelét meg nem akadályozhatta s azt gazdaszövetkezeti műtrágyagyárak felállításával sem ellensúlyozhatta, hosszas tárgyalás után oly formában fogadta el ezt az ajánlatot, hogy szerződésileg biztosítja magának

a szövetkezet ügyeinek ellenőrzési jogát, amelyet két bizalmiférfi által fog gyakoroltatni. Ezeknek befolyás biztosított a műtrágyaárak megállapítására is a nyersanyag beszerzési ára és az előállítás költsége alapján. Ha e bizalmiférfiak befolyásukat nem érvényesíthetnék eléggé a műtrágya árának szabályozásában, úgy megbízatásukról lemondanak és az egyesület felbontja a Műtrágyát Értékesítő Szövetkezettel való szerződését, megvonva attól minden további erkölcsi támogatást.

Az OMGE. tehát kényszerűségből elfogadva azon érvet, hogy a hazai műtrágyagyárak csak ilyen értékesítő szövetkezet keretében prosperálhatnak, az osztrák és német birodalmi gazdasági egyesületek példájára szerződésileg biztosította a szövetkezet ügyeinek ellenőrzési és a műtrágyaárak méltányos megszabásának ellenőrzési jogát, a rendelkezésére bocsátott elárúsítási jutalékból pedig nagyobbabásu műtrágyázási versenyeket rendez. Reméljük, hogy mindkét rendbeli működésével hathatósan fogja előmozdítani a magyar gazdaközönség érdekeit.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovácsy Béla.

Hízóállatkiállítás Bécsben.

A bécsi gazdasági egyesület április hó 10, 11 és 12-én a bécs-sancmarxi központi marhavasár csarnokaiban nagyszabásu hízóállatkiállítást rendezett, mely halak és házinyulak kiállításával, valamint mezőgazdasági gépek vásárlásával volt egybekötve.

A kiállításról bennünket magyarokat ezuttal kizártak és az minden részében csupán csak osztrák anyagot ölelt fel. Tették pedig ezt osztrák szomszédaink azon nyíltan beavallott célzattal, hogy megmutassák, miszerint az osztrák mezőgazdaság képes a bécsi piacot jóminőségű hízóállatokkal ellátni s az idegen (értsd magyar) behozatal szükségtelen. Ezen abszurd állítást furcsa eszközökkel akarták bizonyítani. Így pl. a kiállítás rendező-bizottsága a lapoknak megküldött kommunikéban a következőket mondja:

„Az 1906-ik utolsó bécsi hízóállatkiállításra, mely kiállítás osztrák és magyar kiállítás volt (bár azon hivatalosan képviselve nem voltunk) felhajtattott: 635 szarvasmarha, 1362 sertés.

A mostani kiállításra, melyre kizárólag Ausztriából származó állatok küldettek, felhajtattott: 936 szarvasmarha, 1548 sertés.

Látható tehát ebből, hogy az osztrák állattenyésztés hatalmasan fejlődött s az idegen behozatal felesleges.

Eddig a rendező-bizottság okoskodása. Erre azonban fényesen ráczáfol a statisztika, mely azt mutatja, hogy a bécsi vásári felhajtásoknak mintegy 70-80%-a magyarországi eredetű volt! Így volt ez eddig s reméljük, hogy a jövőben is így lesz, az osztrák agráriusok minden szeparatiztikus törekvése dacára!

Hogy a mostani kiállításra nagyobb számú állat hajtattott fel mint 1906-ban, annak több oka van. Két év előtt a kiállítás, mint annak idején alkalmam volt arról a „Köztelek“-ben említést tenni oly későn kezdeményeztetett, hogy

A selektált (kiválogatott) anyarépákról nyert és impregnált takarmányrépamagnak manapság sem párja, sem konkurrencziája nincs. Kapható:

Mauthner Ödön os. és kir. udvari magkereskedésében **Budapesten.**

➡ Árjegyzék ingyen és bérmentve. ➡

arra elkészülünk alig lehetett. Mégis az akkor felhajtott 835 darab szarvasmarha közül mintegy 400 és az 1262 sertésből pedig mintegy 1000 darab Magyarországból származott.

A mostani kiállításra ellenben az osztrákok már mintegy két esztendőre készültek s hogy oly impozáns számu és részben minőségileg is kitünő anyag állították ki, annak főoka két újabb keltü osztrák intézményben keresendő. Az egyik a bécsvárosi „Allat- és husátvevő hivatal”, a másik pedig a „Mezőgazdasági Allatértékesítő Központ”. Előbbi Bécs város tartja fenn nagy anyagi áldozattal s valljuk meg, igen csekély eredménnyel, míg az utóbbi az osztrák földmivelügyi miniszterium tetemes anyagi támogatásával az osztrák gazdasági egyesületek által létesített. Ezen „Allatértékesítő Központ” hat hónapos fennállása alatt a saját bevallása szerint alig 2000 darab állatot bírt a bécsi vásárra felhozni, tehát csak annyit, amennyit egy-egy jónévű bizományos 1 vagy 2 hét alatt felhajt. Ugy látszik azonban, hogy mindkét hivatal főképpen ezen kiállításra koncentrált minden tevékenységét s nagy erőfeszítéssel és valamennyi osztrák gazdasági egyesület és falusi kaszinók mozgósításával keresztülvitte, hogy a kiállításra oly nagyszámu állat küldetett. A kiállított anyag, különösen ami a szarvasmarhák kiállítását illeti, túlnyomó részben kitünő volt. Ami azonban ezen kiállítást emlékeztetéssé fogja tenni, az, hogy oly magas árakat fizettek a kiállított állatokért, amilyeneket eddig t.án még soha sem értek el. Így például ökrökért 116, bikákért 104, teheneikért 100 fillérig, borjúkért 3 koronáig, juhokért 110 fillérig s hus-sertésekért 140 fillérig terjedő árat fizettek, az árat kilogrammonként élősúlyban minden levonás nélkül érte! Természetesen, hogy ezen hallatlan árak (a különbözet a kiállítási legmagasabb árak és az előző vásárok kivételes árai között ökrökönél 16, teheneiknél 28, bikáknál 30, borjúknál 150, juhoknál 44 és hus-sertéseknél 30 fillért tett ki kilogrammonként) oka kevésbé keresendő a kiállított állatok rendkívüliségében (bár igazán rendkívül finom állatokat is láttunk), hanem inkább a vásárló mézárások és hentesek reklámhajászatában. Mindegyik azt akarta, hogy a legszebb állatoknál az ő táblája függjön: „megvette x mézáros”, vagy „megvette y hentes”.

A kiállításnak volt néhány speciálitása is. Ezek közül az 1770 kilós óriás ökrök és egy 456 kilós yorkshire keresztezésű sertés emlí-tendő. Az óriás ökrök eladási ára 2800 korona volt, az igaz, hogy nem levágásra vásároltatott. Vevője a Práterben fogja mutogatni. A 456 kilós sertés eladási ára 110 fillér volt, szerencsés tulajdonosa tehát 501 koronát kapott érte.

A „kiállítási győztes díjat”, a legmagasabb kitüntetést, mely ezen a kiállításon elnyerhető volt, ezúttal már másodikban az Ed. Seidl & Comp. steinitzi cukorgyárának 50 darabból álló (100., 101., 102. és 103. ábrák) stájer és ulteni kollekcziója kapta.

A gyári ökrök csoportjában aranyérmeket kaptak: Karl Weirich Dobrenitz (96., 97., 98. és 99. ábra), Stiegelbrauerei Salzburg, Rudolf Bernhart Zettling, Robert & Co. cukorgyár Gross-Seelowitz, (109. és 110. ábra), Popper &

Co. cukorgyár Zborowitz és Brüder Strakosch Hohenau.

A mezőgazdasági üzemekből származó ökrök csoportjában: Wilhelm Fischer von Ankern Kirchberg ökreinek eladási ára 116 fillér (!), Gutsleitung Höfl, Josef Fischer Toporoutz (107. és 108. ábra), Michael Holimka Ultrowek, Josef Zunzer & Sohn Silberberg, Ferdinand Mayer Hirt, Rudolf Dehne Welsberg, Ottokar Dworzak Walsch.

A bikák, tehének és üszök csoportjában első díjat kaptak: Gutsverwaltung Gunramsdorf (111. és 112. ábrák) teheneikért, Gutsverwaltung Lichtenwörth bikákért, Tarnovsky gróf Dzikow bikákért, Keltshaner Zuckerfabrik 25 drb gyönyörű szép hollandiai tehénért (104. ábra), Schwarzenberg herceg Neuwaldegg teheneikért, Kinsky gr. uradalma Angern. Feltűnt ezen csoportban Lehner Amália Mauer puszterthali tehene, mely 100 fillér kilónkénti árrban kelt el.

A borjúk között feltűnt néhány igen szép pinzgauai példány, melyek súlya a 200 kilogrammot felülhaladta. Eladási áruk kilónként 3 korona volt.

Minőségre nézve jóval gyengébb volt a sertés-kiállítás, de itten is akadnak figyelemreméltó kollekcziók.

Az angol fajú hus-sertések csoportjában aranyérmeket kaptak: Marcel Danecsek Bizenc, eladási ár 132 fillér és Schweinezuchtgenossenschaft Hennesdorf. A német és angol-német keresztezésű csoportban: Gutsleitung Höfl. Eladási ár 120 fillér. Egyéb sertés-csoportokban aranyérmeket kaptak: Valentin Kroliekiewicz Wojnicz, Laurenz Ryniewicz Tarnopol, Michael Ryniewicz Wien, Franz Höbinger Zissersdorf.

A juhok csoportjában egy egy aranyérmeket kapott Schwarzenberg herceg citólíbi és postelbergi (105. és 106. ábra) hampshire csapatja. Eladási árak 100 fillér. Egy másik angol fajú ürücsapat p'áne 110 fillérrel kelt.

Vass Jenő.

TAKARMÁNYOZÁS.

Rovatvezető: Cselkó István.

A tengeri kihasználása sertésben.

A tengeridarát valamennyi háziállat szívesen eszi és jól emésztí és azt egy lovak abrakjában, mint kérődzők és sertések hizlalásában igen kiterjedten és előnyösen használják. Általános felfogás szerint a tengeri nagymennyiségű könnyű folyós olajtartalma által a hizlalt szarvasmarha husát előnyösen befolyásolja, mivel a fegyű olvadáspontját leszállítja és ezáltal a hus ízét javítja. Bár hízó sertéseknél ellentétesen hat, amennyiben a szalonna olajos, a hus puha lesz, egyáltalában nem jár hátránnyal, ha a hizlalás egész lefolyása alatt az abraktakarmánynak egyharmada tengeri, sőt még jóval többel is hizlalhatunk, ha a hizlalás vége felé, az utolsó hetekben a tengerit más keményebb húst és szalonnát képző takarmánnyal helyettesítjük (p. o. árpával). Ily módon eljárva a vágott áru minősége kifogástalan marad, úgy hogy a tengeri kiterjedt használata a sertés-hizlalásban teljesen jogosult.

Mint hogy a tengeri minálunk a legkedveltebb és legelterjedtebb sertés-hizláló takarmány, annak kihasználását sertésben a m. kir. állatléttani állomáson több kísérletben és több állattal állapítottuk meg, mivel eddig hazai kísérletünk egyáltalában nincs és külföldön is aránylag kevés ilyen vizsgálatot végeztek. A külföldi kísérletek egyébként is régi keletűek, úgy hogy csekély számuktól eltekintve, megismétlésük az időközben már fejlettebb methodikával czél-szerűnek látszott.

Az összes háziállatok közül sertéssel legnehezebb anyagcsere-kísérleteket végezni. Igen nehéz oly példányokat találni, melyekre bélsárszakokat lehetne alkalmazni, mert bármilyen módon próbáljuk is azt az állatra erősíteni, az csakhamar módját találja annak, hogy attól megszabaduljon. Épp úgy vagyunk a vizelet-töltesérről is, melyet ezen állat egyáltalában nem tűr meg. Kísérleteinkben az állatokat lassanként szoltattuk bélsárszakhoz s csak midőn ezt jól tűrték, helyeztük azokat anyagcsere-szekrénybe vagy betonizozott, középe felé lejtős állásba. Vizelet-töltesért nem tettünk az állatokra, hanem a vizelet a szekrény, illetve állás lejtős padlóján végigfolyva, vizelet-felfogó edényben gyűlt össze.

A tengerit az összes kísérletekben középfinom dara alakjában ettettük, mert a sertéseket, melyek takarmányukat csak kevésse megrágyva nyelik le, leginkább finom darával etetik; hizlaldákban, melyekben darán kívül szemes tengerit is etetnek, többnyire a puha lófogú tengerit használják, ezt az etetést megelőzőleg 48 óráig vízben áztatva. A magvak felaprítása zuzással, darálással vagy őrléssel csökkenti az egész szemek megrágásával járó munkát és a kibasz-nálást is elősegíti, mivel egész szemek sószor teljesen megrágatlanul mennek át a bélsárba. Sertéseknél a tengeriszemek durva felaprításával nem kerülhetjük el ezen hátrányt, mivel a nagyon durván darált tengeri törmelékei is átmennek a bélsárba, hacsak forró vízrel vagy gőzzel nem puhítjuk meg előzőleg a durva darát. A tengeridara jobb értékesítése az egész szemekhez képest világosan kitünik amerikai kísérletekből, melyeket 234 drb. sertéssel 9 éven át végeztek. A sertések egy része buzakorpát és őrlött tengerit, másik része ugyanazon mennyiségben buzakorpát és szemes tengerit kapott. A tengeri lisztes keveréken tartott sertések többet fogyasztottak a keverékből és jobban hiztak, mint a másik csoport. Míg előbbieknél 4879 kg. takarmány termelt 100 kg. élősúlyszaporulatot, addig utóbbiaknál erre 5185 kg. kellett, vagyis 57%-kal több. Ezen 57%-többlettel szemben állanak ugyan a darálási költségek, de ezek csak igen alacsony tengeriárak és nagy darálási költségek esetén egyensúlyoznák a dara-etetéssel járó gazdasági előnyöket. Még ettől eltekintve is a fiatal koruk óta magvak etetéséhez nem szoktatott sertéseknél egész-szemű, kemény tengeri erős etetése, egyes ész-leletek szerint, tartós emésztési zavarokat okozhat. Valamennyi kísérletben kemény cinquantino-tengerit ettettünk.

Eddig a tengeri kihasználását sertésben Wolff, Heiden, Goesmann és Kellner határozták meg. Vessük egybe adataikat a mi kísérleteink átlagával:

Egyetlen gazda se mulassza el burgonyaültetését kellő időben megpermetezni!
A burgonyavész ellen a leghatásosabb anyag a
dr. Aschenbrandt-féle bordói por.

Ára mm.-kint 72 korona.

Kapható a „MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉ”-nél (Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám).

A bécsi hizóállatkiallítás díjazott állatai.

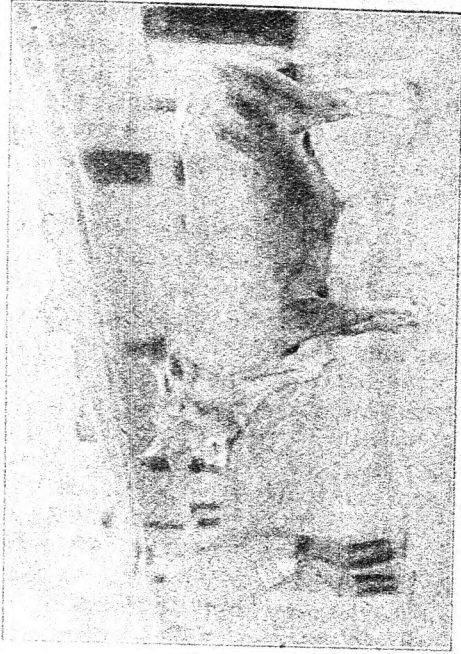
96., 97., 98. és 99. ábrák. Hizott ökrök Karl Weirich (Dobronitz) csoportjából. Arany érem. 100., 101., 102. és 103. ábrák. Hizott ökrök E. Seidl & Comp. steinitz cukorgyár csoportjából. Kifutási győztes díj. Eladási ár 110 fill.

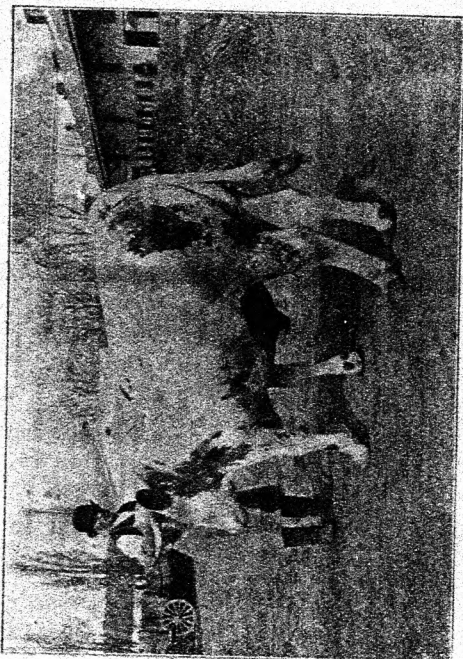
96. ábra.

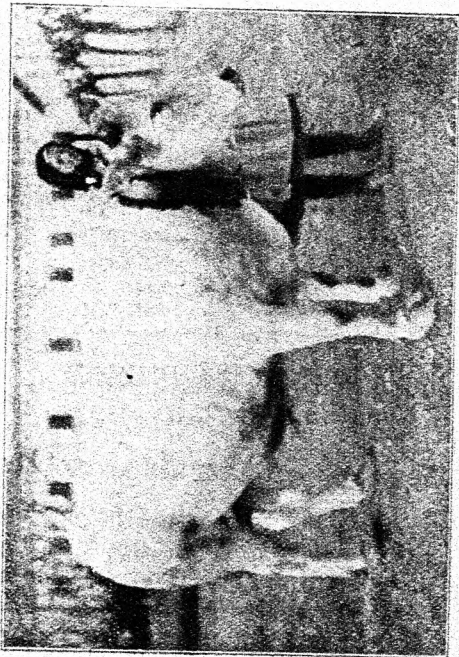
97. ábra.

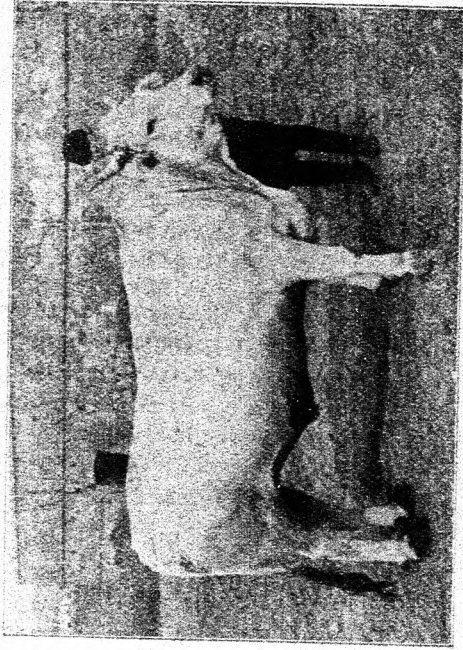
98. ábra.

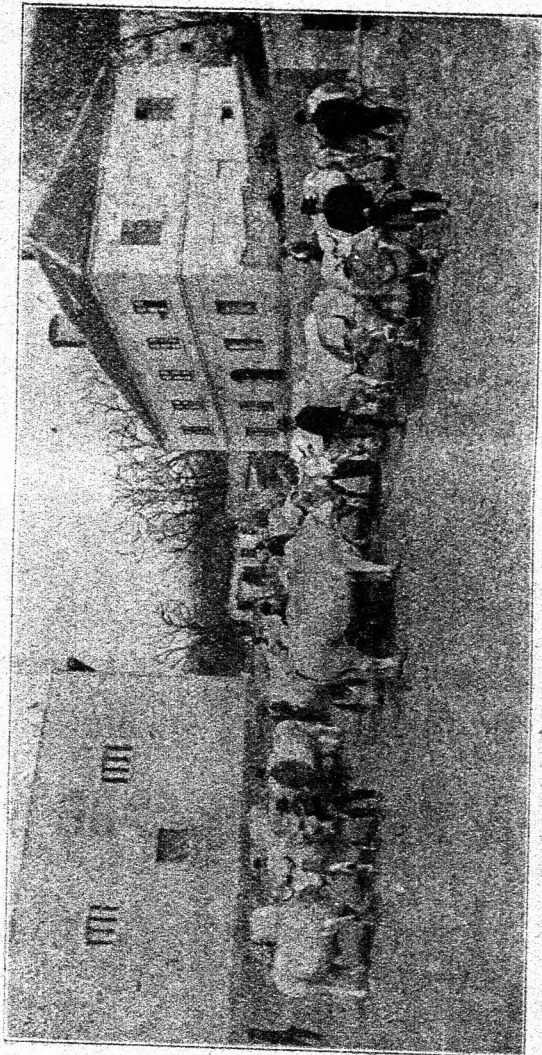
99. ábra.

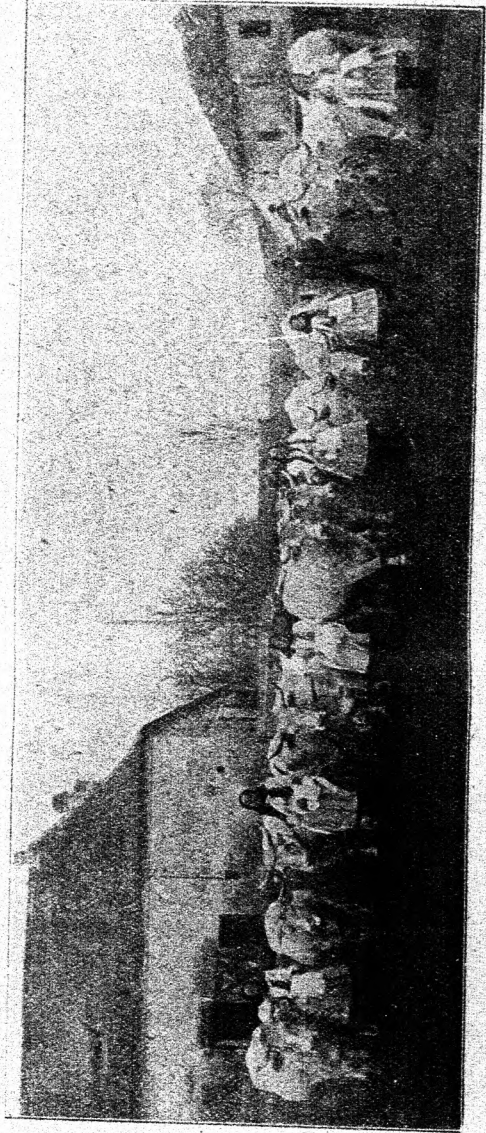
100. ábra.

101. ábra.

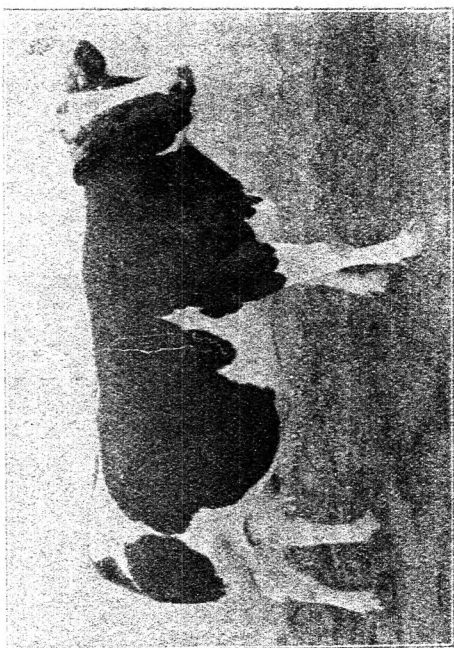
102. ábra.

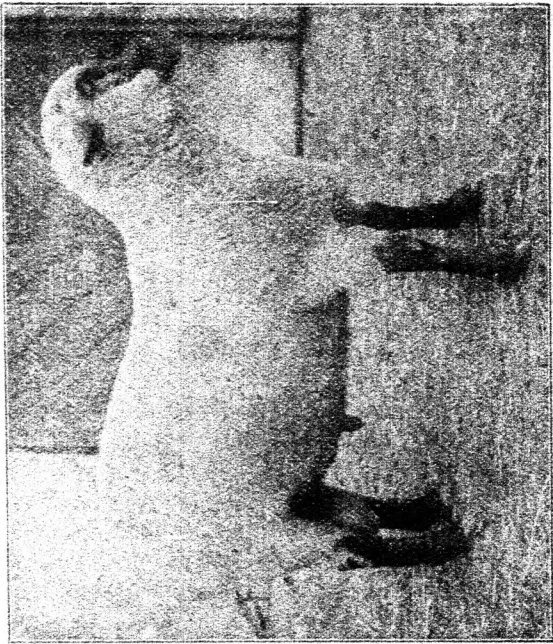
103. ábra.

104. ábra. Hollandi telen a Keltshani cukorgyár csoportjából. Eladási ár 100 fill. 105. és 106. ábra. Hamshire úri Schwarzberg herceg postbergi uradalmaiból. Arany érem. 107. és 108. ábra. Hizott ökrök Josef Fischer (Toporonz) csoportjából. Arany érem. 109. és 110. ábra. Hizott ökrök Robert & Cie. cukorgyár (gr. Seelovitz) csoportjából. Tiszteletdíj. 111. és 112. ábra. Hizott tehének Gutsverwaltung Guntamsdorf csoportjából.

104. ábra. Hollandi tehén a Keitcheani ezüstkoryár csoportjából. Eladási ár 100 fill. 105. és 106. ábra. Hampshire irák Schwarzenberg hercege postálbeli iradalmából. Arany érem. 107. és 108. ábra. Hízott ökrök Josef Fischer (Toporonz) csoportjából. Arany érem. 109. és 110. ábra. Hízott ökrök Robert & Cie. ezüstkoryár (34. Székvíz) csoportjából. Tiszteletdíj. 111. és 112. ábra. Hízott tehének Gutsverwaltung Gunttramsdorf csoportjából.

104. ábra.

105. ábra.

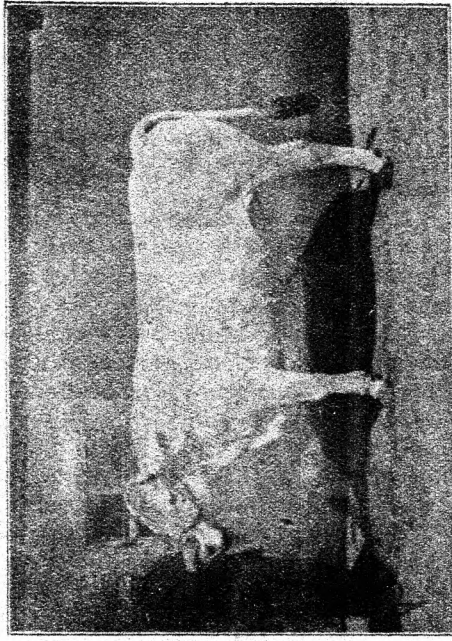
109. ábra.

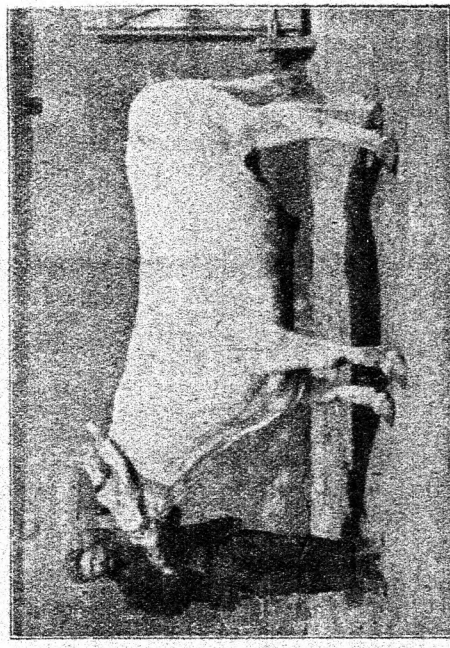
107. ábra.

108. ábra.

109. ábra.

110. ábra.

111. ábra.

112. ábra.

Kihhasználási együtthatók	Száraz- anyag	Szerves anyag	Nyers protein	Nyers zsír	Nyers rost	N-mentes kivonható anyag
Wolff szerint	87.31	89.42	84.53	76.46	18.65	92.81
Heiden szerint	—	91.43	88.03	75.87	50.02	95.56
Goesmann szerint	—	—	85.00	76.00	34.00	94.00
Kellner szerint	—	91.00	84.00	74.00	41.00	94.00
A mi kísérleteink szerint	88.63	89.78	82.26	70.46	34.58	93.61

Nevezett szerzők által meghatározott, illetve Kellner által közölt és a kísérleteinkben talált emésztési együtthatók úgyszólván teljesen megegyeznek. A nyers rost kihasználását Wolff, Heiden és Goesmann kísérleteinek átlagos középértékével megegyezően 34.22%-nak találtam, az egyes szerzők adatai közt fennálló differenciák pedig nagyobb figyelmet nem érdemelnek. Ezeket egyrészt az analitikai módszerek tökéletlensége okozza, másrészt a tengeri oly kevés nyers rostot tartalmaz, hogy annak valamivel jobb vagy rosszabb kihasználása lényegtelen. A zsír kihasználását kísérleteink átlagában valamivel kisebbnek találtam, mint a külföldi szerzők. Ennek oka is kizárólag az analitikai eljárásban keresendő, melylyel takarmányban és bélsárban a nyers zsír mennyiségét meghatározzuk. Az aethylaetherrel történő extrakciónál a bélsárból több-kevesebb anyagcsere-termék megy oldatba, ami a zsír kihasználási együtthatóját többé-kevésbé csökkenti, úgy hogy a zsír kihasználásában mutatkozó eltérésnek nagyobb fontosság nem tulajdonítható. A pentozánoknak átlagában 50.6%-a szívódott fel, mely alacsony értéket a nyers rost rossz kihasználása teszi érthetővé, mert ezen két tápanyagnak felszívódásában rendszerint párhuzam észlelhető.

A szerves anyag kihasználásának megfelelően a sertés a tengeri energiáját is igen jól használta ki.

A szárazon és nedvesen etett tengeri kihasználásában különbség nem mutatkozott. A magyar fajta és a yorkshirei sertések egyformán használták ki a tengeri adort.

Kísérleteinkben talált emésztési együtthatók átlagából és a tengeri összetételéből az abban levő emészthető tápanyagok kiszámíthatók. Ezen számításra 32 darab kemény és 64 darab puha tengeri elemzéséből megállapított átlagértékeket használtam fel. Kísérleteinkben ugyan kizárólag kemény tengeri lett etetve, de már más állatn végzett, még nem közölt kísérletekben meggyőződünk, hogy a kemény és puha tengeri kihasználásában nincs lényeges különbség, úgy hogy mindkét fajta tengeri emészthető tápanyagait ugyanazon együtthatókkal számíthatjuk ki. A számítás mindkét esetben tengeriszárazanyagra és példaképpen 13% és 25% víztartalmu tengerire végeztem el.

A következő két táblázat közül az első a tengeriszárazanyag, illetve a 13% és 25% víztartalmu tengeri nyers összetételét, a második a megfelelő emészthető összetételeket tünteti fel.

	Kemény			Puha		
	tengeri 100 grammjában van gr.					
	a száraz- anyagban	13% víztartalommal	25% víztartalommal	a száraz- anyagban	13% víztartalommal	25% víztartalommal
Szárazanyag	100.0	87.0	75.0	100.0	87.0	75.0
Szerves anyag	98.5	85.7	73.9	98.6	85.8	73.9
Nyers protein	12.9	11.2	9.7	11.6	10.1	8.7
Tiszta protein	12.5	10.8	9.3	11.2	9.7	8.4
Nyers zsír	5.3	4.6	4.0	5.3	4.6	4.0
Nyers rost	2.3	2.0	1.7	2.3	2.0	1.7
N-mentes kiv. anyag	78.1	67.9	55.5	79.3	69.1	59.5
Hamu	1.5	1.3	1.1	1.4	1.2	1.1
Pentosan	5.1	4.4	3.8	5.1	4.4	3.8
Energia 100 kg.-ban Cal	458.4	398.8	343.8	452.7	393.8	339.5

	Kemény			Puha		
	tengeri 100 grammjában van emészthető gramm					
	a száraz- anyagban	13% víztartalommal	25% víztartalommal	a száraz- anyagban	13% víztartalommal	25% víztartalommal
Szárazanyag	88.6	77.1	66.5	88.6	77.1	66.5
Szerves anyag	88.4	77.0	66.4	88.5	77.0	66.4
Nyers protein	10.6	9.2	8.0	9.6	8.4	7.2
Tiszta protein	10.5	9.1	7.9	9.4	8.2	7.1
Nyers zsír	3.8	3.3	2.6	3.8	3.3	2.6
Nyers rost	0.8	0.7	0.6	0.8	0.7	0.6
N-mentes kiv. anyag	73.2	63.7	55.1	74.2	64.5	55.9
Pentosan	2.6	2.3	2.0	2.6	2.3	2.0
Hamu	0.2	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
Energia 100 gr.-ban Cal	400.8	348.5	300.5	395.7	344.3	293.8

A különböző víztartalmu tengeri emészthető tápanyagainak feltüntetése azért bir a gazdára érdeklél, mert ezen számok a tengeri emészthető tápanyagainak csökkenését nagyobbodó víztartalommal a gyakorlatban tényleg előforduló határokon belül mutatják.

A tengeri energiájából 5 kísérlet középértékében 87.4% szívódott fel, vagyis 12.6% veszett el a bélsárban. Minthogy az energiaforgalom adatai szerint a tengeri energiájának a vizelettel 33%-a, a methánnal 0.1%-a veszett el, értékesített energiája (tápláló értéke) 84.0%. Ennek megfelelően 1 kg. kemény tengeriszárazanyag élettani hasznos értéke vagyis táplálóértéke 3851 Cal. 1 kg. puha tengeriszárazanyagé 3803 Cal.

Miután Kellner kimutatta, hogy a különböző takarmányok emészthető tápanyagai nem egyenértékűek, már nem elégedhetünk meg a takarmányok emészthető tápanyagainak és tápláló értékének megállapításával, hanem azok valódi termelőképességének meghatározására törekszünk.

Kellner kifejlődött és munkát nem végző szarvasmarhával megállapította, hogy a fenntartó (csak az élet fenntartására elegendő) takarmányt meghaladó (Lásd a IV-ik sz. kimutatást.)

Előre várható, hogy sertésben a megemésztett tápanyagok jobban fognak értékesülni, vagyis ugyanannyi felszívódott táplálóanyagból több hus és zsír képződik és kevesebb energia vész el, mint kérődzőkben. E. Meissl kísérletei alapján Kellner kiszámítja, hogy sertés az emésztett takarmánynak termelőrészt 20—25%-kal jobban értékesíti, mint kérődző, azért, mert az erjedés okozta veszteség (methán, bélrohadás stb.) jóval kisebb és a rágás munkája is, mely a nagymennyiségű szála-takarmányt fogyasztó kérődzőknél igen nagy, csaknem teljesen elesik. Mindamellett több hizlalási kísérlet tanúsága szerint a szarvasmarha által jól, illetőleg rosszul értékesített takarmányok jól, illetőleg rosszul értékesednek sertésben is. Addig is, míg szabatos sertéskísérletek állnak rendelkezésünkre, a szarvasmarhára megállapított alapszámokból számi hatjuk ki a takarmányok termelőértékét. Ezen számítás szerint kísérleteinkben (Lásd az V-ik sz. kimutatást.)

A takarmányok kísérleti megállapított vagy a bemutatott módon számított termelőképességét Caloriákban lehetne legegyszerűbben kifejezni. Kellner nem akart a takarmányozásban nagy számokat bevezetni, a termelőképességet lerakódott testzsírban (a hu-t zsírra átszámítva) sem akarta kifejezni, mert ez félreértésre adhat okot, ezért a takarmánynak termelésre fordítható energiáját úgy fejezi ki, mintha csak egy teljesen értékesíthető tápanyag fogyasztatott volna el. Ezen összehasonlító tápanyag a keményítőt választotta. Szarvasmarhában a fenntartó takarmányon felületett 100 gr. keményítőt*) kerekben 25 gr. zsírt termel, tehát valamely takarmány keményítőértékét úgy kapjuk meg, ha a felszívódott tápanyagokra kiszámított zsírtermelést négygyel szorozzuk.

*) A keményítő teljesen felszívódó anyag, mely normális adag etetésekor a bélsárban nem mutatható ki.

IV. Kimut
100 gr. fe
100 "
100 "
100 "

V. Kimut
10.5 kg
3.8 "
74.0 "

9.4 kg
3.8 "
75.0 "

Ezek sz
sertésben

Zsirterme
Keményit

Ezen sz
puha teng
ellenben e
tartalomma
a 13% v
szarvasma
tehát érte
adatot.

Könnyen
tartalmu
kiszámítot
Ezen szá
takarmány
tengeri e
sege épp e
eletünk.
70 = 19.85
20—25%
Öt kísér
tam, mely
kísérletek
fiatal korá
hető fehé
A kísér
nem részle
tartamuk
egyes kise
hasonlított
az egyes
igy az ada
meg az e
kiderül, h
az energiá
tozott lény
kilogrammi
ki értékek
hárjearány
közé esett
fehérjeszű

*) A zsír
zsírtermelés
vonatkozik.
vas-takarmá
zsírtermelés

**LOKOMOBILOK, GÖZCSÉPLŐGÉPEK, BENZINMOTOROK, ARATÓGÉPEK,
TALAJMÍVELŐ ESZKÖZÖK, TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.**

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE. BUDAPEST

SZ

IV. Kimutatás.

107 gr. felszivódott	fehérjefölöslegről lerakódik	224 Cal =	23.5 gr. zsír
100 "	zsirfölöslegről	450-570 "	= 47.4-59.8 " " *)
100 "	keményítő- és nyersrostfölöslegről lerakódik	236 "	= 24.8 " "
100 "	nádezkorfölöslegről	179 "	= 18.8 " "

V. Kimutatás.

100 kg. kemény tengeriszárazanyagból:

10.5 kg. megemésztett fehérjéből	× 23.5 =	2.467 kg. testzsír képződött
3.8 " " zsrból	× 52.6 =	1.999 " " "
74.0 " " rost + N-ment. kiv. anyagból	× 24.8 =	18.352 " " "
Összesen --- 22.818 kg. testzsír képződött.		

100 kg. puha tengeriszárazanyagból:

9.4 kg. megemésztett fehérjéből	× 23.5 =	2.209 kg. testzsír képződött
3.8 " " zsrból	× 52.6 =	1.999 " " "
75.0 " " rost + N-ment. kiv. anyagból	× 24.8 =	18.600 " " "
Összesen --- 22.808 kg. testzsír képződött.		

Ezek szerint 100 kg. tengeri keményítőértéke sertésben a következő:

Fiatal sertésnél, melyet 50 kg.-os súlyal kezdünk hizlalni, a tápanyag eleintén 1 : 5 legyen

	Kemény tengeri			Puha tengeri		
	szárazanyag	13%	25%	szárazanyag	13%	25%
		viztartalom			viztartalom	
Zsírtermelőképeség kg.	22.818	19.852	17.114	22.808	19.843	17.106
Keményítőérték kg.	91.3	79.4	68.5	91.2	79.4	68.4

Ezen számadatokból kitűnik, hogy kemény és puha tengeri keményítőértéke teljesen azonos, ellenben erősen csökken a keményítőérték a viztartalommal. E helyen felemlítem, hogy Kellner a 13% viztartalmu tengeri keményítőértékű szarvasmarhában 81.5-82.9 kg.-ot ad meg, tehát értéktől nem lényegesen különböző adatot.

Könnyebb megértés czéljából a 13% viztartalmu tengeri példáján magyarázom meg a kiszámított 79.4 kg. keményítőérték jelentőségét. Ezen szám azt mondja, hogyha a fenntartó takarmányon felül 100 kg. 13% viztartalmu tengerit etetünk, akkor ennek zsírtermelőképesége épp oly nagy, mintha 79.4 kg. keményítőt etetünk. Ilyen mennyiségből szarvasmarhában $\frac{79}{100} = 19.85$ kilogramm zsír képződik, sertésben 20-25%-kal több.

Öt kísérletben a N-forgalmat is meghatároztam, melynek adataiból kiderül, hogy az összes kísérletekben N rakódott le, ami a sertések fiatal korában és a takarmány elég nagy emésztetető fehérjetartalmában találja magyarázatát.

A kísérleti állatok testsúlyváltozásait e helyen nem részletezem. Kísérleteink különben is rövid tartamuk miatt nem alkalmasak arra, hogy az egyes kísérleti adagok hizlaló hatását összehasonlítsuk, másrésztől nem ismerjük pontosan az egyes sertésfajták fenntartó takarmányát s így az adagnak termelő részét sem állapíthatjuk meg az egyes kísérletekben. Az kétségtelenül kiderül, hogy az egyes táplálványoknak és az energiának kihasználása sertésben nem változott lényegesen, dacára annak, hogy az 1000 kilogramm élő-súlyra fogyasztott tápanyagok egyes kísérletekben csaknem megkétszereződtek. A fehérjearány kísérleteimben 1 : 7.76 — 1 : 10.65 közé esett, ami tekintettel növendékállatok nagy fehérjeszükségletére, tulságos tág fehérjearány.

*) A zsírra megállapított értékek közül az 59.8 gr. zsírtermelés a sok zsírt tartalmazó olajpogácsákra vonatkozik, a 47.4-es érték szarvasmarhákra. Magvas-takarmányoknál és takarmánykeverékeknél 52.6 gr.-ot zsírtermelésre számítottunk.

s csak a hizlalás végéig tághatjuk azt fokozatosan 1.7 : 8-ig. Ezen körülmény figyelmeztet arra, hogy a tengeri kitűnő kihasználása dacára egyedül etetve nem alkalmas fiatal szűdőknek tenyésztésére, ezen szénhidrátus takarmány fehérjetartalmát ilyenkor fehérjedus anyagokkal kell fokoznunk, mire legezelszerűben lefőzőt tejet, korpát, hus- vagy vérlisztet stb. használnak.

Zaitschek Arthur dr.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Rovatvezető: Paikert Alajos.

* Amerikában mezeli munkásokban, dacára a nagymérvű visszavándorlásnak és a súlyos pénzügyi és ipari válság következtében foglalkozás nélkül maradt sok ezer munkásnak, állandóan nagy a hiány, sőt az folyton érezhetőbbé válik. Az Egyesült-Államokban a farmok értéke állandóan emelkedik, üzemük mindig intenzívebbé válik, ami több és több munkást igényel. A nyugati államokban számos új farmot alakítottak és sok nagy kiterjedésű birtok a föld értékének emelkedése és a népesség szaporodása folytán felaprózták, ami szintén több munkaerő foglalkoztatásával jár.

Ott, ahol ezelőtt tíz évvel ötven dollár (250 korona) volt egy acre (kb. egy kis magyar hold) föld értéke, ott, mondja a *Twentieth Century Farmer*, ma száz dollár (500 korona) becsértékkel kell számolni és ennek megfelelő kamatot kiszorítani.

Ez pedig a ma Amerikában uralkodó viszonyok mellett mind nehezebben megoldható kérdés és azért találni épp a legmiveltebb és Európához legközelebb eső államokban, mint *New York, New Jersey, Massachusetts, Connecticut* stb., annyi felhagyott farmot, amelyeket tulajdonosaik elhagytak és nyugatra vándoroltak, ahol még olcsóbb a föld, termőereje még nincs kimerítve és könnyebb a megélhetés. De ez is elmúlt.

Előbbi években kivétel volt a „végzett”

gazda Amerikában, ma az általános jelenség. Előbb az intenzív gazdálkodás mellett a mezeli munkás teljesen tanulatlan volt, ma többet kívánunk tőle és viszont az magasabb béreket.

Ily viszonyok között a bevetett terület nem növekszik, sőt sok helyen visszafelődik, mert nincs elég tanult munkás, aki mivelné a földeket. És azért a keleti államokban már az angol gazdálkodáshoz közelednek, azaz csökkentik a szántókat és rétekké alakítják át, hogy az üzem súlypontja a szemtermelésből az állattenyésztésre forduljon. Mert olcsóbbnak tartják így, mint drága és mindig drágább munkásokat tartani.

* A kanadai erdőségek megóvására az ottani törvényhozás legújabb, id-vonatkozó törvényével (*Dominion Forest Reserves Act*) végre komolyan hozzálatott a hajdan óriási kiterjedésű, de ma már legnagyobb részét kiirtott erdő-ékekből megmenteni, amit még lehet. Rendkívül szomorú látvány tárul az utazó szemé elé, ki e roppant nagy és fényes jövővel bíró országot az Atlanti-óceántól a Csendes-tenger parzáig végig szei, amidőn a vasutól jobbról balról feketére kiégetett, kiirtott fenyvesromokon szárguld végig. Ez a lelkiismeretlen pazarlás, amit az ország jövőjével semmit, de saját gyors. bár a nemzet károsításával járó meggazdagodásukkal annál többet törődő amerikai „fabárok” itt véghezvittek, végre is tovább tűrhető nem volt es a kanadai kormány, követve ebben az Egyesült-Államot, de különösen Európa kormányait, keményen megszorítja ez uraknak a közgazdaság terén kifejtett tevékenységét.

Az új törvény elsősorban nagy nemzeti (állami) erdőségeket alakított *Manitoba, Saskatchewan, Alberta és British Columbia* tartományokban, hogy a nemzetnek faészleletit állandóan biztosítsa. Így *Manitobában* hat ily rezervációt, összesen 3575 angol négyzetmérföldnyi terjedelemben, *Saskatchewanban* négyet 740, *Albertában* három 168 és *British Columbiában* nyolcat 890 angol négyzetmérföldnyi területtel. E négy tartományban tehát összesen 21 rezervációt létesített 5373 angol négyzetmérföld, vagyis 3 438,720 acre, azaz magyar hold terjedelemben. Mindenesetre igen dicséretes kezdet.

Hogy mennyit használt evel a kanadai kormány saját népének az esőviz konzerválásával, a folyóvizek egyenletesebb lefolyásának biztosításával, a klíma mérséklésével, azt itt részletezni szűkségtelen, mert nálunk, az erdőségek megóvásának klasszikus hazájában, ezek szerencsére ismert és méltányolt igazságok.

Az új törvény az összes rezervációk felügyeletével és kezelésével egy erdőfelügyelőt bízik meg, ki az erdőségek védelmére, hasznosítására (a bennők előforduló fák, ásványok, vadak, madarak és halakat illetően) és kezelésére vonatkozó szabályzatot kidolgozza és végrehajtja. Erdekes, hogy az állami erdőségek kerületében az új törvény értelmében a békebírák jogai és hatásköre is áthárult. A törvény egyúttal az erdőségekben fenntartandó utakról, a tüzek elleni védekezésről és az erdőségek területein belüli földbirtokosok jogairól is intézkedik.

* A durum-buza. E rovatban többször említés történt az amerikai földmívelési miniszterium azon sikeres kísérletéről, amely a durum-buzának Amerikába való honosításával oly jó eredményekkel járt.

Ezen buza (botanikai néven *Triticum durum*) Dél-Oroszország és Észak-Afrika száraz területein teremnek és Amerikába először orosz telepesek, valószínűleg az Oroszországból kivándorolt német mennovíták útján kerültek Kanadába és Észak-Dakotába. Amint a washingtoni földmívelési miniszterium látta, hogy ezen buza

Szivattyúk és Mérlegek

különleges gyár
Garvenswerke,
 WIEN, II., Handelsquai No. 130.
 Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

kiválóan alkalmazkodnak az ugynevezett, félig sivatag államok sivar, száraz klímájához, de látva azt is, hogy az amerikai Umó évente mily óriási összegeket fizet a külföldnek makkaroni és hasonló téztafélekért, amit ezen buzák segítségével itthon termelhetne, *M. A. Carleton* mezőgazdasági megbízottját Európába küldötte a szükséges vetőmagvaknak a helyszínen való beszerzésére és az ott divó mivéleési módok tanulmányozására. *Carleton* ennek meg is felelt és 1899-ben a legjobb makkaronibuzákat Oroszországnak az Azovi-tengertől északra fekvő területeiben meg is találta. A legkitünőbb feleésekből, ugymint a *sárga Gharnovka*, *barsony Doni* és a *Kubankából* nagyobb mérvű vetőmagot beszerzván, ezt a washingtoni miniszterium a sivar államok néhány természetű között szétosztotta. A kísérlet oly jól sikerült, hogy már 1901-ben csak a két Dakotában 10 és fel millió bushel (per 35 liter) termelt az új buzafajtából. Ma már általában termesztik a nyugati államokban és a makkaronibuzákat feldolgozó malmok, valamint az amerikai makkaroni, vermicelli és hasonló téztafélek gyártó gyárak folyton szaporodnak, avval nemcsak leszorítván a külföldi importot, hanem maguk is már kivitelre dolgoznak. Tekintve azt, hogy ezen buzafajtákat magyar gazdáink is termelhetik, lévén a Don vidékének klímája igen hasonló a mi Alföldünkéhez, kívánatos volna ez irányban hasonló sikerrel komoly kísérleteket kezdeni.

* **Dióbevitel az Egyesült Államokba.** *Greesis Fruit Grower* szerint előrelátható, hogy a dióbevitel Európából az Unióba még sok éven át jóval felülmúlja a gyümölcs kivitelét. Különös, hogy a diót Amerikában, bár annak középső és déli államaiban a klimatikus viszonyok erre igen kedvezők, nem termesztik eléggé.

Jó volna, ha magyar gazdáink és kertészeink jobban foglalkoznának ezen a külföldön igen keresett és könnyen szállítható gyümölcs nagyobb-mérvű termesztésével és kivitelével. Magyarországon kiváló nagy és finom fajták találhatóak, mint pl. a seprősi dió, amelyeknek terjesztése nagy sikerrel kecsegtet.

Amerikában az igazi diót (walnut, Juglans regia) leginkább Kaliforniában, a Csendes-oczeán partvidékén termesztik. A többi diófélékből nagy elterjedésnek örvend az igazi amerikai *pekan* dió, melynek meghonosítására a magyar földmivelési miniszter már megtette a kellő lépéseket. *Mandulát* alig termesztnek az Unióban, azt a keveset is csak a Rocky Mountains-eken túl nyugaton. *Szelid gesztenyét* is csak kis mennyiségben találni odaát, bár vadgesztenyefajták bőven tenyésznek az amerikai erdőkben.

△ **A Deutsche Landwirtschafts-Gesellschaft közvetítő tevékenysége.** Érdekesnek tartjuk a DLG. múlt évi jelentéséből kiemelni azokat az adatokat, amelyek a német birodalmi gazdasági egyesület műtrágya-, takarmány- és vetőmagközvetítő osztályainak egyre nagyobb arányokat öltő, valóban közhasznú tevékenységéről számolnak be. A vetőmagközvetítés mennyiségben 12%, értékben 15% emelkedést mutat az előző évhez képest s az elért forgalom a közvetítő-osztály fennállása óta a legnagyobb. Jellemző, hogy nem az egyesület

által időnként kiadott vetőmagárjegyzék a DLG. által felül nem bíralt és el nem ismert vetőmagvakat is tartalmaz, a forgalom 95%-a az elismert magvakra esik, ami a német gazdák óvatosságot bizonyítja a vetőmag megválasztásában. Eppen ezért ezentúl a vetőmagközvetítő-osztály csak állandó felügyelete alatt álló *magtermesztő gazdaságokból* szándékozik — kivételes szükségűtől eltekintve — vetőmagot forgalomba hozni, ami a vásárló gazdáknak a magvak jó minősége és megbízhatósága tekintetében fokozott biztositást nyújt. A vetőmagbeszerzés és így az annyira kívánatos magcsere terén általában a nagyobb birtokok vezetnek, de örvendetesen gyarapszik évről-évre a kisebb gazdák köréből jelentkező vevők száma is. Az abrak-takarmány-közvetítés 21%-os forgalmi emelkedést mutat az előző évvel szemben, csupán korpában jelentkezett némi csökkenés. Az erőtakarmányműek ára általában tetemesen magasabb volt, mint az előző évek bármelyikében és így a forgalom növekedése a német állattenyésztés fejlődésének és virágzásának kétségtelen bizonyítéka. A műtrágyaközvetítés emelkedő forgalmat mutat kaliszban és Thomas-liszttben, változatlan chilisalétrómban, míg szuperfoszfátban csökkenés mutatkozik. A műtrágyát vásárló gazdák körülbelül egyenlő arányban oszlanak meg a birodalom egyes részei között, de a műtrágyaforgalom még nem tart eléggé lépést az egyesületi taglétszám emelkedésével, aminek az a magyarázata, hogy sok gazdát lekötnek egyelőre régebbi szerződéseik s így a DLG. közvetítő-tevékenységének előnyeit ezek csak fokozatosan vehetik majd idővel igénybe.

△ **Gazdasági válság Japánban.** Az orosz hadjárat terhes következményeit — úgy látszik — még mindig nem tudja Japán kiheverni s mivel a régebb eredetű bajokhoz újabb nehézségek is járultak, a bámulatos fejlődést mutató ázsiai szigetország most valóságos pénzügyi és kereskedelmi válság előtt áll. Kereskedelmi mérlege 62 millió yen passzívát mutat az 1906. évi 5 millió aktívával szemben, állami járadékainak és magánpapírosainak árfolyama rohamosan csökken, a magánkamatláb 9%-ra emelkedett, államadósságai jóval meghaladják a két milliárdot, az adók a kínai háboru óta vagyis 15 év alatt 440%-kal emelkedtek s mivel az oroszoktól a háboru diadalmas befejezése dacára hadisarcot kicsikarni a békekötésben nem sikerült, kénytelen Japán több súlyos, ideiglenes hadiadónak tervezett adóemelt változatlanul fenntartani, de még így sem képes az államháztartás deficitjét fedezni. A vasutak államosításához fűzött remények sem váltak be, mivel az égetően szükséges nagyarányú beruházások várakozáson felül megterhelték a budgetet. Az oroszokon aratot győzelmek nagy fellendülést vontak ugyan maguk után a gazdasági élet minden terén, de ez a kedvező konjunktura megfelelő szilárd pénzügyi alap hiányában tulzásokra, könnyelmű vállalkozásokra vezetett, amelyek sok pénzintézet és vállalat összeomlását idézték elő. Ehhez járult az amerikai válság, valamint az, hogy Japán legfontosabb kiviteli piacának, Kínának vásárló-képessége a múlt évi jelentékeny ezüstárdevaluáció következtében váratlanul tetemesen csök-

kent s ennél fogva Japánban oly tultermelés állott elő legjelentősebb kiviteli iparágában, amely immár aggasztó mérvet öltött. A *selyemkivitel*, Japán egyik legbiztosabb jövedelemforrása például erős visszaesést mutat, hasonlóképpen kedvezőtlen a pamutipar, valamint a *mezőgazdaság* helyzete is. A kínai és amerikai válság enyhülése, továbbá az északamerikai Unióval szemben felmerült konfliktus békés megoldása előreláthatólag javulást hoznak a mostani kedvezőtlen viszonyokba, de bizonyára hosszú időbe telik, míg Japán teljesen kiheveri a jelenlegi komoly gazdasági válságot s zavartalanul haladhat tovább a fejlődés útján, amelyen már eddig is bámulatraméltó eredményeket ért el s amely fejlődéshez a felkelő nap nagyra hivatott országában és szorgalmas, értelmes, bátor népében meg vannak a szükséges előfeltételek.

△ **Mezőgazdasági autók.** Egyre nagyobb arányokat ölt az a törekvés, mely az autót a gazdaság körében igyekszik hasznosítani és kétségtelen, hogy az autók tökéletesítése és főleg olcsóbbá válása után óriási fejlődés vár a modern géptechnika ezen alkotásaira, amelyeknek mint munkagépeknek feltétlenül nagyobb jövőjük lesz a pusztán nagyurak szórakozására szolgáló, száguldozó luxus-kocsiknál. Az autógyárosok természetesen minden alkalmat megragadnak arra, hogy az autók gyakorlati használhatóságával megismertessék a gazdákat s ezért az autók kiállításokon mind nagyobb számban láthatunk gyakorlati gazdasági célokra megfelelően szerkesztett munkagépeket. Ha jól tudjuk, az idei budapesti autók kiállításán is lesz alkalma gazdaközönségünknek ily gépeket szemlélnie, *Franciaország* *Bourges* nevű városában pedig f. évi szeptember 24-től október 4-ig nemzetközi kiállítás lesz kizárólag mezőgazdasági autók kiállításáról, melynek részletes programját későbbesen közli minden érdeklődővel a kiállítás titkári hivatala (*Bourges*, 24 rue Notre-Dame).

Gazdatársadalmi mozgalmak.

Rovatvezető: *Fabrielus Endre.*

Az Abauj-Tornavármegyei Gazdasági Egyesület f. hó 8-án igazgató választmányi ülést tartott, melyen az OMGE. átirata értelmében elhatározta, hogy a szerbiai huszbehozatal, valamint a többi Balkán-államoknak esetleg adandó kedvezménye ellen feliratot intéz a kormányhoz és törvényhozáshoz s a megyei képviselőket felkéri, miszerint az ellen a legerélyesebben állást foglaljanak. A kassai kerületi állattenyésztési felügyelő útján köszönettel tudomásul vette, hogy a földmivelésügyi miniszter tehén- és üsződíjazásokra az egyesületnek 1500 K.-t ad 1908-ra. Titkár ismertette a múlt hó 27. és 28-án megtartott tenyészbikavásár eredményét, mely szerint felhajtott 76 drb szimmenthali, 56 drb pinzgauai és 8 drb magyar, ebből kiskorúság és egyéb okok miatt tenyészigazolványt nem kapott 42 drb. Díjat nyert a szimmenthali fajtánál *Puky János* és *Schell Gyula* bájó bikája, a pinzgauai fajtánál a *Widder Mór* és *Soltész János* bikája, míg *Mailath József* gróf

Legujabb vivmány! Ujdonság!

MAGÁNJÁRÓ

„GNOM“ petrolin-benzin-lokomobil.

OBERURSELI MOTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. BÉC, VI/2., Gumpendorferstrasse 72.

perbenyik
kollekczió
let bíráló
59 drb s
roltattak
által adot
Igazgat
elnöklete
egyesület
következő
miniszter
tanfolyam
készítette
vetőmag
sénél utb
ditása ér
3000 ko
tenyészté
zett, teh
K.-t oszt
vagyona
21 fillér
jelentést
hagyta,
elnökség
szönetet
elhatároz
ügyi mi
minden
fáradhat
miniszte
Az A
folyó h
termébe
A közgy
aki a
delmébe
ülest. A
jenzés l
titkár na
nak az
közö jel
latosan
mozgalm
szabad
kebelébe
közönség
ségben
sági elő
Lenhart
akadém
az állam
működé
ségben
folyamo
sági ta
sület
fajbaron
Borosse
szarvas
tenyész
között
az egye
kezetü
az egy
70-80
jelentés
előterje
választr
szerint

perbenyiki gazdaságából felhajtott szimmenthali kollekczió: diszoklevéllel tüntette ki az egyesület bíráló-bizottsága. A vásáron gazdát cserélt 59 drb s nagyobbrészt köztenyésztésre vásároltattak meg az állattenyésztési felügyelőségek által adott perczent kedvezményvel.

Igazgatói ülés után Schell Gyula báró elnöklété alatt rendes közgyűlést tartott az egyesület, melyen titkár a mult évi jelentést a következőkben ismertette: A földmivelésügyi miniszterium támogatása mellett téli népies tanfolyam rendeztetett, betanított 145 tanuló, készítettek 1518 drb tárgyat. A kisgazdákat jó vetőmagra látta el, egyes növények természetesenél utbaigazítást adott. Lótenyésztés előmozdítása érdekében Kassán, Szepsiben és Encsen 3000 kor. jutalmat osztott ki. Szarvasmarhatenyésztés érdekében tenyészbiikavásárt rendezett, tehén- és üsződijazásokra pedig 1950 K.-t osztott ki a gazdák között. Az egyesület vagyona 1907 december 31-én 42,663 kor. 21 fillér. Tagok száma 443. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette, a számadásokat jóváhagyta, a szokásos felmentvényt megadta, az elnökségnek eredményes munkálkodásáért köszönetet mondott, végül egyhangú lelkesedéssel elhatározta, hogy Darányi Ignac földmivelésügyi minisztert, ki a magyar mezőgazdaság minden egyes ágának felvirágoztatása körül fáradságtalan tevékenységet fejt ki, 10 éves minisztersége alkalmából tavrítalig üdvözi.

Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület folyó hó 12-én Aradon, a vármegyeház nagytermében tartotta 44-ik rendes évi közgyűlését. A közgyűlésen Zselénski Róbert gróf elnökölt, aki a „Köztelek” 31-ik számában egész terjedelmében közölt beszédével nyitotta meg az ülést. A megnyitó beszéd után felhangzó éljénés lecsillapulta után Keller Iván ügyvezető-titkár nagy vonásokban az igazgató-választmány-nak az egyesület mult évi működésére vonatkozó jelentését terjesztette elő s ezzel kapcsolatos emlékeztető a mult évi munkásmozgalmakról, összetartásra, egyetértésre és a szabad tarsuláson alapuló gazdasági egyesületek kebelében való tömörülésre hirta fel a gazdasági közönséget. Az egyesület a mult évi munkásmozgalmakról, összetartásra, egyetértésre és a szabad tarsuláson alapuló gazdasági egyesületek kebelében való tömörülésre hirta fel a gazdasági közönséget. Az egyesület a mult évi munkásmozgalmakról, összetartásra, egyetértésre és a szabad tarsuláson alapuló gazdasági egyesületek kebelében való tömörülésre hirta fel a gazdasági közönséget. Az egyesület a mult évi munkásmozgalmakról, összetartásra, egyetértésre és a szabad tarsuláson alapuló gazdasági egyesületek kebelében való tömörülésre hirta fel a gazdasági közönséget.

dr.-t, Pókay Dezsőt, Meisner Ernőt, Váradi Török Gyulát és Szántay Bélát.

Ezután következett 2 gazdasági cseléd és 2 gazdasági munkás részére a földmivelésügyi miniszter által adományozott 100—100 korona jutalomnak és elismerő okleveleknek a kiosztása s végül az egyesület által a kisgazdák részére rendezett sorsjáték rekesztette be a közgyűlést, melynek keretében több mint 200 drb nyeregménytárgy, többek között egy darab 1 éves szimmenthali üsző, hat darab berkisri és 3 drb yorksiri tenyészsertés, egy szecsakavágó-gép, egy kukoriczamorzsoló-gép stb. lett a kisgazdák között kisorsolva mintegy 1400 korona értékben.

A közgyűlésen Zselénski Róbert gróf elnök, Vársárhelyi József igazgató-elnök, Friebeisz Miklós alelnök, Baross László, Csánk Lajos, Cselkó Árpád, Dalnoki Nagy Lajos, Fábry Sándor dr., Geller Kálmán, Háberéger György, Háromy László dr., Hollósy Kálmán, Keller Iván, Kemény Szilárd, Lócs Rezső, Mateovits Béla, Mayerhoffer Lajos, Momák Döme dr., Povácsay Soma, Purgly János, Purgly László, Vársárhelyi Dezső, Vársárhelyi László stb., ezenkívül mintegy 800 kisgazda vett részt.

A Kecskeméti Gazdasági Egyesület folyó hó 16-án Koritsánszky János elnöklété alatt tartott ülésében a miniszteri leiratok során örvendetes tudomásul vette Darányi Ignac miniszternek 10 éves jubileuma alkalmából a kecskeméti gazdák üdvözlétére küldött meleghangú válaszát. Az ülés legérdekesebb tárgya volt a munkáslakások megfeneklett ügyének kiemelése. Egy öttagu előkészítő bizottság azon tervvel lépett a választmány elé, hogy vegye maga az egyesület kezébe a munkáslakások állami segélyllyel való építésének ügyét s javaslatában kiemelte, hogy Kecskeméten nem 50 eldugott belterületi házhelyre van szükség, hanem a városhoz ragadt munkások telepítésének kifelé, 25—25 házhelyet külső központokon megjelölve, s az embereket ahhoz megbíralva, a szegény munkásnép otthonhoz és munkához így juttassék egyszerre. Ez álláspontot az egyesület magáévá téve, sürgős átiratban tesz a törvényhatóságnak előterjesztést s a miniszterium támogatását kéri. A Petrovics István telepén tartandó metszési verseny, valamint a kosáripári kiállítás részletei megállapítottak; ezenkívül május hó végén az egyesület a MSZOE.-vel karöltve Kecskeméten egyik munkatelepen országos jellegű fogatos szőlőmivelő és permezógépvásárlást rendez, melynek előkészítésére Kecskeméti Géza igazgató elnöklété alatt 20 tagu rendezőség küldetett ki s a szőlősgazdák egyesületével a hely és időpont megállapítása után átiratban közli e rendezőség megállapodását.

Az egyesület belügyeinél ügyvezető-titkár tett jelentést az I. negyedévi működéséről, a pénztári forgalomról és a tanfolyamok számadásairól, amelyekről a GEOSz. évkönyvében fogunk beszámolni, a megoldásra váró feladatokról, melyek a közel jövőben Bugac-pusztá hasznosítása és a város által most megszerzett Kóburg-Koháry Set-Lorincz-pusztá (11,600 kat. hold) telepítési akciója, ami Kecskemét város egészséges birtokpolitikájának legjobb bizonyítéka lesz. Az egyesületi ügymenet rendszeres

intézésére egy nyári irodahelyiség bérlésével és a jegyzői állás betöltésével az elnökség bizatott meg.

IRODALOM.

Az okszerü baromfitenyésztés.

Ez idő szerint a szociális kérdések vannak előtérben s szükséges is, hogy ott maradjanak, mert a megoldás teszi kívánatosá, hogy ezekkel a kérdésekkel állandóan foglalkozunk, mert csak úgy lehet reménylenünk, hogy a szociálizmust rendes mederbe tereljük.

A baromfitenyésztést szociális szempontból is igen fontos kérdésnek tartom, mert tagadhatatlan, hogy a termelés ezen ágazata nagyobbrészt a kis exisztenciák kezében van. Új és megfelelő fajták tenyésztése, illetve az anyag javítása, tenyészanyag előállítása lehet e téren is a nagyobb és intelligensebb gazda feladata, de a termelés zöme még igen hosszú ideig a kisemberek üzemében fog maradni.

Ezt különben az ezen tenyésztéssel kapcsolatos körülmények is indokolják, mert az olyan ember, akinek még nincs tehetsége, hogy értékes állatokat tenyészessen, néhány tyukot vagy libát, kacsát képes tartani és miután az ő szerény vagyoni viszonyai között ezen állomány is számba vehető tőkét és jövedelmet jelent, oly gondos és szeretetteljes ápolásban részesül a tenyésztés, hogy az eredményes siker nem maradhat el.

Nagyon fölösleges munkát végeznek, ha a lapok hasábjain a baromfitenyésztés fontosságát általában kívánám fejtegetni, mert hiszen alig jelenik meg szám, amelyben egy és más vonatkozásban ezen kérdés ne tárgyalatnék. A jót azonban nem lehet elég sokszor ismételni és az érdekelt körök figyelmébe ajánlani, hogy éppen a baromfitenyésztés terén lehet aránylag rövid idő alatt sikerdus eredményeket elérni, mert a tenyésztés föllendítése nem igényel oly nagy tőkebefektetést, mint más tenyésztési ágazat és háladatos annyiból is, hogy ezen tenyésztés felvirágoztatásával egyidejűleg mintegy közjótékonytságot gyakorlunk és a nemzet vagyonosodását is szolgáljuk.

Nem lehet ezt a kijelentést túlzásnak tekinteni akkor, ha tudjuk, hogy az óriási és napnap után növekvő belfogyasztással szemben az évi kivitel baromfi és ennek termékeiből közel 80 millió korona és miután a belfogyasztás ezen összegnek mindenesetre sokszorososa, vajjon ki kicsinyelné ezen termelési ágazat szociális fontosságát, tudván azt, hogy ezek a milliók nagyobb részben a legszegényebbek között oszlik meg.

Milyen szép feladat tehát minden eszközzel odahatni, hogy a meglevő anyagot számban és minőségben emeljük, amit leginkább azzal érhetünk el, ha az okszerü baromfitenyésztést minél szélesebb körben ösmertetjük.

És éppen ez az alkalom adta a tollat a kezembe, mert ezen czél szolgálatában Kövy József szakavatott tollából, a Magyar Mezőgazdák kiadományában, „Az okszerü baromfitenyésztés” czímen egy oly becses művecske jelent meg, amelyet élvezettel olvashat még az

Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök

az országazerte első helyen elismert kitünő szerkezetű és legolcsóbb

„Eredeti Kalmár-rosták” len- és heremagtisztító-gépek

Előrendű hazai anyagból gyártunk azidőszent 15-féle nagyságban, különböző szerkezetben a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménytisztításhoz berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi- vagy háttörőre alkalmazva. — Ezévi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk.

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám.

1905. évben Nagy-Enyeden aranyéremmel kitüntatva.

Sürgönczim: Kalmár-rostagyár.

is, aki tenyésztéssel nem foglalkozik, a tenyésztők pedig okvetlenül okulni fognak belőle.

A könyv, melyhez a baromfitenyésztés egyik legteljesebb és érdeműs apostola, gróf Teleki Józsefné irt szellemes és tanulságos előszót, 138 lapon, gyönyörű kivitelű 137 ábrával ellátva, tárgyalja a baromfitenyésztés körül az összes tenni- és tudnivalókat.

Tömör, világos és könnyen megérthető irálylyal VI részben kiterjed az általános fajtatani szabályokra, ismerteti a hazai és külföldi nevezetesebb tyúkfajtákat, pulykákat és vízi szárnyasokat. A második és harmadik részben mindenre kiterjedő figyelemmel a berendezkedést és tenyésztést ismerteti oly módon, hogy bárki hozzáfoghat a tenyésztéshez.

A IV-ik részben találjuk a kereskedelmi részt a hizlalástól kezdve egészen a leölt baromfi csomagolásáig, míg az V-ik részben a baromfi betegségek és gyógyítások foglalkoznak, végül a VI-is részben utbaigazítást nyerünk a tekintetben, hogy az értékesítés szempontjából miként szervezkedjünk s a legvégén 7 lapon a madarak védelméről szól és a gyakrabban előforduló madarakat, azoknak tartózkodási helyeit, keltési idejét stb. is ismerteti.

Kevés szakkönyvet ismerek, amely annyi gyakorlati érzékkel és tudással oly sokat és oly egyszerűen nyujtana, miért is annak megszerzését a legmelegebben ajánlhatom.

Sierbán János.

A sertés Magyarországon. Irta enesei *Dorner Béla* kir. gazd. intéző. Második teljesen átdolgozott és bővített kiadás, 74. a szöveg közt ábrával. Budapest, Franklin-Társulat 1908. 512 lap. Ára 7 K. 20 f. Az első kiadás 1901-ben jelent meg s terjedelme 372 lap volt; a mostani tehát majdnem másfélszer annyi. A második kiadás is arra a 6 főrésze oszlik, melyre az első s csak a főrészek sorrendje változott meg, mely a második kiadásnál a következő: 1. A sertés tenyésztése (148 l.). 2. A sertés takarmányozása (137 l.). 3. A sertés állategészségügye (75 l.). 4. Sertéskereskedelem és forgalom (26 l.). 5. A sertések értékesítése (114 l.). 6. Magyarország sertésfogyasztása és a sertésárak (12 l.). Az új kiadásban valamennyi főrész bővült, de legnagyobb mértékben az 1., 2. s 5-ik főrész.

Az 1-ső főrész jelentékeny bővítése azért vált szükségessé, mert sertéstenyésztésünk oda fejlődött, hogy most már az angol sertés is méltó helyet foglal el sertéstenyésztésünkben. Ez akkor vette kezdetét, amikor a sertésvész dézsmálni kezdte zsirsertésünket s Németország elzárta határát elősertés-kivitelünk elől; de igazi oka tejjgazdaságunk fejlődése, mert a sertés-fajták közül a tejhulladékok egyedüli jó értékesítői azok, melyek gyors fejlődésük miatt süldőbiztalásra alkalmasak s melyeket emiatt hussertéseknek is nevezünk. Hét év előtt, amikor az előttünk fekvő könyv első kiadása jelent meg, alig szerepelt köztenyésztésünkben az angol sertés s szerző akkor még tartózkodással is viseltetett iránta, mi miatt könyvében csak néhány lapot szentelt neki, de most, hogy az angol sertés népies tenyésztésünkbe is behatolt s falusi tejszövetkezeteink szaporodása

folytán még mindig terjed, előszeretetté változott át előbbeni tartózkodása, ami arra indította, hogy épp oly részletesen foglalkozzék az angol sertés tenyésztésének tárgyalásával, mint a mangaliczával.

A 2-ik fejezet jelentékeny bővítésének oka az a fordulat, mely a takarmányozást a keményítőértékkel mérte. Németországban heves harc folyik most a régi s az új elmélet követői között, mert alig van olyan új dolgot, melyet a réginek megteremtői vagy továbbfejlesztői irigységgel, bizalmatlansággal s ellen-szennvel ne fogadnának, de a keményítőérték-elmélet okvetlenül győzni fog s ha azok a számok, melyeket a még csak néhány esztendő keményítőérték-elmélet a különféle takarmányok értékelésére s a táplálóanyagszabványok céljaira állított föl, idővel változni s a különféle állattajok s termelési irányok élettani eltéréseivel jobb összhangba fognak is jönni, de az elmélet lényege nem szenvedhet változást s ezért szerzőnek okvetlenül kellett a keményítő-értékkel foglalkozni s mi örültünk annak, hogy nemcsak ismerte, de el is fogadta.

Az 5-ik főrész jelentékeny bővítésének szükségességét szerző maga világítja meg legjobban a következő mondásával: „Nem a termelés ma a fődolog, hanem az értékesítés, melynek mikéntje után igazodik és formálódik a termelés, nem pedig megfordítva. Ha tehát a termelést fejleszteni akarjuk, akkor az értékesítést kell irányítanunk és javítanunk. Az értékesítés ma elsőrangú tenyészkérdéssé nőtte ki magát. Az értékesítési kérdések iránt ezentúl sokkal, de sokkal több figyelemmel kell lennünk, mint eddig voltunk. Be kell azt vinnünk a gazdasági szakoktatás különálló tantárgyai közé és a jövő gazdaggenerációt úgy az alsóbb, mint a felsőbb szakoktatás iskoláiban elméletileg is, gyakorlatilag is ki kell képeznünk, hogy nemcsak termelők és tenyésztők, de jobb kereskedők is legyenek és a gazdasági termények, állatok, állati termékek értékesítési viszonyait, követelményeit, módzatait, föltételeit és szabályait ismerjék és tudják.”

Ebben a főrészben olyan kérdések nyertek tüzetes tárgyalást, melyekről az első kiadás vagy egyáltalán nem foglalkozott vagy csak érintett, mint pl. a vásárpénztár, differenciális üzlet, bizományi hízalás és értékesítés, állatbiztosító szövetkezetek, hazai bíróságaink gyakorlata az allamszavatosság kérdésében, husértékesítés Daniában stb.

Végre bővült a könyvnek fennmaradó három főrésze is, bar nem abban az arányban, mint előbbiek, de pl. az állategészségügyi rész sokkal behatóbban foglalkozik a sertésvészettel, mint ahogy az első kiadás tehette, mert akkor meg kevés tájékozottsággal birtunk erről a pusztító nyavalyáról.

Szerző könyvében méltó helyet foglal el a statisztika, melynek számadatai az első kiadásban 1900-al, a másodikban 1906-al végződnek s így e tekintetben is kiegészítette szerző a könyvét. Ábrákban is gazdagodott az új kiadás, mert míg az első 38 ábrát tartalmaz, addig a másodikban 74 ábra van, melyek az első kiadástól eltérőleg nem a könyv végén, hanem a szöveg közt fordulnak elő. Így tehát igazat mond szerző avval, hogy a második kiadást

nemcsak bővítette, hanem teljesen át is dolgozta.

Akik az első kiadást áttanulmányozták, annyi újat találnak a másodikban, hogy azt is élvezettel s haszonnal fogják elolvasni, akik pedig még nem ismerik *Dorner* könyvét, azok számára megemlítjük, hogy a szóbanforgó munka több tekintetben különbözik más hazai s külföldi sertéstenyésztési munkáktól, így pl. abban, hogy történelmi visszapillantással vezeti be az olvasót az egyes főrészekbe, nevezetesen történelmileg világítja meg sertéstenyésztésünk fejlődését a honfoglalástól a mai napig, történelmi áttekintést ad arról a fejlődésről, mely a sertés táplálását a 18-ik század eljöttől a mai napig érte s történelmi bevezetéssel látja el a sertéskereskedelemre, fogyasztásra és sertésárakra vonatkozó főrészeket. Evvel pedig nemcsak érdekesebb teszi könyvét, de ahhoz a tenyésztői körökben csak néhány év óta érlelődő meggyőződéshez is csatlakozik, hogy az állattenyésztés története épp oly szükséges az állattenyésztés jelenjének megértéséhez, mint ahogy az emberiség jelenjét is csak történelmi alapon tudjuk helyesen megérteni. Más sertéstenyésztési munkák továbbá szűkmarkuak a sertéskereskedelem s értékesítés kérdéseinek tárgyalásánál, míg ellenben *Dorner* könyvének majdnem harmada tisztán csak avval foglalkozik, még pedig oly behatóan, hogy alig tudjuk elgondolni, hogy valaki a kereskedelem s értékesítés terén oly kérdésen évelődjék, melyre a könyv kimérintő feleletet nem adna. S ugyanezt mondhatjuk a tenyésztést s takarmányozást illető főrészekről is. Ezért mindenkinek csak melegen ajánljuk az előttünk fekvő könyvet, melynek kiállítása is jó. *Cselkó István.*

Az ezen rovatban ismertett könyvek megrendelhetők: *Patria r.-i. gazd. szakkönyvkereskedésében*, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

LEVÉLSZEKRÉNY.

Tófenék telkesítése. 250 kérdés. A Balaton tavától 50 lépésre van egy 60 holdas tó, amelynek vize lecsapolható a Balatonba. Kérdem a következőket: 1. Vajjon ezen homokos területet át lehet-e kaszálórétté alakítani s mi módon s körülbelül, mily összegbe kerülne az átalakítása? 2. Avagy szőlőtelepítésre nem volna-e célszerűbb felhasználni? 3. A tóban, melynek mélysége néhol 1 1/2 méter, 4-5 féle hal tenyészik, esetleg rendszeres tógazdaságot üzemeltetni nem volna-e legcélszerűbb s egyszóval mely mód volna realisabb e tekintetben a jelenlegi gazdasági stb. viszonyokra való tekintettel? *I. J.*

Felelet a 250. sz. kérdésre. A főkérdés, hogy a kérdéses tó nyílt árokkal vagy pedig vízemelés útján csapolható-e le a Balatonba.

Az első esetben az eljárás igen könnyű, mert a lecsapolás után a kérdéses terület ugyszólván önmagától válik kaszálóvá; szőlőnek ily mélyfekvésű területek nem ajánlhatók.

Ha ellenben a terület mélyebb fekvésű, úgy, hogy csak vízemelő szerkezettel szárítható ki, akkor esetleg halastóvá is könnyen átalakít-

Valódi francia, magas csiraképeségű
Takarmányczukorrépa mag

30 koronáért
kapható 50 kilónként

HALDEK magnagyke-
reskedésében
Budapest, V. ker.,
Bálvány-utca 6.

ható, de szelkeréssel — úgy mint Balaton-földváron — ki is szárítható.

Hogy melyik mód és eljárás volna a legajánlatosabb, azt csak előzetes helyszíni szemle és esetleg mérnöki felvétel alapján lehetne biztosan megmondani. E czélból leghelyesebb volna, ha 1 koronás bélyeggel ellátott kérvényben folyamodnék a földművelésügyi miniszterhez, mikor is a tervet és tanácsot minden díjazás nélkül megkapja a szokásos feltételek között.

Egyházi és iskolai járandóságok. 251. kérdés. Gazdaságom 3 község határában fekszik és így mind a 3 községben fizetem a községi pótdát. Cselédségem gyermekei azonban csak az egyik község iskoláját látogatják, cselédeim pedig ugyancsak ennek az egy községnek szentegyházába járnak és egyházi funkciók teljesítésénél ugyancsak ennek a községnek lelkésze működik közre. Kérem tehát, köteles vagyok-e a másik két községnek iskolafenntartási és egyházi kiadásaihoz is hozzájárulni? *G. A.*

Felelet a 251. sz. kérdésre. Az iskolák fenntartása a község minden egyes birtokosát egyenlően érdeklő közigazgatási költség lévén, az az egyenes államadók arányában vettetik ki mint községi pótdát, tekintet nélkül arra, hogy az iskolát a birtokos alkalmazottai látogatják vagy sem. Tandij és beiratási díj az iskolakötelesek után csak azon iskolában fizetendő, amelyiket látogatják.

A lelkési járandóság a *canonica visitatio*-ban van megállapítva s a birtok arányában vagy az egyház kebelébe tartozó párok után bizonyos megállapított összegben fizetendő. Ugy az iskolafenntartási költségek, mint a lelkési járandóság mindazon községekben fizetendő, amelyben föld, vagy házbirtok van, vagy az iskola és egyházhhoz tartozó felek laknak.

Hollady Nándor.
Takarmányrépa s a szárított cukorrépaszelet viszonylagos értéke. 252. kérdés. A kezelésem alatt álló gazdaságban eddigi gyakorlatom szerint kat. holdanként átlagban 200 mm. guedlinburgi répa szokott teremni igen jó istállótrágya, jó talajmunka és megfelelő kapálás mellett. Fogatos munkán, földbér, adón stb. kívül pusztán a kapálás, egyelés, kiszedés, prizmába rakás és elföldelés holdanként körülbelül 70 koronába kerül. A szárított cukorrépaszelet ab az én állomásomon 12 koronába kerül.

Kérem a következőket: 1. 200 mm. száza terméseredmény mellett érdemes-e takarmányrépát termeszteni, ha 12 koronáért szárított répaszeletet kaphatok? Igás-, hizó-, tejelő- és növendékmarhának egyformán jó-e a szárított szelet? 1000 kg. élősúlyra egyéb szalás- és koncentrált takarmányok mellett 40 kg. takarmányrépát szoktam átlag etetni. Hány kiló szárított szelet felel meg ennek, minden kiló szeletre 5 kiló vizet számítva?

2. Miután a „Köztelek” zsebnaptára a szárított szeletnél fehérjét, zsírt, szénhidrátot, emészthető szénhidrátot és nyers rostot, emészthető tápegyeséget lényegesen többet tüntet fel, mint a takarmányrépánál, miért van az, hogy a takarmányrépánál a *nyers táparány* 7-3, tehát jobb, mint a szárított szeletnél, hol ez 7-5-ben van megállapítva. Azon esetben, ha nekem

minden munkát és költséget számítva 1 métermázsa takarmányrépa 60 fillérbe kerül, 1 métermázsa szárított szelet 12 koronába, a két takarmányt egymással szembeállítva és figyelembe véve mindegyik táperejét, a fenti árak mellett melyiknek takarmányozása lesz rentabilisabb? *R. A.*

Felelet a 252. sz. kérdésre. A jobb takarmányrépa keményítőértéke 6-3 és 7-4% között változik, míg ellenben a szár. szelet átlagos keményítőértéke 51-9%, a kat. holdanként termő 200 q. takarmányrépa tehát 12-6—14-8 q. keményítőértéket képvisel, mely 24-27—28-70 q. szár. szelettel volna pótolható. Miután a takarmányrépa q.-ja 60 fillér, a szár. szeleté 12 K., annál fogva 200 q. takarmányrépa 120 K.-ba, 24-27—28-70 q. szár. szelet pedig 291-24—344-40 K.-ba kerül, ami azt jelenti, hogy a szár. szelettel 2-1/2—2-3/4-szer pontosan (2-42—2-87-szer) oly drágán szerezzük be a táplálóanyagokat, mint a takarmányrépával. Ebből tehát önként következik, hogy a répatermesztést fönn kell tartani, mert amit a szár. szeletről mondtunk, az összes kereskedelmi takarmányokról áll s éppen ezért nemcsak fönn tartani, de bővíteni is kellene a répatermesztést, pl. úgy, mint a dánok, akik meggyőződve arról, hogy 1000 kg. tehénsúlyra 80, sőt 100 kg. takarmányrépa is etethető naponta, 5-ször annyi répat termesztenek most, mint 15 év előtt, pedig a vajtermelés terén még mindig ők járnak elől s nemcsak sok, de elsőrendű vajot visznek a piacra. Ezelőtt a répaiztól való félelem tartóztatta a gazdákat a takarmányrépa erőltetett etetésétől, de mióta azt derítették ki, hogy a vajnak ezt a kellemetlen ízét nem a répa, hanem egy kolibaktérium okozza, mely csak azért szeret az erőltetett répaetetéssel társulni, mert a répatól származó ganaj képezi szaporodásának fő helyét s hogy a tejbe s vajba is a ganajjal kerül, azóta sikeresen tudunk a répaiz ellen védekezni, mert ha fejés után pasztörizáljuk a tejet s azután centrifugálva, mesterséges kultúrával látjuk el a tejtölt, sémmit bajunk sincs a répaizsal, mert a pasztörizálás megsemmisíti a ganajjal véletlenül a tejbe jutott kolibaktériumokat. Miután tehát a takarmányrépa föltétlenül a legolcsóbb takarmányunk, talán nálunk is ideje volna, hogy a dánok példáját kövessük s ha a kézi munka megnehezítette a répatermesztést, karoljuk föl a fogatos erőt, szóval tegyünk meg mindent, hogy ezt a legolcsóbb takarmányt minél kiterjedtebb mértékben termeszthessük.

Arra a kérdésre, hogy különféle állatjainkra egyformán hat-e a szóban forgó két takarmány, az a feleletünk, hogy nagyjában igen, mert a takarmány táphatását első sorban a keményítő-érték szabja meg, de némi különbség mégis van közöttük, mely a répa nagy víztartalma s amidgazdagságára vezethető vissza. Ugyanis a fejőstehenek s hizóállatok valamivel hálásabban a takarmányrépa iránt, míg ellenben az erőtermelőknél inkább a szár. szelet való, mert míg a takarmányrépa vize s amidja előnyösen befolyásolja a tejelválasztást s a hizást, addig az izmokra duzzasztólag hat s ezért pl. a lóval nem szívesen etetünk takarmányrépát, holott szár. szeletet gyakrabban adunk neki, dacára, hogy utóbbi sokkal drágább, mint előbbi; azonban azoknál az állatoknál, melyek a répát is

jól bírják, oktalanság volna a szár. szeletre áttérni.

40 kg. takarmányrépának 4-85—5-5 kg. szár. szelet felel meg. A táparány semmi összefüggésben sincs a takarmány tápértékével, mert a táparány csupán csak azt a viszonyt fejezi ki, mely a takarmány nitrogéntartalma s nitrogénmentes anyagai között van. Hogy a takarmányrépa táparánya valamivel szűkebb, mint a szár. szeleté, az részint attól van, hogy a szeletből nemcsak a cukor, de az amidok is kilugozódtak, míg ellenben a répában mindkettő jelen van, részint attól is, hogy a szelet a cukorrépának hulladéka, már pedig a cukorrépában sokkal tágabb a táparány, mint a takarmányrépában. Végül pedig azt ajánljuk önnek, hogy ne a régi „Köztelek zsebnaptárt” lapozgassa, mert a keményítőértékkel csak az utolsó évjáratok foglalkoznak.

Cselkó István.

Tanköteles gyermekek tandija. 253. kérdés. Az újabb cselédtörvény értelmében a gazda köteles fizetni a tanköteles gyermekek után a tandiját, mily alapon vagy mely törvény alapján kérheti ezek után a községi tanító a tandijösszegeket és joga van-e a községi tanítónak papéncz címén is valamit követelni? *G. L.*

Felelet a 253. sz. kérdésre. A kérdésből nem vehető ki, milyen jellegű az iskola. Az önkormányzattal bíró hitfelekezetek, mint iskolafenntartók, a megadóztatás ügyeiben saját szabványaik szerint járnak el, valamint azon egyházközségek, amelyek jóváhagyott saját külön helyi autonóm szervezettel bírnak, iskolai adóügyeiket önállólag intézik s így a tandiját és egyéb járandóságokat az iskolaszék megállapítása szerint a felmerülő szükséghez képest vetik ki és szedik be.

Hitfelekezeti iskoláknál a hozzájárulás aránya törvényileg nincs korlátozva.

Allami és községi elemi iskoláknál a terhek az allami egyenes adóknak 5%-áig terjedő pótdából fedeztetnek.

A tandij mérvére nézve, valamint az egyéb szolgáltatásokra vonatkozó hatóságilag is jóváhagyott határozat az iskola vezetősége által őriztetik s kívánatra az érdekelt feleknek megmagyarázandó.

Hollady Nándor.

Cselédek biztosítása betegség esetére. 254. kérdés. Mi eddig tartunk egy orvost, ki évi átalányt kap 1000 K.-át, nem-e irathatjuk be mi cselédeinket valamely pénztárba és ezek után a pénztár volna köteles orvost küldeni cselédeinknek? *G. L.*

Felelet a 254. sz. kérdésre. Az 1907. évi XIX. t.-cz. módot nyújt a mezőgazdasági cselédnek és hozzátartozóinak arra, hogy betegség esetére biztosíthatják magukat. A biztosítás iránti bejelentés a kerületi munkásbiztosító pénztárnál teendő meg. A biztosított munkás betegség és balesetnél ingyenes orvosi kezelésben, gyógyszerkiszolgáltatásban és tápdíjban részesíttetik. A részletes felvilágosítást az illetékes kerületi pénztár vezetősége adja meg.

Hollady Nándor.

Kollár Ferencz-féle „BITUMINA“

tiszta bitumenből készített valódi aszfalt-tetőlemez

tartós, tűzbiztos, szagtalan, kátrányozást vagy egyéb mázolás nem igénylő tetőfedőanyag. „Bitumina“-val fedett tető bemészelve szép fehér marad és kitűnő védelmet is nyújt a nap melegje ellen. „Bitumina“ régi zsindelytetők átfedésére is kiválóan alkalmas. **Tetőfedések elsőrendű szakmunkásokkal végeztenek.**

Kollár Ferencz és Társa fedéllemez, elszigetelő-lemez, aszfalt- és kátránytermékek vegyi gyára = **Budapest.**

Telefon-szám: 90—21.

Gyár: IX., Soroksári-ut 101. Városi iroda: IX., Ullői-ut 25. Sürgönyozim: Karbelkol Bpest.

ható, de szélkerékkel — úgy mint Balaton-földváron — ki is szárítható.

Hogy melyik mód és eljárás volna a legajánlatosabb, azt csak előzetes helyszíni szemle és esetleg mérnöki felvétel alapján lehetne biztosan megmondani. E célból leghelyesebb volna, ha 1 koronás bélyeggel ellátott kérvényben folyamodnék a földművelésügyi miniszterhez, mikor is a tervet és tanácsot minden díjazás nélkül megkapja a szokásos feltételek között.

Egyházi és iskolai járandóságok. 251. kérdés. Gazdaságom 3 község határában fekszik és így mind a 3 községben fizetem a községi pótdát. Cselédségem gyermekei azonban csak az egyik község iskoláját látogatják, cselédeim pedig ugyancsak ennek az egy községnek szentegyházába járnak és egyházi funkciók teljesítésénél ugyancsak ennek a községnek lelkésze működik közre. Kérem tehát, köteles vagyok-e a másik két községnek iskolafenntartási és egyházi kiadásaihoz is hozzájárulni? **G. A.**

Felelet a 251. sz. kérdésre. Az iskolák fenntartása a község minden egyes birtokosát egyenlően érdeklő közigazgatási költség lévén, az az egyenes államadók arányában vettetik ki mint községi pótdát, tekintet nélkül arra, hogy az iskolát a birtokos alkalmazottai látogatják vagy sem. Tandij és beiratási díj az iskolakötelesek után csak azon iskolában fizetendő, amelyiket látogatják.

A lelkészi járandóság a *canonica visitatio*-ban van megállapítva s a birtok arányában vagy az egyház kebelébe tartozó párok után bizonyos megállapított összegben fizetendő. Ugy az iskolafenntartási költségek, mint a lelkészi járandóság mindazon községekben fizetendő, amelyben föld, vagy házbirtok van, vagy az iskola és egyházhhoz tartozó felek laknak.

Hollady Nándor.
Takarmányrépa s a szárított cukorrépaszelet viszonylagos értéke. 252. kérdés. A kezelésem alatt álló gazdaságban eddigi gyakorlatom szerint kat. holdanként átlagban 200 mm. guedlinburgi répa szokott teremni igen jó istállótrágya, jó talajmunka és megfelelő kapálás mellett. Fogatos munkán, földbér, adón stb. kívül pusztán a kapálás, egyelés, kiszedés, prizmába rakás és elföldelés holdanként körülbelül 70 koronába kerül. A szárított cukorrépaszelet ab az én állomásomon 12 koronába kerül.

Kérem a következőket: 1. 200 mm. mázsa terméseredmény mellett érdemes-e takarmányrépát termeszteni, ha 12 koronáért szárított répaszeletet kaphatok? Igás-, hízó-, tejelő- és növendékmarháknak egyformán jó-e a szárított szelet? 1000 kg. élősulyra egyébb szalás- és koncentrált takarmányok mellett 40 kg. takarmányrépát szoktam átlag etetni. Hány kiló szárított szelet felel meg ennek, minden kiló szeletre 5 kiló vizet számítva?

2. Miután a „Köztelek” zsebnaptára a szárított szeletnél fehérjét, zsirt, szénhidrátot, emészthető szénhidrátot és nyers rostot, emészthető tápegyeséget lényegesen többet tüntet fel, mint a takarmányrépánál, miért van az, hogy a takarmányrépánál a nyers táparány 7-3, tehát jobb, mint a szárított szeletnél, hol ez 7-5-ben van megállapítva. Azon esetben, ha nekem

minden munkát és költséget számítva 1 méter-mázsa takarmányrépa 60 fillérbe kerül, 1 méter-mázsa szárított szelet 12 koronába, a két takarmányt egymással szembeállítva és figyelembe véve mindegyik táperejét, a fenti árak mellett melyiknek takarmányozása lesz rentabilisabb? **R. A.**

Felelet a 252. sz. kérdésre. A jobb takarmányrépa keményítőértéke 6-3 és 7-4% között változik, míg ellenben a szár. szelet átlagos keményítőértéke 51-9%, a kat. holdanként termő 200 q. takarmányrépa tehát 12-6—14-8 q. keményítőértéket képvisel, mely 24-27—28-70 q. szár. szelettel volna pótolható. Miután a takarmányrépa q.-ja 60 fillér, a szár. szeleté 12 K., annál fogva 200 q. takarmányrépa 120 K.-ba, 24-27—28-70 q. szár. szelet pedig 291-24—344-40 K.-ba kerül, ami azt jelenti, hogy a szár. szelettel 2 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{3}{4}$ -szer pontosan (2-42—2-87-szer) oly drágán szerezzük be a táplálékanyagokat, mint a takarmányrépával. Ebből tehát önként következik, hogy a répatermesztést fönn kell tartani, mert amit a szár. szeletről mondtunk, az összes kereskedelmi takarmányokról áll s éppen ezért nemcsak fönttartani, de bővíteni is kellene a répatermesztést, pl. úgy, mint a dánok, akik meggyőződve arról, hogy 1000 kg. tehénsulyra 80, sőt 100 kg. takarmányrépa is etethető naponta, 5-ször annyi répát természetesen most, mint 15 év előtt, pedig a vajtermelés terén még mindig ők járnak elől s nemcsak sok, de elsőrendű vajot visznek a piacra. Ezelőtt a répaiztól való félelem tartóztatta a gazdákat a takarmányrépa erőltetett etetésétől, de mióta azt derítették ki, hogy a vajnak ezt a kellemetlen ízét nem a répa, hanem egy kolibaktérium okozza, mely csak azért szerez az erőltetett répaetetéssel társulni, mert a répától származó ganaj képezi szaporodásának fő helyét s hogy a tejbe s vajba is a ganajjal kerül, azóta sikeresen tudunk a répaiz ellen védekezni, mert ha fejés után pasztörizáljuk a tejet s azután centrifugálva, mesterséges kultúrával látjuk el a tejfölt, semmi bajunk sincs a répaizal, mert a pasztörizálás megsemmisíti a ganajjal véletlenül a tejbe jutott kolibaktériumokat. Miután tehát a takarmányrépa föltétlenül a legolcsóbb takarmányunk, talán nálunk is ideje volna, hogy a dánok példáját kövessük s ha a kézi munka megnehezítené a répatermesztést, karoljuk föl a fogatos erőt, szóval tegyünk meg mindent, hogy ezt a legolcsóbb takarmányfőnövényt minél kiterjedtebb mértékben termeszthessük.

Arra a kérdésre, hogy különféle állatainkra egyformán hat-e a szóban forgó két takarmány, az a feleletünk, hogy nagyjában igen, mert a takarmány táphatását első sorban a keményítőérték szabja meg, de némi különbség mégis van közöttük, mely a répa nagy víztartalma s amidgazdagságára vezethető vissza. Ugyanis a fejőstehenek s hizóállatok valamivel hálásabban a takarmányrépa iránt, míg ellenben az erőtermelőknél inkább a szár. szelet való, mert míg a takarmányrépa vize s amidja előnyösen befolyásolja a tejelválasztást s a hízást, addig az izmokra duzzasztólag hat s ezért pl. a lóval nem szívesen etetünk takarmányrépát, holott a szár. szeletet gyakrabban adunk neki, dacára, hogy utóbbi sokkal drágább, mint előbbi; azonban azoknál az állatoknál, melyek a répát is

jól bírják, oktalanság volna a szár. szeletre áttérni.

40 kg. takarmányrépának 4-85—5-5 kg. szár. szelet felel meg. A táparány semmi összefüggésben sincs a takarmány tápértékével, mert a táparány csupán csak azt a viszonyt fejezi ki, mely a takarmány nitrogéntartalmu s nitrogénmentes anyagai között van. Hogy a takarmányrépa táparánya valamivel szűkebb, mint a szár. szeleté, az részint attól van, hogy a szeletből nemcsak a cukor, de az amidok is kilugozódtak, míg ellenben a répában mindkettő jelen van, részint attól is, hogy a szelet a cukorrépának hulladéka, már pedig a cukorrépában sokkal tágabb a táparány, mint a takarmányrépában. Végül pedig azt ajánljuk önnek, hogy ne a régi „Köztelek zsebnaptárt” lapozgassa, mert a keményítőértékek csak az utolsó évfj. ratok foglalkoznak. **Cselkó István.**

Tanköteles gyermekek tandija. 253. kérdés. Az újabb cselédtörvény értelmében a gazda köteles fizetni a tanköteles gyermekek után a tandiját, mely alapon vagy mely törvény alapján kérheti ezek után a községi tanító a tandijösszegeket és joga van-e a községi tanítónak papéncz címén is valamit követelni? **G. L.**

Felelet a 253. sz. kérdésre. A kérdésből nem vehető ki, milyen jellegű az iskola. Az önkormányzattal bíró hitfelekezeti, mint iskolafenntartók, a megadóztatás ügyeiben saját szabályaik szerint járnak el, valamint azon egyház-községek, amelyek jóváhagyott saját külön helyi autonóm szervezettel bírnak, iskolai adóügyi-keket önállólag intézik s így a tandiját és egyéb járandóságokat az iskolaszék megállapítása szerint a felmerülő szükséghez képest vetik ki és szedik be.

Hitfelekezeti iskoláknál a hozzájárulás aránya törvényileg nincs korlátozva.

Állami és községi elemi iskoláknál a terhek az állami egyenes adóknak 5%-á-ig terjedő pótdoból fedeztetnek.

A tandij mérvére nézve, valamint az egyéb szolgáltatásokra vonatkozó hatóságilag is jóváhagyott határozat az iskola vezetősége által örzítettik s kívánatra az érdekelteknek megmagyarázandó. **Hollady Nándor.**

Cselédek biztosítása betegség esetére. 254. kérdés. Mi eddig tartunk egy orvost, ki évi átalányt kap 1000 K.-át, nem-e irathatjuk be mi cselédeinket valamely pénztárba és ezek után a pénztár volna köteles orvost küldeni cselédeinknek? **G. L.**

Felelet a 254. sz. kérdésre. Az 1907. évi XIX. t.-cz. módot nyújt a mezőgazdasági cselédnek és hozzátartozóinak arra, hogy betegség esetére biztosíthatják magukat. A biztosítás iránti bejelentés a kerületi munkásbiztosító pénztárnál teendő meg. A biztosított munkás betegség és balesetnél ingyenes orvosi kezelésben, gyógyszerkiszolgáltatásban és tápdíjban részesíttetik. A részletes felvilágosítást az illetékes kerületi pénztár vezetősége adja meg. **Hollady Nándor.**

Kollár Ferencz-féle „BITUMINA“

tisztá bitumenből készített valódi aszfalt-tetőlemez

tartós, tűzbiztos, szagtalan, kátrányozást vagy egyéb mázolás nem igénylő tetőfedőanyag. „Bitumina“-val fedett tető bemészelve szép fehér marad és kitűnő védelmet is nyújt a nap melege ellen. „Bitumina“ régi zsindeletetők átfedésére is kiválóan alkalmas. **Tetőfedések elsőrendű szakmunkásokkal végeztetnek.**

fedőlemez, elszigetelő-lemez, aszfalt- és kátránytörő-mékek vegyi gyára — **Budapest.**

Telefon-szám: 90—21. Gyár: IX., Soroksári-ut 101. Városi iroda: IX., Ullői-ut 25. Sürgönyczlm: Karbolkol Bpest.

Tej és tejkremnek új szállítási és csomagolási módja.

Angliában a legutóbbi időben a tejnek házhoz szállítása egész új, eddig a kontinensen ismeretlen formában történik.

Az általános szétküldés főelve a régi. Eddig a tejet a termelési helytől vasuton „Churn”-ekben acélbádog vagy horganyozott sájtárokban szállították el, egy-egy ilyen csonkakup alakú sájtár 40—80 litert tartalmazott. Rendszerint külön-külön szállították őket, egyes társulatok azonban egész vagonokat béreltek, melyekben a sájtárok függőleges helyzetben maradtak.

A tej házhoz küldése 10—20 literes fazékokban történt, amelyekbe mérővel töltötték a tejet. Nehány tejtermelő egyesületnek külön kis széjjelöltő kecsija volt, amely két olyan sájtárt alkalmazott, mint amilyent a vasuti szállításhoz használtak, az elosztás pedig egy sájtár alján furt csapon történt.

A szállítás különlegessége a részleges elosztásban áll. Minden abonens a tejet egy kicsiny, ovális alakú, horganyozott edényben kapta, melynek ugyanolyan fémből való a fedele is és drótból a fogója. A tejet egyszerűen az ajtóküszöbre tették s néha elég soká maradt künn, anélkül, hogy a járó-kelők közül valaki hozzányult volna. Ezeknek az edényeknek hátránya abban rejlett, hogy nehezen voltak tisztíthatók s hogy tekintettel arra, hogy nem záródtak hermetikusan, nem voltak higiénikusak.

Nehány év óta egy pár tejszövetkezet a horganyozott pléhdénynt lepecsételt üvegtartályokkal akarta helyettesíteni, csak hogy a tisztítás nehézsége itt is fennáll.

Másrészt Angliában igen nagy mérvű a krémfogasztás is. A krém szétküldése normálisan kicsiny köedényekben történik, melynek szűkebb nyílása fapapírral van fedve. Az ilyen edényeket 12—24-es csoportokban külön e folytra készített ládáknak szállítják, mely ládák folyton után vannak a tejszövetkezet és rendeltetési hely között.

Körülbelül egy esztendeje annak, hogy Taylor a világ minden országában védjegyzetté találmanyt: tej- és krémszállító papírosedényeit.

Találmányának elve igen egyszerű: egy értéktelen, egyszeri használatra szánt szállítási eszközről van szó. A tejet és krémet farostokból készült papíredényekben szállítják, amelyek csonkakupalakúak s a söröskorsóhoz hasonlítanak.

Az edény belseje és külső talpazata paraffinnal van bevonva. Az edényre préselt, hasonló anyagból készített fedelet egy egyszerű mechanizmus fixirozza. Egy különleges készülékkel 24 edény zárható le egyszerre. A felnyitás olyan formán történik, hogy a fedelet késsel levágják, vagy az edény tetejét leszakítják s azután kiöntik a tejet. Az értéktelenné vált edény gyűjtőszerekkel használható.

Tagadhatatlan, hogy higiénikus szempontból ez a rendszer sokkal előnyösebb, mint a pléhdény. A szállító eszköz könnyű, a naponkénti tisztogatás eszik s nem szükséges, hogy az edények nap-nap mellett visszaszállíttassanak. E tubókat 50-es csoportokban szállítják és antiszeptikus papírosba csomagolják. Minden papírossájtáron rajt áll a tejszövetkezet czime, ami ismét kiváló jó reklám.

A krémcsésze „Creammug” magassága 5 és 12 cm. közt váltakozik, a nyílás átmérője 4—9 cm. A tejsájtár 12—18 cm. magas s a nyílás átmérője 8—10 cm. Az alakja olyan, hogy kézzel könnyen megfogható.

E papírsájtárokat Londonban automatikus gép fogja gyártani, mely még nincsen teljes akcióban, aminek következtében az árak aránylag magasak (két vagy három kis sájtár 0.05 korona), de remélhető, hogy az előállítás költségeik csökkentésével ára még mélyebbre fog szállani. Egy hollandi cég például kétszáz darabját egy frankert hajlandó szállítani, ha a rendelés legalább 1 millióra rug.

Szövetkezeti gyűlések.

A folyton erősödő szövetkezeti mozgalomról tanuskodó közgyűlésekről és kongresszusokról, amelyek e hó 22-én és 23-án mentek végbe az Országos Magyar Gazdasági Egyesület nagyszalonnájában, az alábbiakban számolunk be részletesen:

A „Hangya” közgyűlése.

A Magyar Gazdaszövetség fogyasztási és értékesítő szövetkezetei középpontja szerdán délelőtt tartotta *Pallavicini* Ede ögróf elnöklété alatt rendes évi közgyűlést, amelyen részint közvetlenül, részint képviseltetés útján 238 tag volt jelen, akik 488 szavazatot képviseltek. Az elnök üdvözlő szavai után az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése került napirendre, az előbbi *Balogh* Elemér, az utóbbi pedig *Zaiesky* Jenő terjesztette elő. Mind a két jelentést a közgyűlés egyhangulag változatlanul elfogadta, hozzájárult ahhoz, hogy a 95,987.77 korona tiszta feleslegből 1933 rendes üzlet résznek 5 koronával, 780 alapítványi üzlet résznek 50 koronával való kamatoztatására 48,915 koronát fordítsanak. Az igazgatóság alapszabályszerű jutalékát 9598.77 koronában állapították meg, a tartalékalapnak 120,000 koronára való kiegészítésére pedig 29,916 koronát fordítottak. A jövő évi üzleteredményszámára 7558 koronát vittek át. Az üzletredményeket a „Hangya” folyó hó 23-tól kezdődőleg váltja be hivatalos órák alatt Közraktár-utca 34. sz. alatt levő pénztáránál. A közgyűlés további tárgyát képezte az igazgatóságból kisorsolt tagok betöltése. A megüresedett helyekre a bizalom egyhangú megnyilatkozása újból *Bujanovics* Gyulát, *Emödy* Józsefet, *Meskó* Pált, *Szilassy* Zoltánt juttatta. A közgyűlés a „Hangya” vezetőinek lelkes elttetésével ért véget.

A hitelszövetkezeti kongresszus.

Közel 200 szövetkezeti kiküldött jelenlétében szerdán délután tartották meg az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelekbe tartozó szövetkezetek kiküldöttjei évente szokásos nagygyűlést. A nagygyűlés elnökévé egyhangulag *Széchenyi* Sándor grófot választották meg, akinek rövid megnyitóbeszéde után *Horváth* János dr. számolt be a múlt évi kongresszus határozatainak végrehajtásáról. Ezek a határozatok vonatkoznak a szövetkezeti tagok jogügyeinek ellátására, a szövetkezetek szerepére a mezőgazdálkodás fejlesztésében s végül a földbérleti-szövetkezetek fokozottabb mérvű alakítására. A határozatok nagyrészt a kongresszus megbízása szerint végrehajtották. Ezután *Bernát István* dr. előadása következett, aki a szövetkezetek fokozottabb mérvű erkölcsi irányu munkásságának megkönnyítésére egy nagyobb pénzalap megteremtését indítványozta. Ez az alapítvány, melyet *Károlyi* Sándor gróf nevével nevezzenek el, módot nyújtana a szövetkezeti téren magukat kitüntetett egyének jutalmazására, ösztöndíjak kitűzésére, esetleg oly emberbaráti intézmények létesítésére, amelyek a szövetkezés szociális és nemzeti előnyeit vannak hivatva előmozdítani.

Az indítványt a kongresszus minden vita nélkül magáévá tette, ugyanígy a *Poroszkay* Bélaét is, aki arról tartott élénk érdeklődéssel hallgatott előadást, miképpen lehetne a takarékoság szellemét a szövetkezetek tagjai körében fejlesztetni. Előadó abból indult ki, hogy a központi hitelszövetkezet takarékbetéteinek túlnyomó része jóformán 10—12 vármegyére esik s éppen a leggazdagabb vármegyék hitelszövetkezeteinek vannak legkevesebb takarékbetétei. Gondoskodni kell tehát oly módokról, amelyek a kevésbbé takarékos vármegyék lakosai körében a takarékosági hajlamot is felébresztik. Ilyen volna pl. családi perselyek meghonosítása, a vásárlási visszatérítések takarékbetétként való kezelése, általában megkedveltetése a nép körében annak, amit ma a vagyonos osztály ugysis használ, hogy tudniillik pénzt, vagyonát kezeltesse a szövetkezettel stb. stb.

Élénk tetszést keltett *Seidl* Ambrus vezérigazgatónak tartalmas előadása is, aki a németországi példákra hivatkozva, rámutatott arra, hogy az erkölcsi tartalommal bíró szövetkezetek fenyegető pénzválságot minden rázkództatás nélkül kiállottak, sőt mi több, a válság rájuk teljesen hatásonküli volt. A magyarországi szövetkezetek, ha nem is voltak ily kedvező helyzetben, mégis meg lehetnek az elért eredményre elégedve, ami világos bizonyítéka annak, hogy a szövetkezetek vezetésének mostani irányzata teljesen megfelelő, vagyis a tagokat óvják könnyelmű hitelezéstől, a szövetkezetek gondot fordítanak arra, hogy a tagok a megszavazott kölcsönöket tényleg súlyos adósságok törlesztésére fordítják-e vagy gyümölcsöző befektetésre. Az előadó kilátásba helyezte, hogy az Országos Központi Hitelszövetkezet ez év folyamán vizsgálatot indít abban az irányban, vajjon a szövetkezetek ezt az irányzatot nem igen tartották-e be. A nagyhatású előadás végén egyik közgyűlési tag szóvá tette az Országos Központi Hitelszövetkezet vezetősége ellen irányuló sajtótámadásokat. A kongresszus azonban arra az álláspontra tért, hogy ezzel a közgyűlés van hivatva foglalkozni.

Végül *Bernát* István dr. tett még indítványt, hogy a hitelszövetkezetek *Károlyi* Sándor gróf szobrának őszszel főtűző leleplezésekor tartanak ismét új nagygyűlést. Ezt az indítványt egyhangulag elfogadták.

Az Országos Központi Hitelszövetkezet közgyűlése.

A vidéki szövetkezetek kiküldöttjeinek nagyarányú érdeklődése mellett, csütörtökön délelőtt tartotta meg rendes évi közgyűlést az Országos Központi Hitelszövetkezet. Nem kevesebb, mint 300 falusi kisgazda, lelkész és tanító volt részt a gyűlésen, amelyet *Széchenyi* Sándor gróf nyitott meg. A napirend első tárgyát az évi jelentés képezte, amelyet felolvasottak tekintettek. Mielőtt a vita megindult volna, *Seidl* Ambrus vezérigazgató kért szót, hogy magyarázatot adjon annak, miért indítványozza az igazgatóság az évi nyereségnek egyes felszámolt szövetkezetek vesztéseinek fedezésére való fordítását. Előadta, hogy a központ kötelekbe tartozó egynemelyik ipari szövetkezet, részint a vezetők hozzá nem értése, részint az ellenőrzés hiánya miatt, részint a kedvezőtlen vállalkozás miatt vesztéseket szenvedett, amelyet azonban a központ az ötszörös felelősség elvénél fogva behajthatna az üzletre szeszes tagokon. Így azonban nem kevesebb, mint 3000 pórt kellene indítania, rendszerint olyan kisemberek ellen, akiket a követelések behajtása révén pusztulásba lehetne kergetni. Az alapítók többsége eltekintett tehát ettől s elhatározta, hogy inkább lemond egy évi nyereségről, de tisztáznia fogja ezeknek a szövetkezeteknek ügyét s ami fő, gondoskodni fog arról, hogy hasonló vesztések jövőben kikerülhessenek. A magyarázatokat a közgyűlés megnyugvással fogadta. *Szilassy* Zoltán csupán a mezőgazdasági érdekeltség aggodalmait tolmácsolta, aki nem tartja helyénvalónak, hogy az ipari szövetkezetek vesztéseit a mezőgazdasági jellegű szövetkezetek viseljék. Indítványt is tett, hogy az ipari hitelszövetkezetek számára külön országos központ szerveztessék. Ezt az indítványt magáévá tette *György* Endre is, aki egyuttal figyelmébe ajánlotta az igazgatóságnak, hogy jövőben törekedjen különösen olcsó jelzőlogos kölcsönök nyújtására, mert a magyar gazdaosztály vagyoni viszonyainak rendezése leginkább a kölcsönök révén várható. *Thék* Endre szintén elismeréssel nyilatkozik az Országos Központi Hitelszövetkezet vezetésének irányáról, rámutatott arra, hogy az iparosságot utóbbi másfél év alatt ért súlyos anyagi bajoknak oka leginkább a szociáldemokrácia, amely mindent megdrágított az ő sztrájkjaival, oka továbbá a politikai viszonyok olyatén fordulása, amely azt a hitet keltette iparosainkban, hogy az önálló vámtérlet rövid idő múlva bekövetkezik, az iparosok

ebben bizva a hitelt, re Kifejezte ve lábon álló az ipari és választani, lomnak kel járó költség közgyűlés e ságnak a javaslatát é aki új köz mely hívat egyes szöv kisebb évi

Mai szám

Az OMGE. kö Szövetkezeti Műtrágyaipar Tej és tejkrem módja Szövetkezeti

Hizóallatkállit

A tengeri kibé Külföldi szen Gazdatársad

Irodalom — Levélszékred Vegyesek —

A vetések állit tetések A Cs. vizsgá tása. — Budape stb. —

Kereskedelem Szerkesztői

A vetések

A husvét lésügyi min tése, amely a vetések f vetések az kivéve az ő deken nem megfelelően remélt sűrű mindenütt már ki is k fejűdsnek szárnyalják. mint folyan répa vetése teriumhoz h az időjárás fordult, csa ezen létszó mindéddig mezőgazdas gabonaárjeg tel beérkez lap is most közepei mez ott a vetése jobb, mint volt. A szá ból általában sek fejlődés

A husvétli zianerek — hogy szertes nemzetiégl körben infor a vetések á készlete, ho pesti tőzsdé érvényesithe husvét után a tőzsdé irat

ebben bizva kellenél jobban vették igénybe a hitelt, reményeik azonban nem teljesültek. Kifejezte végül azt az óhaját, hogy a gyenge lábán álló magyar ipar érdekében nem tanácsos az ipari és a gazdasági szövetségeket szétválasztani, miután az egész magyar társadalomnak kell osztozkodnia az iparfejlesztéssel járó költségekben. A felszólalás hatása alatt a közgyűlés egyhangulag elfogadta az igazgatóságnak a nyereség hovaforrására vonatkozó javaslatát és teljesen mellőzte Fráter Béla dr.-ét, aki új közgyűlés összehívását indítványozta, mely hivatva volna határozni afelett, hogy az egyes szövetségeknél támadt veszteségeket kisebb évi részletekben vonják le. —y.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	
Az OMGE. közleményei	Oldal
Szövetkezeti napok	895
Műtrágyáiparunk helyzete és jelentősége	898
Tej és tejkrémnek új szállítási és csomagolási módja	897
Szövetkezeti gyűlések	908
Állattenyésztés.	
Hízóállatkiállítás Bécsben	898
Takarmányozás.	
A tengeri kihalás sertsében	899
Külföldi szemle	903
Gazdátársadalmi mozgalmak	904
Irodalom	905
Levélsek	906
Vegyesek	9 9
A vetések állása és gabonapiacz helyzete. — Kitüntetések. — Reexpedíciós kedvezmény az A. Cs. E. V. vonalain. — Dánországi husvizsgálat szigorítása. — Sertésvesz gyógyítása. — Porosz állategészségügyi-bizottság Budapestben. — A Mezőgazdasági Múzeum stb. — Apró hírek	
Kereskedelem, tőzsde	910
Szerkesztői üzenetek	913

A vetések állása és a gabonapiacz helyzete.

A husvétii ünnepekre jelent meg a földmiveltésügyi miniszterium április 15-iki vetésjelentése, amely eléggé kedvező színben tünteti fel a vetések fejlődését. A jelentés szerint az őszi vetések az ország nagyrésztében kielégítő, kivéve az őszi árpát, amely a sík fekvésű földeken nem megfelelő, a buza- és rozsvetések megfelelően bokrosodnak, sőt helyenként nem remélt sűrűséget is értek el. A tavasziak már mindenütt elvetettek, a sík vidékeken pedig már ki is keltek és sok helyen oly erőteljes fejlődésnek indultak, hogy az ősziakat is túlszárnyalják. A tengeri vetése megindult, valamint folyamatban van a luczerna, lóhere és répa vetése is. Bár a földmiveltésügyi miniszteriumhoz beérkezett jelentések közzététele óta az időjárásban változás állott be, hűvösre is fordult, csapadék is hullott, az időjárásnak ezen látszólag kedvezőtlenre való fordulása mindaddig nem hagyott látható nyomokat a mezőgazdaság helyzetén, erről tanuskodnak gabonárjegyző irodánkhoz április 22-iki kelettel beérkezett jelentések. A német hivatalos lap is most számol be Németországnak április közepi mezőgazdasági helyzetéről, amely szerint ott a vetések állása jó közepes, vagyis 25%-kal jobb, mint a múlt év ugyanezen időszakában volt. A számottevő gabonatermesztő államokból általában kedvező hírek érkeznek a vetések fejlődéséről.

A husvétii kétnapos tőzsdészünetet a jó börzianerek — igen okosan — arra használták fel, hogy szerteszéledve az ország minden részében, nemzetiségi gyűléseket tartottak és zárt rokoni körben információkat szereztek be arról, milyen a vetések állása, mennyi az első kéz gabonakészlete, hogy szerzett tapasztalataikat a budapesti tőzsde fejtelten spekulációjában esetleg érvényesíthessék. E vidéki kirándulások hatása husvét után észrevehetőleg jelentkezett is, mert a tőzsde irányzata határozottan szilárdabb irány-

zatot vett. Igaz, hogy a külföldi piacok is a hausse felé mozognak, csak hogy megszokva azt, hogy a budapesti tőzsde az idén nem igen reagál a külföldi áremelkedésekre, annál inkább a gyengülésekre, a husvét utáni szilárdabb irányzatot azoknak az impresszióknak kell tulajdonítanunk, amelyeket a tőzsdelátogatók a vidéken szereztek. Valószínűleg tapasztalták, amit már régen tudhattak volna, ha tudni akarták volna, hogy bizony készletek dolgában a vidék nem áll a legjobban és a vetések fejlődjenek akármily szépen is, ezzel a készletek még nem gyarapodhatnak. Lehet, hogy a husvétii ünnepek a budapesti tőzsde irányzatát fordulópont-hoz juttatták és a husvét előtti készlet-jegyzés volt a legalacsonyabb árnyó az idén. Megerősíti ezt a feltevésünket az a körülmény is, hogy nemcsak a készlet, hanem a spekulációs játékok eszközeül szolgáló határidőüzletben is — habár nehezebben — a szilárdabb irány kezd uralkodóvá lenni. Kivételt képez az októberi, amely a kedvező vetésjelentések hatása alatt állandóan gyengül, habár ez a gyengülés még nagyon is korai, különösen hogy a „Meteor“ április végei és májusi „mementó“-ja előttünk lebeg.

Kitüntetések. Ő Felsége a király *Rácz* Sándor, központi szőlészeti és borászati felügyelői címmel és jelleggel felruházott vinczellériskolai igazgatót a szőlő- és borgazdaság terén s különösen a budafoki pinczemeszteri tanfolyam vezetése körül kifejtett közhasznú működése elismerésül a Ferencz-József-rend lovageresztjével tüntette ki. Mi ösztönös üdvözlőjük e kitüntetés alkalmából egyesületünk érdemes tagját s lapunk szakrovatvezetőjét, mint aki a magas kitüntetést hivatali, tanári és szakirói működésével annyira kiérdemelte.

Nógrádi Károly, Harkányi báró uradalmi felügyelője, a mező- és közigazdaság terén szerzett érdemei elismerésül magyar nemességet nyert „mindszenti“ előnévvel.

Reexpedíciós kedvezmény az A. Cs. E. V. vonalain. A Vasúti és Közlekedés Közlöny 46-ik számában az aradi és csanádi egyesült vasutaknak egy hirdetményét olvassuk, amely a gazdáknak nézve jelentős kedvezmény megadásáról szól. Ugyanis az A. Cs. E. V. 12. a hirdetményben felsorolt állomásán levő és a vasut tulajdonát képező magtárakba vasuton érkező és onnan vasuton továbbítandó gabonaküldeményekre nézve visszavonásig, illetőleg a folyó év végéig reexpedíciós kedvezményt engedélyezett az A. Cs. E. V. állomásainak egymás közötti forgalmában mindama viszonylatokban, melyekre az eredeti feladó állomás és az új rendeltetési állomás között a reexpediáló állomáson át szállításra jogosultnak elismert utirány vezet. A reexpedícionális kedvezmény csak oly gabonaküldeményekre engedélyeztetik, melyek kocsként és fuvarlevelenként legalább 5000 kilogramm súlyban érkeznek az illető állomásra, a tárolás egész ideje alatt a vasut bérmagtáraiban raktározatnak s onnan beérkezésüktől legkésőbb hét hónap alatt továbbítatnak, nem nagyobb súlyban, mint aminővel beérkeztek. A küldeményeknek a reexpediáló állomásra az illető magtárberlő címén kell érkezniök és továbbküldés alkalmával a magtárberlő által adandók fel. Reexpedícionális illeték mm.-ként 4 fillér, a reexpedíció kedvezménye visszatérítés útján nyer alkalmazást az eredeti fuvarleveleknek, feladási okmányoknak és azonossági igazolványoknak a reexpediálást követő három hónapon belül való betérjesztése alapján. Az A. Cs. E. V. ezen intézkedése mutatja, hogy a vasúti tárházak intézményének kiterjesztése és a reexpedíció kedvezményének engedélyezése igenis lehetséges és a vasutnak is érdekében áll. Mindamellett a MÁV.-nál az OMGE. hasonló intézkedéseket hasztalanul sürgetett.

A dánországi husvizsgálat szigorítása. Az osztrák Zentralstelle értesítése szerint a dán *Felkétling* folyó évi március 7-iki ülésén a földmiveltésügyi miniszter a dánországi husvizsgá-

lat ügyében törvényjavaslatot nyújtott be. Ennek értelmében a husvizsgálatról hozott rendeletek áthágására szabott büntetések ezentul megkötészeresztettek. A vizsgálatnak a jövőben nem csupán friss és könnyen sózott, valamint mindenemű husféle, de erősen besózott hus is alá leendő vetve. Minden kivételre alkalmasnak talált husnemű hivatalosan lesz jelölve. Ezen intézkedésekkel olyan husnak és hushulladékoknak akarják megakadályozni kivételét, melyek emberi fogyasztásra alkalmatlanok. Ezen hír fontossága ránk nézve abban rejlik, hogy ezáltal bebizonyul, illetve megerősítést nyer abbeli gyakran hangoztatott állításunk, hogy eddig emberi fogyasztásra alkalmatlan husneműeket hoztak be Dániából. Mennyivel inkább lesz igazoltabb a mi részünkről hasonlóan szigorított rendszabályok alkalmazása Szerbiával szemben. Kérjük a mezőgazdasággal foglalkozó képviselőket, hogy a szerb kereskedelmi szerződés tárgyalásánál ezt komoly mérlegelés tárgyává tegyék.

Sertésvesz gyógyítása. *Olgay Molnár Pál* ur felkért a következő sorok közlésére: „A „Köztelek“ f. évi 26-ik számában az 193. sz. kérdés alatt az állategészségügyi szakrovat vezetője: *Hutyra Ferencz dr.* kifejezést adott azon nézetének, hogy a sertésvesznek ezidőszertint még hatékony orvossága nincs, hogy a többkevesebb reklámmal forgalomba hozott titkos szerek legfeljebb feltalálóiknak vannak hasznára, de tudomása szerint az én szeremmel nem történtek ellenőrző kísérletek s így annak netán tapasztalt kedvező hatása a véletlenség következménye is lehet. Ő tehát csak egészséges állatok fertőztetés elleni erőlyes megvédésével véli a sertésvesz nagyobb mérvű elterjedését és a vele járó megkárosodást meggátolhatni. A kiváló szaktudós meggyőződésének elméleti alaposságát és jóhiszeműségét én a legkevésbé sem akarom kétségbe vonni; gyakorlati tapasztalatból vett adatokkal bizonyíthatom azonban, hogy az én szeremmel, mely nem gyógyszer, hanem egyszerűen csak óvszer, egészséges seriésállományt minden körülmény között sikerült a különben vesztes területeken a sertésvesztől megóvni. Szerem teljesen ártalmatlan és hogy mennyire bizom annak hathatós óvszer voltában, bizonyítom azzal, hogy óvszeremet az előállítási áron és utólagos fizetség mellett bocsátom gazdátársaim rendelkezésére oly módon, hogy annak árát negyedéves vagy fél éves utólagos részletekben s tényleg csak akkor kell megfizetni, ha a szeremmel kezelt falkában a sertésvesz fel nem lép. Azt hiszem, hogy ez eljárásom a humbagnak még csak lehetőségét is kizárja. Hogy szeremmel hatósági ellenőrzés alatt kísérletek nem történtek, az nem az én hibám, mert utóvégre is oly kísérletezésnek, hogy az általam kezelt sertéseket a sertésveszben eldöglött állatok hulláival etessék, szeremet nem vethetem alá, mert a gyakorlatban aligha fordul elő, hogy a gazdák sertésállománya sertésveszben elhullott állatok hulláinak etetésével fertőztessék. Kérem a t. szerkesztőséget, hogy e néhány sort megtámasztott reputációm helyreállítása érdekében közölni sziveskedjenek. *Olgay Molnár Pál s. k.*“

Közzétettük a levélirő sorait, mert alkalmas akartunk neki adni arra, hogy a szakrovatvezetők által kifogásolt gyógyszerének, illetőleg gyógyítási eljárásának meggyőződése szerint helyes voltát előadhassa. Természetes, hogy mi e tekintetben állításainak helyességéről semmi felelősséget nem vállalunk. *Szerk.*

Porosz állategészségügyi bizottság Budapestben. A porosz képviselőház egyik bizottsága tegnap megkezdte tanulmányutját, amelynek során Bécs, Budapest és Grác állatvásári berendezéseit fogja tanulmányozni. Elsősorban pedig arról fog tájékozást szerezni, vajjon az e helyeken szokásos élőszul szerinti vásár mily kedvezést nyújt a vágott marha sulya szerinti vásárral szemben. A bizottság tagjai *Friebeek* képviselő, városi tanácsos, továbbá Berlin város képviselője a berlini marha- és vágótelepnél és még hat ki-

küldött. Elsősorban Bécsét látogatják meg, azután Grácza, innen pedig Budapestre utaznak.

A Mezőgazdasági Múzeum újabb két igen szép és értékes képpel gazdagodott. Az egyik *Vastagh Géza Párbaj* című és két küzdő magyar bikát ábrázoló olajfestménye, a másik *Juszko Béla Lóra csikós, szalad a ménes* nevű, a hortobágyi csikóséletet ábrázoló képe. A két festményt Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter vásárolta meg a múzeum részére.

Apró hírek. Egyiptások bevitelére Nagybritanniába. A földmívelésügyi kormány hivatalosan közli, hogy egyiptások bevitelére Nagybritanniába csak akkor lehetséges, ha azok az angol földmívelési és halászati osztály újabb rendelete értelmében vagy a berakás előtt közvetlenül vagy magán a hajón, de mindenesetre partraszállítás előtt takonykór s bőrféreg ellen hivatalosan megvizsgáltattak.

A *Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének* irodalmi szakosztálya f. hó 27-én d. u. 5 órakor az OMGE. tanácstermében ülésezni fog, mely alkalommal két pályázat fog kitűzteni.

Angol tilalom széná- és szalmabevitelünkre. A ragadós száj- és körfőmfájás megakadályozása céljából az angol földmívelési és halászati osztály széná és szalmának bevitelét a többi között országunkból is betiltotta.

Uj villamos vállalat Magyarországon. A *Mix & Genest* világhírű részvénytársaság az elmúlt hó végén nyitotta meg magyarországi új fiókját, melynek vezetésével Müller Géza mérnök van megbízva. Ezen vállalat foglalkozik különösen: házi, gazdasági és bányatelefonok berendezésével, továbbá elektromos jelzőcsengő és villámhárító-berendezések létesítésével, villamos világítási és erőátviteli telepek létesítésével, különösen uradalmak, gazdaságok, kastélyok és stb. részére. A cég régi jó hírneve elég biztosítékot nyújt arra nézve, hogy az általa létesített berendezések és telepek a czélnak minden tekintetben megfeleljenek. A vállalat irodahelyisége Budapesten, V., Sziget-utca 4-6 szám alatt van.

„Az Anker” élet- és járadékbiztosító társaság Bécsben április 10-én tartotta XLIX. rendes közgyűlést Prokesch Osten Antal gróf ur elnökele alatt.

Mint a számadási jelentésből kitűnik, az 1907. évben 9425 ajánlat nyújtott be 68.517,056 K. tőkére és 141,983 K. járadékra és 7672 szerződés 55.042,894 K. tőkére és 130,412 K. járadékra létesített. Az év végén érvényben volt 86,461 biztosítási szerződés 338.188,577 K. tőkére és 732,051 K. járadékra.

A haláleseti, vegyes és meghatározott lejáratú kötött biztosítások állománya az 1906. év december 31-iki állományhoz viszonyítva 4158 szerződéssel 32.978,589 K. összegben szaporodott.

Az 1907. évben a társaság bevételei 27.347,229 koronára rugtak, a kiadások 11.214,91 K.-ra, tartalékba helyeztetett 15.088,463 K. A biztosítási szerződésekből kifolyólag kifizetésre került 18.238,984 K. Különösen kiemelendő, hogy az értékpapiroknak könyv szerinti teljes ártólamvesztése 340,468 K. összegben a folyó számadásból iratott le, hogy az 559,041 K.-ra rugó ártólamkülönbözeti alap érintetlen maradt.

A halálesetre nyeresémosztalékkal biztosítottak mint nyeresémosztalékot az „A” osztalékterv szerint az évi díjnak 25%-át, illetve 20%-át, a „B” osztalékterv (emelkedő osztalék) szerint pedig a biztosítási tartama arányában az évi díjnak 90%-tól 31-72%-ig terjedő összegét kapták, összesen 952,115 K.-át.

A társaság összes vagyona 174.031,290 K.

A tőkék elhelyezése teljesen a törvényes határozmányoknak megfelelően történik és bécsi és budapesti ingatlanokból, pupillaris értékpapirokból és jelzálogkölcsonokból áll; a felügyelő bizottság elismerően hangsúlyozta, hogy a társaság vagyonának megejtett beható megvizsgálása ismét bizonyítékát szolgáltatja annak, hogy a társaság a vagyon elhelyezésénél szigorú szoliditással jár el és különös figyelmet fordít a biztosítási alapok és díjtartalékok gazdag díjazására. Az 1,675,160 K.-át kitevő tiszta nyereségből a Lit B nyereségtartalék további díjazására 100,000 K. fordított, a biztosítottak nyeresémosztalék-kiegészítési alapja javára 220,000 K. utaltatott át és a fennálló ingatlan-tartalék 60,000 K.-val dotáltatott. Ezenkívül 100,000 K.-át fordít a társaság egy „jótékonycéli tartalék” javára. Az 1907. évi részvény-szelvény a társaság bécsi és budapesti pénztárainál folyó hó 10-től kezdve 20) K.-val váltatták be. A társaság vagyonából 27 millió K. Magyarországon van elhelyezve. A természetszerű apadások után a magyarországi biztosítási állomány 25,884 kötvénnyel biztosított 110 1/2 millió K.-ra rug.

NYILTÉR. *)

A növényeknek egyik legfontosabb tápanyaga

A KÁLI

amelynek hiánya teljes termésék elérését lehetetlenné teszi. Különösen sok káliura van szükségük a **kapásnövényeknek, heréféleknek és réteknek, úgy az árpának és szőlőnek.** Különösen **szegények káliuban a homok- és lösztalajok** és feltétlen szükséges azoknak a káli pótlásáról gondoskodni, miután azoknál a foszforsav és nitrogénnel való trágyázás semmi körülmények közt sem biztosítja a lehetőleg legnagyobb termés elérését. A mi viszonyaink között leginkább a **40%-os kálió** bir jelentőséggel, miután abban a tiszta káli, vagyis a kálió szulokát, a kisebb szállítási költség miatt, legelőszóban vásárolhatjuk.

A káliotrágyák alkalmazásáról a **Káliumkátus mezőgazdasági tájékoztató Irodája**

Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek) díjtalanul és kötelezettség nélkül nyújt felvilágosítást és érdeklődőknek az erre vonatkozó szakmunkákat díjtalanul rendelkezésükre bocsátja.

Felhívjuk a t. cz. gazdaközönség figyelmét a **BUDAPESTI GYAPJUAUKCZIÓKRA,**

melyek idei első sorozata folyó évi július hó 15-én veszi kezdetét.

Az aukciókra felküdött és „Gyapjárverési vállalat, Budapest, Dunaparti terepályaudvar” címmel gyapjuküldemények M. A. V. összes vonalán tetemes díjkezelvényben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és minden-nemű felvilágosítással szolgál

Magyar Általános Hitelbank
Áruosztály-Gyapjárverések
V. ker., Nádor-utca 12. sz.

Mezőgazdasági helyzet.

Arad. Az időjárás állandóan esős, hűvös, szeles, a gyenge vetések fejlődésére nem nagyon kedvező. Melegebb, verőfényes időre volna szüksége a növényzetnek normális fejlődéséhez. A tengeri vetése folyamatban van.

Baja. Többnyire esős, szeles és hűvös időjárás uralkodik, az őszi vetések még mindig kicsinyek és nem mennek előre, szép zöldék és egészségesek, de nagyon visszamaradtak, a tavasziak már tulszárnyaltak.

Debreczen. Április 19, 20, 21-én állandóan esett, 22-én derült idő, a vetések szépen fejlődnek.

Győr. Az időjárás megfelelő, úgy az őszi, mint tavaszi vetések állapota kielégítő, de melegebb idő kívánatos lenne.

Kaposvár. Az utolsó héten naponként nagy esőzések voltak. Az időjárás hűvös, szeles. A cukorrépa kezd kikelni, a tengeri vetése az esőzés miatt megakadt. Napos, meleg időre volna szükségünk.

Kassa. Az időjárás esős és nagyon hideg, így a vetésekre igen rossz hatással van.

Léva. Az időjárás hűvös és borult, jó meleg idő volna már kívánatos, mert a hűvös idő a növényzet fejlődését nagyon hátráltatja.

Losonc. Az időjárás esős és szeles, a vetések állása jó.

Miskolcz. Időjárás az ünnepek alatt záporoszerű, zivatarok, dus esők, azelőtt hideg, ma enyhébb. A vetés általában elég szép.

Nagy-Kanizsa. Több napi erős esőzés után jobb idő mutatkozik és ha ezután kedvező időt kapunk a vetésekre, úgy az őszi, mint a tavaszi semmi panasz nem lesz.

*) B rovat alatt közölteték: nem vállal a szerkesztőség felelősséget.

Nagyszentmiklós. Kedvező meleg időjárás mellett az összes vetéseink igen szépen fejlődnek, hasznos esők is volt. Általában a legjobb kilátásaink vannak a jövő termés iránt.

Nyiregyháza. Ujra sok eső s utána mindig hideg, szeles idő. Vetések megindultak. Buzák általában gyengék. Homokos területeken a tavaszi vetések nagyban folynak, a cukorrépa és takarmányrépa vetése fog nagy késedelmet szenvedni.

Nyitra. Az időjárás a husvét alatt ismét hideg, szeles és esős volt. Jelenleg derült, de hideg napok járnak. A répa és tengeri vetése folyamatban van. A burgonyafüvetes is megkezdődött. Az őszi és tavasziak jelenlegi állása jó közepes termést ígér.

Panesova. Az őszi vetések a kedvező időjárás folytán gyönyörűen fejlődnek. Tengerivetés nagyban folyik.

Sopron. Az időjárás még folyton hideg, a vetések fejlődése lassan halad, de azért elég szépen állanak.

Szatmár. Esős, kövér időjárás mellett a gabonaművek jól fejlődnek s noha az őszi ritkák, mégis remélhető, hogy a kedvező időnek meg lesz rájuk nézve a kívánt hatása. Luczernások és lóherések fejlődése rohamos, a répaegelők is jők. Takarmányzsűség miatt a jószág már mind a legelőre hajtatott.

Temesvár. A múlt héten, ugyiszintén a husvétii ünnepeken kitarotán esett az eső, ma ismét kid rült. A mi gazdáink ezt az időjárást a vetések fejlődésére igen kitűnőnek tartják.

Temes vármegye. Buzási járás. A beállott kedvező időjárás folytán fejlődés észlelhető. Vetések boronálása és a tengeri vetése folyik. **Csikói járás.** A visszamaradt őszi rohamosan fejlődnek, a tavasziak is szépen kelnek. A tengeri vetése megkezdődött. **Deltai járás.** A hónap elején urakodott hűvösebb időjárás után szép enyhe és esős idő következett, amely a vetésekre alig remélt jó hatással volt. Az őszi bakrosodása kitűnő, a tavasziak szépen keltek. **Fehérvári járás.** A vetések állása jó, bár helyenként gyenge. **Központi járás.** Az ősziak elég jők ugyan, de a fejlődés még mindig nem kielégítő, alacsonyak; a tavasziak jól keltek és szép egészséges zöld színdek. A répa és tengeri vetése folyik. Takarmányhiány észlelhető, a kigazdák már legeltetik állataikat. **Lippai járás.** Az ősziak szépek, kivéve az őszi árpát, mely a hideg következtében teljesen kiveszett. **Temesvári járás.** Vetések állása jó, burgonya és kukorica vetése folyik. **Ujvári járás.** A vetések állása jó, különösen a tavasziak szépek. Az őszi árpa teljesen kipusztult, csak a dohányföldbe vetettek maradtak meg. **Vingai járás.** A vetések állása teljesen megfelelő, csupán a bukköny gyenge itt-ott. Az ősziak hengerezése, a tengeri és burgonya vetése folyik.

Verscez. Esőt és kellő időjárást jelezhettünk, úgy hogy a vetések átlag szépen fejlődnek.

Zalaegerszeg. Az időjárás állandóan esős. A növényzet a kellő meleg hiányában fejlődésében vissza van maradvá.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonatözsde.

(A *Magyar Mezőgazdák Szövetkezete* gabonaosztályának tudósítása a „Köztelek” részére.)

Napijelentés a gabonatözsdeéről.

1908 április 24.

A lisztüzlet kedvezőbb helyzetére és az igen csekély behozatalokra tekintettel, az elmúlt ünnepek után a buzaüzlet e héten hatalmasan javult. Egyes napokon 40 fill. javulást jegyezhetünk fel és egy teljes koronával jobb árakat fizetnek jó vételkedv mellett a fővárosi malmok és aránytalanul kedvezőbbeket a provinciális lisztgyárak. Ma eladatott 24 K. árban egy nagyobb uradalmi buza-tétel 79 kg. minőségsúly mellett.

Rozs élénk kereslet mellett 20 fillérel drágább, 19 K. árt fizetnek Budapest paritásában.

Árpa etetési czélokra erős áremelkedésben részesült, 80 fillérel többet engedélyeznek mult héthez viszonyítva. Budapesti paritás ár 14 K.

Tengeri szilárd, Budapest 12:30, Kőbányán 13:30 K.-t jegyzünk.

Zab változatlan, szükséglet kicsiny, árak tisztaság szerint 14:30-15:50 K.-ig ah raktárak.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 79 k. 23 K. 50 f., 600 mm. 77 k. 23 K. 40 f., 200 mm. 77 k. 23 K. 20 f., 500 mm. 76 k. 23 K. 25 f., 500 mm. 75-8 k. 23 K. 25 f., 500 mm. 76 k. 23 K. 15 f., 300 mm. 76 k. 23 K. 10 f., 400 mm. 74-5 k. 22 K. 60 f.

Pestvidéki: 100 mm. 77 k. 23 K. 20 f., 100 mm. 76 k. 22 K. 80 f.

Fejérmegyei: 1100 mm. 77 k. 23 K. 20 f.

Felsőmagyarországi: 100 mm. 76 k. 22 K. 90 f.

Becs-kereki: 3000 mm. 74 k. 22 K. 80 f.

T.-Becsei: 1535 mm. 76 k. 23 K. 20 f.

Bácskai: 450 mm. 77 k. 23 K. 30 f.

Raktárból: 950 mm. 76 k. 22 K. 95 f., 1000 mm. 76 k. 22 K. 95 f.

Zab: 200 mm. 15 K. 20 f., 100 mm. 14 K. 90 f., 100 mm. 14 K. 80 f., 100 mm. 14 K. 45 f. kpf.

Magyar vidéki piacok árjegyzései.

1908 április 24-én.

Piacz	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri	Burgonya		Vaj		Tojás 100 db	Husárak												
						sárga	rózsa	I.	II.		Vágott hus kilogramm fillérekben				Élősúly mm. koronákban								
											marha-hus	borjúhus	sertés-hus	birkahus	marha-hus	borjúhus	sertés-hus	I.	II.	I.	II.		
						100 kilogrammonként korona értékben										I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.
Arad	20.40	17.60	12.40	13.00	11.20	6.50	7.00	320	—	5.00	160	144	200	160	148	136	160	70	50	80	60	90	70
Baja	21.40	18.00	13.40	13.20	12.20	—	—	240	200	5.00	136	130	144	136	128	124	116	54	50	96	92	96	92
Békés-Csaba	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Debreczen	22.60	18.00	14.00	17.00	13.00	5.00	5.20	400	240	6.60	132	116	172	160	168	152	—	70	60	84	—	—	—
Eszék	22.00	—	—	14.80	14.00	12.00	12.00	280	240	5.00	140	120	160	136	140	128	104	74	64	86	70	108	88
Győr	22.00	19.60	14.80	16.00	13.50	5.00	4.20	260	240	5.00	136	152	180	160	160	144	—	80	64	92	80	102	92
Kaposvár	20.40	19.20	15.20	16.00	12.70	4.00	4.20	280	—	5.60	146	140	168	160	144	139	90	70	66	96	90	90	—
Kassa	22.00	18.50	13.00	15.50	14.50	3.20	4.00	200	—	6.00	156	140	130	120	136	126	—	70	66	62	58	72	68
Léva	21.00	18.00	12.80	16.00	13.00	6.00	6.00	260	220	5.00	128	120	160	140	140	130	—	76	64	84	72	100	92
Losonc	21.60	17.00	13.00	15.20	14.60	4.50	5.50	200	180	4.00	128	112	160	144	136	128	—	70	60	100	84	128	120
Miskolc	22.00	20.00	14.00	17.00	13.00	—	5.00	280	240	5.00	144	136	144	136	144	136	—	72	48	—	—	—	—
Nagybecskerek	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagykanizsa	21.20	18.40	14.80	14.60	14.00	4.00	5.00	280	240	5.50	160	124	180	160	148	130	94	88	60	90	80	104	94
Nagyszében	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagyszentmiklós	19.60	16.00	13.00	13.40	11.40	7.50	7.50	240	200	5.00	128	120	152	—	144	136	86	88	80	100	—	84	80
Nagyvárad	21.00	18.00	13.60	13.60	12.00	7.00	7.00	320	200	5.00	128	116	180	160	144	136	96	82	62	—	—	108	104
Nyíregyháza	22.00	19.50	12.00	15.00	12.30	4.00	4.20	230	—	6.00	136	128	144	128	136	128	—	72	60	64	56	120	112
Nyitra	20.80	18.60	13.20	13.60	15.20	5.00	5.00	280	200	5.00	150	128	160	152	144	112	112	80	64	90	80	100	88
Pancsova	20.20	—	12.00	11.60	11.80	10.00	12.00	280	260	8.00	128	120	140	120	136	128	—	90	54	70	68	94	90
Pápa	22.00	18.00	14.80	15.80	14.20	4.20	4.00	190	180	9.00	120	104	160	140	144	136	104	80	64	92	76	104	88
S.-A.-Ujhely	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sopron	22.35	20.20	15.60	16.90	15.30	8.00	5.00	300	240	7.00	210	140	280	160	200	170	—	90	60	110	92	108	96
Szatmár	22.00	17.00	13.00	15.00	13.40	5.60	5.80	230	220	5.00	136	128	160	152	136	128	100	—	—	—	—	—	—
Szentek	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szolnok	21.20	—	12.40	13.00	12.60	—	7.50	200	184	8.00	160	144	100	90	160	152	100	68	62	96	90	60	50
Temesvár	21.00	—	13.00	13.00	11.60	—	7.20	—	—	5.00	190	—	200	—	160	—	—	90	—	100	—	86	—
Uj-Arad	20.20	17.60	12.40	13.00	11.20	6.00	6.50	300	—	4.50	120	112	160	136	128	120	160	65	50	75	60	85	70
Versecz	20.00	19.00	14.00	14.00	11.20	5.00	6.00	240	—	5.00	120	—	160	—	136	—	90	68	60	110	—	94	—
Zalaegerszeg	21.60	19.00	15.00	15.00	14.50	7.00	6.00	300	240	5.00	128	120	148	140	128	120	—	68	60	94	88	112	100
Zenta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Nemzetközi gabonapiacz 1908 április 17-től 1908 április 25-ig.

	Kelet	Effektiv árak										Határidő	Határidős árak				
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Odessa		Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicago
Buza	24	23.35	19.50	25.60	23.60	25.35	21.84	19.86	18.18 ¹	16.29	18.40	Április	22.28	19.36 ²	25.24 ³	21.44 ^{1a}	16.52 ²
	16	22.25	19.50	24.00	23.40	25.35	21.66	18.56	16.84	16.18	18.53	Május	18.78 ⁴	19.03	55.08	21.56	18.18
Rozs	24	19.30	—	26.70	20.90	23.36	15.96	—	—	15.48	Április	16.20 ⁴	—	22.74 ³	16.16 ^{1a}	—	
	16	19.00	—	20.40	20.80	23.30	15.94	—	—	15.90	Május	19.24	—	23.10	15.92	—	
Zab	Április	24	15.60	—	16.30	15.80	21.24	—	—	—	—	Április	14.21	—	19.12 ³	—	—
		16	15.60	—	16.40	15.70	21.24	—	—	—	—	Május	13.04 ⁴	—	18.64	—	—
Tengeri	Április	24	12.85	14.55	14.00	15.50	19.47	—	14.96 ¹	13.32 ¹	10.23	Április	12.70	—	16.70 ³	—	—
		16	12.65	14.70	13.80	15.30	19.47	—	15.10	13.20 ¹	10.51	Május	12.92	15.04	17.64	—	13.32
Árpa	Április	24	13.30	—	17.20	17.50	26.25	—	—	—	—	Április	12.72 ³	—	16.66 ³	—	—
		16	13.60	—	17.20	17.50	26.25	—	—	—	—	Május	12.92	14.63	17.52	—	13.30

Istállót Magtárt
 és mindennemű Gazdasági épületfödémét legelősebbhan Tűzbiztos és örökké tartó Vasbetonból építünk. Tervet, költségvetést ingyen készít.

RELLA N. és unokaöccse
 Budapest, IX., Öllői-út 25.
 Telefon 69-77.

Öreggel bílelt vasbetónos szeménthorok és tartók nyak. vasbeton placcok

Határidőárak.
(Déli zárlat.)

Buza májusra	22.64 K.
" októberre	18.92 "
Rozs májusra	19.20 "
" októberre	16.26 "
Zab májusra	14.06 "
" októberre	13.00 "
Tengeri májusra	12.80 "
" júliusra	13.00 "

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca. 1908. április hó 24-én. A székesfővárosi vásár-igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokotti községekből 145 szeker réti széna, 25 szeker muhar, 16 szeker zsupszalma, 30 szeker alomszalma, — szeker takarmányszalma, — szeker tengeriszár, 16 szeker egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbukkony, köles stb.), 500 zsák szecska.

A forgalom élénk.
Arak illékonyan q-ként a következők: réti széna 700—840, muhar 840—920, zsupszalma 600—680, alomszalma 400—500, takarmányszalma — kéve tengeriszár —, egyéb takarmány 500—600, zabosbukkony 700—820, szarju 680—780, szalmaszecska 620—640. Összes kocsiszám 237. Összes súly 284,400 kg.

Vetőmagvak.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete vetőmagosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Az ünnepek után a magzlet ismét élénkebb lett s főleg a felvidéki és Erdélyből érkeznek nagyobb mennyiségű vetőmagvak, amelyeknek teljesítése azonban már a csekély készletek folytán nehézséggel jár.

Lóheremag továbbra is keresett, olomzárólt áruból azonban már nincs elegendő készlet a szükséglet kiegészítésére.

Luczernamagból néhány vagon olasz és francia áru érkezett, ami a további érdeklődést megakadályozta.

Muhar iránt még nem mutatkozik kellő érdeklődés s miután nagy készletek állnak rendelkezésre, árai csökkentek.

Nyersáruért az árai 100 kg.-ként a következők:

Lóheremag nyagarankás	180—180
" arankamentesítésre alkalmas	190—200
Luczernamag szép sárga színű	150—160
" kereskedelmi áru	140—150
Baltacsim	36—40
Biborheremag	40—44
Bukkony	15—15 1/2
Nyulszapuka	130—142

Gazdasági áruszükségleti cikkek.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete áruosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Zsiradékok. A csekély készletek s korlátozott termelés, valamint a gyenge sertésfelhajtások s magas sertésárak következtében az irányzat a lefolyt héten nagyon szilárd volt, dacára annak, hogy a szükséglet még mindig ki nem elégítő. Feltehető azonban, hogy a kereslet is nemsokára megélénkül.

Jegyzések:

I. r. fehér forrázott táblaszalonna, friss áru, nagyobb, kocsirakományok vételénél, nehéz minőségű	114—115 K.
Könnyebb minőségű	108—109 "
I. r. perzselt (paraszt) szalonna	116—117 "
I. r. pestvárosi disznósír, nagy hordókban	140—141 "

100 kg.-ként minden levonás nélkül.

Szeszüzet.

A szeszüzletben e héten változatlan élénk fedezési vásárlások folytán szilárd irányzat uralkodott és a szeszárak ismét drágábban záruk.

Rikelt finomított szesz adózva 163.50—164.50, adózatlanul 64.50—65.50 K. nagyban kötésre.
Élesztőszesz adózva 162 K., adózatlanul 63 K.-ig kelt el. Denaturált szeszben a kereslet élénk és kielégítő és hordóval együtt 55 K. kelt nagyban.
Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz ab termelői állomás 59.50 K.-ig talált vevőre.
Budapesten a kontingens nyersszesz ára 59.50—60.50 K.

Budapesti jegyzés

Finomított szesz adózva	164—164.50
" adózatlan	65—65.50
Élesztőszesz adózva	162—162.50
" adózatlan	63—63.50
Nyersszesz adózva	162—162.50
Denaturált szesz	55—55.50

Az árai 10,000 literfokonként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendők.

Luiza gőzmalom r-t jelentése a „Köztelek” részére. Budapest, 19. s. április 23-án. Netto-árak 50 kg.-kint Budapestben, elegysúly tisztasúlyként, zsákostul. Kötélezettség nélkül.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K:	16.90	16.70	16.50	16.30	16.10	15.90	15.70	14.90
	7 1/2	7 3/4	8	Korpa:		F.	G.	
	13.50	10.70	7.30	Ár korona:		6—	6.20	
	Rozsliszttárak:							
	0	O/I	I	WR	II	II/b	III	IV
K:	16.30	5.90	15.50	15.20	14.80	13.30	12.80	10.30
	KK							
	6.70							

Liszt, őrlemény és abraktakarmányok

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete erőtakarmány-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

A fővárosi malmok átlagos buzaliszt jegyzései 100 kg.-ként Budapestben, elegysúly tisztasúlyként, zsákostul.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K:	32.40	32—	31.60	31.20	30.60	30.20	29.40	28.20
	7 1/2	7 3/4	8	Korpa:		F.	G.	
	28.20	23—	14.20					
	Rozsliszttárak:							
	Szám:	0.	O/I.	I.	WR.	II.	II/B.	III.
Ár K:	29.60	29—	28.40	27.40	26.80	26—	24.20	

Az abraktakarmánycikkek árai a következők voltak Budapestben zsákkal, teljes vagonrakományok vételénél 100 kg.-ként.

Finom korpa 1908. április—május szál.	11.40—11.30
Goromba " " " " " "	11.70—11.50
Finom korpa 1908 jun.—aug. szállításra	10.90—10.80
Goromba " " " " " "	11.40—11.30
Finom korpa 1908. szept.—decz. szál.	10.20—10—
Goromba " 1908. " " " " " "	10.60—10.50
Rozskorpa " " " " " "	12—11.90
Árpadara és árpadercze " " " " " "	12.50—12.40
Malomkonkoly " " " " " "	12—11.90
Budapesti gyári repcepegőcsa " " " " " "	14—13.60
Derby mellasse az Hatvan v. Pozsony " " " " " "	11—10.80
Szárított moslék zsák nélkül " " " " " "	14—13.90
Malátacsira " " " " " "	12.50—12.40
Szárított répaszelet, " " ab állomások " " " " " "	13—12.90
Szőrplé 48—50% czukortart. hordó nélkül " " " " " "	10.20—10.10
ab czukorgyár " " " " " "	

Elelmicikkek nagyban árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete jelentése 1908. április 24. én.

Az ünnepek elmúltával az üzletlenség meglehetősen érezhető. A közeledő házbérnegyed is kedvezőtlenül befolyásolja a forgalmat. Leölt bárányok állandó jó elhelyezést találnak. Vaj kevés érkezett és az árai ennek folytán emelkedtek. Ugyanez áll a tojásra is. Ez utóbbi cikkekben azonban minden óra hozhat meglepetést.

Mai árai:

Husneműk: vidéki marhabús hátulja 1.32—1.40 K., eleje 1—1.20 K., vidéki borjú bérben, hosszan mérve, súlylevonás nélkül 0.90—1.04 K., helybeli borjúhus 1.04—1.12 K., sertésbús szalonnával 0—0 K., lehuzott sertés 1.30—1.32 K., szalonna füstölt 1.2—1.32 K., olvasztani való 1.20—1.28 K., háj 1.40—1.44 K., sertészsír 1.40—1.48 K. kg.-ként. Füstöltbús (vidéki) kg.-ja 1.30—1.50 K., hazai sonka 1.60—2— K., szalámi magyar 3.20—3.60 K., szalámi nyári 1.20—1.40 K., bárány párja ——— K.-ig.

Vad: 5z 1.50—1.60 K., szarvas 0—0— K., vaddisznó 0—0— K. kg.-ként egészben, nyul nagy 0—0— K., nyul stüdő 0—0— K., fogoly 0—0— K., fácán 0—0— K., erdei szalonka 2.40—2.60 K., dámvad 0—0— K. kg.-kint. Fenyvesmadár kötege 1—1.20 K.
Baromfielék: élő rántani való csirke 1.60—3.20 K., sütni való 3.60—4— K., liba fiatal 14—16— K., kacsa sovány 4—5— K., kacsa hizott 0—0— K., lud hizott 14—20— K., tyúk 4.40—4.60 K., pulyka 0—0— K., élő sovány liba ——— K. páronként. Vágott szépen tisztított baromfi, hizott lud 1.30—1.50 K., hizott rucza 1.40—1.50 K., hizott pulyka 0—0— K., levestyúk 1.40—1.50 K., pulyka sovány 0—0— K. kg.-ként. Poulard 1.80—2— K., gyöngytyúk ——— K. darabonként.

Tejtermékek: tevaj (centrifugált) I. 2.80—3.40 K., II. 2.60—2.80 K., főzvaj (köpült) 1.80—2.20 K., tehénturó 28—40 fill. kg.-ként. Valódi erdélyi juhturót és munkásturót igen jutányosan szállítunk.

Zöldésgyök: burgonya (vagonáru) sárga 4.80—6— K., róza 5.20—6— K., fehér 4—4.40 K., kiffi 7—8— K., sárgarépa 5—7 K., petrezselyem 14—20 K., vöröshagyma makói 15—17— K., vöröshagyma közönséges hazai 8—10— K., fokhagyma 36—40 K., káposzta 8—10— K. 100 kg.-ként. Kalarabé 0—0— K., 100 db spárga solo 2—2.40 K., közép 1.20—1.40 K., levesspárga 0—0— K. kg.-ként. Zöldbab, htvélyes 0—0— K., kifejtett 0—0— K., zöldborsó, htvélyes 0—0— K., kifejtett 0—0— K., paradicsom 0—0— K. 100 K. kg.-ként. Uborka salátának való 0—0— K., eczetbe 0—0— K., savanyítani 0—0— K. 100 db-ként. Paraj 0—0— K. kg.-ja.

Gyümölcsfélék: cseresznye és meggy 0—0— K., sárgadinnye 0—0— K. kg.-ként. Alma: elsőrendű áru (aranyparmen, ranet, Jonathan, Törökbalint, batui stb.) 1—1.60, másodrendű 60—80, harmadrendű apró áru 30—40 K., körte elsőrendű 1.60—3—, másodrendű 0.80—1.20 K. q.-ként. Dió I. 40—60, II. 30—40 K. 100 kg.-ként. Szőlő 1.60—2.40 K., finom 0—0— K., chasselas 0—0— K., szagos 0—0— K. kilója.

Vegyesárak: Bor és szesz italokat minőség szerint különféle áron értékesítünk. Méz —100 fill. kg.-ként. (A szövetkezet — mint az Országos Magyar Méhészeti Egyesület vezérképviselője — minden mézértékesítési ügyben is ad felvilágosítást.) Gyümölcsíz — fillér kg.-ként. Gomba szárított 0—0— K., szappan — fill., lencse (erdélyi) ——— K., bab apró ——— K., nagyszemű ——— K., lencse ——— K. 100 kg.-ként. Tojás: bácskai 75—76 K., erdélyi apróbb áru ——— K. eredeti ládánként (1440 db).

Budapesti lóvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1908 április 23.

Főlhajtott:

Jobb minőségű hatásló	3 drb	600—740
Könnyű kocsi (jukker)	40	400—700
Nehéz " (hintós)	16	540—800
Igás kocsi (nyugati vér)	75	310—560
Fonny " " " "	2	108—174
Fuvaroslovak	148	216—304
Parasztlovak	370	90—165
Alárendelt minőség	104	50—118
Összesen	763 drb	
Eladatlan maradt	408 drb	

Budapesti juhvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1908 április 21.

Felhajtott:

Magyarországból	90 drb juh	— drb kecske
Szerbiából	— „bárány—	„ kecske
Összesen	90 drb juh	— drb kecske
Eladatlan maradt	— „ juh —	„ kecske

Arak

(kilogrammonként élőszulyban, korona értékben).

Hizott ürü	drb	64—66 fill.	53—66 kor.
Feljavított juhok	—	—	—
Kiverő juhok (anya)	—	—	—
Kisorolt kosok	—	—	—
Durva szőrü	—	—	—
Kecskék	—	—	—

Irányzat: élénk.

A legerősebb konkurencziának is ki kell térni az 1908. évi új modellű Perfekt Separatoraink elől. BURMEISTER és WAIN gép- és hajógyár részv.-társaság Budapest, V., Kálmán-utca 3. sz.

Egydarabból sajtolt Perfekt tejszállító-kannák. Teljes tejgazdasági berendezések. Tessék árjegyzéket kérni.

Budapesti szurómarhavásár.

1908 április 23.

Árak: (kilogrammonként 616 súlyban fillérekben.)

I. oszt. II. oszt.

Magyarországból élő borju	4 4 drb	80-84	92
leszurt	1	63-68	78
Magyarországból élő bárány			
leszurt	325	8-17	
Összesen:	750 drb		

Eladatlan maradt 5 drb élő borju, — drb rugott borju, — drb élő bárány, — drb leszurt bárány.
Irányzat: esendes, az árak 2 fillérrel emelkedtek.

Budapesti vágómarhavásár.

1908 április 23.

Fölhajtás összege:

Uj felhajtás	2078 drb
Mult vasárról visszamaradt	44
Veszteglétekből szerb	
Összeg	2122 drb

Eladatlan maradt: 42

Származási hely szerint:

Magyar eredeti	1200 drb
Magyar tarka	922
Galicziai	
Hortvátországi	
Boszniai marhák	
Összeg	2122

Mínőség szerint:

Elsőrendű hizott	141 drb
Másodrendű	1678
Alárrendelt minőség	
Növendékmарha	234
Bivaly	63
Összeg	2122 drb

Nem szerint:

Bika	232 drb
Ökör	1361
Tehén	519
Növendék-bivaly	
Összeg	2122 drb

Árak

(100 kilogr.-kint élő súlyban minden levonás nélkül fillérekben)

1908. február 13.	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	68-78	62-66	54-60
Tarka hizott ökör	74-83	68-72	54-64
Szerbiai ökör			
Tehén	64-72	56-63	48-55
Bika	64-70	57-63	50-56
Növendékmарha	—50	—4	—
Bivaly	—46	—	—

Irányzat: a felhajtás 461 darabbal több, mint a mult héten, az irányzat miután a szükséglet csekély lanya, az árak általában 2 koronával hanyatlottak.

Budapest ferencvárosi zárt sertésvásár.

1908 április 23.

Heti felhajtás összege	Érkezett vagon	Érkezett összesen darab	Sertésöz-vágóhidra-állított darab	Eladatlan maradt
április 17-26	90	3141	3144	119
április 23-ig.				

Napi árak fillérben

N a p	Óreg ne- hő-páron- ként 280-350	Páronként 300 kg. felül	Páronként 220-350 kg.	Könnnyű 220 kg.	Husos fejta
ápr. 17.	92	—	—	—	—
április 23.	94-86	107	107	—	—
ápr. 17.	—	135-142	132-142	132-142	—
április 23.	120-120	128-136	28-138	132-138	—

1) Az árak élő súlyban levonás nélkül értendők.
2) Az árak élő súlyban páronként 45 kg. élő súly és 4% levonással, kilogrammokban értendők.
Irányzat: a vásár élénk, az árak 4 fillérrel csökkentek.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányái sertéshizlaló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 4% levonással vevő javára értendők.)

Óreg nehéz	(páronként 400 kg. felül)	Ellérig
Fiatl nehéz	320 kg. felüli súly	128-129
„ közép	250-300 kg.	132-134
Fiatl könnyű	250 kg.-ig	132-134 fillérig

Irányzat: változatlan.

Soványsertés-árak.

(Eredeti tudósítás Uri Rezső sertésbizományos VIII. ker., Bérkocsis-utca 12., a „Köztelek” részére.)
1908. április 15

Sertésvészen átment	kilogramm	fillér
—	60-100	150-130
—	100-120	130-128
—	120-160	128-124
—	160-200	124-118

Sertésvészen át nem ment	—	60-100	104-102
—	—	100-120	102-100
—	—	120-160	100-100
—	—	160-200	100-104

Árak élő súlyban kilogrammonként 4% engedmény.
Irányzat: kellemesebb.

Bécsi szurómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1908. április 23.

Fölhözatal:

Magyarországból élő borju	— drb	—	—
leölt	383	46-150	118-144
Ausztriából leölt	30	—	—
Magyarországból leölt bárány	3098	146-150	118-144
Ausztriából leölt	1451	18-40	—
Magyarországból leölt sertés	371	18-40	—
Ausztriából leölt	1717	110-124	hussert.
Magyarországból leölt juh	174	83-108	K. párja
Ausztriából	—	—	—
Összesen:	7224 drb		

Irányzat: élénk, prima borju 4-5 fillér, közép- és harmadminőségű borju 4-8 fillérrel drágább. Sertés 6-8 fillérrel drágább. Többi változatlan.

Bécsi juhvásár.

1908. április 21.

Fölhajtás

Magyarországból	drb	fillér
—	582	—
Galicziából	—	—
Oszták tartományokból	—	—
Összesen	582	—

(Az árak kg.-ként fillérekben, élő súlyban fogyasztási adó nélkül értendők.)
Irányzat: szilárd, árak változatlanok, mint mult héten.

Kimutatás a ragadós állatbetegségek elterjedéséről.

1908 április 22-én.

A betegség neve	Fertőzve volt		Mut heti állapot			
	K.	U.	K.	U.	K.	U.
Lépfene	132	134	135	143	51	51
Veszétség	193	199	192	200	133	135
Takonykór	61	62	58	59	57	66
Száj- és körömfájás	2	2	4	4	3	3
Juhbimlő	36	97	40	105	30	88
Ivorsz. hóly. kiütés	77	198	68	168	93	390
Tenyészbénaág	—	—	—	—	—	—
Rühkór	528	1224	518	1211	697	1218
Sertésorbáncz	102	268	87	228	72	127
Bivalyvész	1	12	1	1	3	4
Sertésvész	233	545	262	557	242	582

Ausztriában 1908. év április hó 15-én fertőzve volt: veszétséggel 45 k 50 u, takonykórral 19 k 33 u, rag. száj- és körömfájással 0 k 0 u, sertésvészszel 133 k 359 u.
Németországban 1908. év márcz. 31-én fertőzve volt: takonykórral 33 k 37 u, rag. száj- és körömfájással 7 k 10 u, sertésv. 1502 k 1992 u, rag. tüdőlobbal 12 k 12 u.

Ingatlanok árverése (40,000 korona becsértéken felül.)

Kivonat a hivatalos lapból.

Április 27. Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-Grünhut tóság Béla	244354
Április 28. Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-Steiner tóság Nándor	276034
Április 28. Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-Szende tóság Amigél dr.	276034
Április 29. Debreczeni kir. bíróság	a tkvi ha-Jabloneczay tóság Kálmán	50210
Április 29. Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-ösv Schottola tóság Ernőné	118932
Április 29. Nyitrai kir. tvszék	a tkvi ha-vb. Singer tóság Zsigmond	75267
Április 30. Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-Relf tóság Károlyné	83226
Április 30. Marosújvári kir. bíróság	a tkvi ha-Klobusicky tóság Lászlóné	123883
Május 2. Nagybuttyini kir. bíróság	a tkvi ha-Benesch tóság Gyula	45582
Május 2. Bpesti I/III. ker. kir. bíróság	a tkvi ha-Riedl tóság Emilia	55299

Szerkesztői üzenetek.

Szamos érdeklődőnek. A Helianti fölélmag beszerzési forrását még nem ismerjük. Ez iránt azonban megtettük a kellő lépéseket, melynek eredményét e rovatban fogjuk közreadni.

A. R. Bori. A pontos cím: Budapest m. kir. kertészeti tanintézet Ménesi-ut 45. Tessék odafordulni alkalmas kertészert.

V. J. Thass. 1. Ispáni címzet mind n gazdatiszt viselet. 2. A nem okleveles gazdatiszt felmondási ideje egyéb kikötés híján 6 hónap. 3. Az ura-ag a gazdaszt családjának gyógyításáról gondoskodni nem köteles.

B. Gy. Naphát. Ujjonnan ültetett (dugványozott) szőlő közészorkában homokon dinnyet vagy más egyéb veteményt vetni, bár ekkor sem válik a szőlő hasznára. Kétféle ültetésben azonban ilyen közötes vetemények művelése határozottan káros.

D. G. R. H. Csax teljes névafairásu levelekre válaszolunk, tessék tehát kérdésüket megismételni, lakhely-és teljes névafairásával.

Sz. B. Szől. 1. A közönséges zab hektolitersulya 43-50 kg. Hogy Erdélyben természetesen 63-70 kg-os különleges, arról tessék az EGE.-től (Kolozsvár) kérni közvetlen felvilágosítást. 2. A gabona beszáradási sulya a kicsépel gabona nedves égi a 1-potától függ. A teljesen száraz állapotban beraktározott gabonánál alig 1-2%, a nedvesen beraktározottnál ellenben (s különösen tengerinél) 5-10, sőt több % is lehet. E kérdésére tehát csak a helybeli szakértők adhatnak biztos felvilágosítást. A hektolitersuly emelkedése természetesen szintén a beraktározott gabona nedvességi állapotától függ. Minél nagyobb mérvű a beszáradás, annál inkább emelkedik a hl.-suly. 3. A tápanyagtartalom a beszáradás folytán a vízvesztés arányában emelkedik, vagyis pl. teljesen beszáradt gabona, mely 10%-kal kevesebb vizet tartalmaz, mint a frissen beraktározott, ugyanannyival többet ér.

Sz. F. Földed. Kérelmével tessék közvetlenül a földmívelési miniszterhez fordulni.

Csépülésre már most szerozzuk be a szénszükségletet

SZÉN

kovácsszén, antracit, koksz és más tüzelőanyagok

VAMOS FÜLÖP Budapest, VII., Izsó-u. 7.

A mi főkülönlegességeink:

Cséplőgépek

kézi-, járgány- és gőzerőre

Lokomobilok

gazdasági és ipari célokra

Rosták

Kerekeken 12 HP.-ig
Fekvők 200 HP.-ig

UMRATH és TSA Budapest, V. ker., Váci-körút 60. szám.

Homlokzatok és belső helyiségek meszelésére

BAZALTFESTÉK

a legjobb és a legtükéletesebb, kimerítő ajánlatot és mintát szívesen küld:

LUTZ EDE és TÁRSA
festékgyára
Budapest, VII., Örnagy-utca 4.

Lőtt vadat! minden mennyiségben nyári és téli szállításra a legmagasabb áráért vásárol. Óvadékat tetszés szerinti nagyságban ad, nagyobb vadászatok kivételre a helyszínen azonnali készpénzfizetés mellett átvész

Valentin, Reinhard, Grossflorian és Pettan
vadnagykereskedő és kiviteli cég képviselőse:
Vajda Elemér, Csáktornya.

Elsőrendű referenciák! 528 Elsőrendű referenciák!

!! Ujdonság !!
A hazai szövetkezeti gabonarakarok.

Irta: Dr. Horváth János, az Országos Központi Hitel-szövetkezet aligazgatója.

Magtári rajzlapokkal. 3-ik kiadás.
Ára bérmentes küldéssel 2 korona 10 fillér.
Megrendelhető a "PÁTRIA" r.-társ. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Eredeti tenyészállatok

vagy első utótenyésztet, a tiroli borzderes marha különböző fajtáiba tartozó állatok, u. m. hágóbikák, üszők, tehének bármikor és bármely mennyiségben kaphatók 436

a holiesi es. és kir. urad. főintézőségénél
Holics (Nyitra m.)

Eredeti Kirsche-féle

„IDEAL“ takarmányrépamag

a Deutsche Landwirtschaftliche Gesellschaft által rendezett takarmányrépa-termesztési versenyen „ezüst érem“-mel lett kitüntetve. Előnyei:

legnagyobb termés hozam,
legmagasabb tápérték-tartalom,
nagy tartósság, legkönnyebb kiszedés.

Vegy. vizsgálat cukor- és szárazanyag-tartalomra saját laboratóriumában

1905—14,000
1906—18,000 elit anyarépáról.
1907—24,000

Vezérképviselőség és főraktár Magyarország és társországi részére:
DUKES és HERZOG Galgóc és Budapest, Váci-körút 74.
műtrágya-erőtakarmány és magvak irodája.

„Ideal“ takarmányrépamag megrende tető még:
Mühle Vilmos, Temesvár. Kontsek Géza, Debreczen.

MAGYAR

LÁNCZKUT- ÉS GÉPGYÁR

RACK G. ÉS TÁRSA
BUDAPEST, VII., THOKÓLY-UT 133/a.
Telefon: 95-37. Sürgőnyezim: Lánczkutyár Budapest Thökölyut.

LÁNCZKUTAK

a legmodernebb, javított szerkezettel, csövek rézből, láncz ezinezett acézből. Gummi könnyen kicserélhető.

Minden mélységre alkalmas.

Nagy munkaképesség, könnyű járás.

HUNGÁRIA nyitott lánczkut. DIANA zárt lánczkut.

Zeta

Fontos minden gazdaszra
tudni, mire használjuk a világ legjobb fertőtlenítő szerét a

Desoderol-Zetát.

Törv. bej. védjegy.

Desoderol-Zeta azonnal és biztosan elpusztítja minden a fákat és növényeket bántalmazó rovar, hernyót, levéltetűt stb. szok petéit, Ki istállóját vagy baromfióit Desoderol-Zetával fertőtleníti, megóvja állati állományát mindennemű fertőző betegségtől (lépfene, sertésvész, száj- és körömfájás, rüh, cholera stb.) meggátolja a betegség tovaterjedését, a meglévő betegséget pedig elfojtja.

Állati sebek Desoderol-Zetával kezelve bámulatos gyorsan elmúlnak.
A Desoderol-Zetával befecskendezett állatra légy, szunyog stb. rá nem száll

Bővebb felvilágosítást nyújt a **DESODEROL-ZETA** vegyitermékek magyarországi gyári lerakata Budapest, V., Akadémia-utca 15. szám. Telefon 35-75.

TÖREKROSTA
GRAEPEL HUGO SZABADALMA

malomgépeket, mindennemű lyukasított lemezt és szab. Graepel-féle lemeztörekrostat, melyből 15,000-nél több van kifogástalan üzemen. Ezen törekrosta minden magvesztéséget kizár.

Árjegyzék, leírás, minta és elismerőlevél, füzet kívánatra ingyen és bérmentve.

Graepel Hugó
betéti társaság BUDAPEST,
V., Váci-ut 40-46. sz.

A jánl eredeti angol Marshall lokomobilokat, saját gyártmányu legújabb cséplőgépeket, teljes malomberendezéseket, ugymint mindenféle egyes

TAKARMÁNYRÉPAMAGOK
ÚJ IRÁNYELVEK SZERINT TENYÉSZTVE.
WOHANKA-FÉLE JAVÍTOTT

ECKENDORFI, MAM MUTH, OBERNDORFI
 TENYÉSZTÉSE VEGYI FAJVÁLASZTÁS ALAPJÁN.
 NAGY TÁPANYAG-TARTALOM és TÖMEGTERMELÉS
 SZAVATOLÁS MELLETT

WOHANKA és TARSABUDAPEST.
 V. VÁCI-KÖRÚT 76.
HELLER MÓR, BPEST.

Eladó birtok.

Szőllősvégárdó község határában (Ugoesa megye, posta- és vasútállomás Nagy-Szőllős) Nagy-Szőllős város, megye, székhely és vasút állomásától 3 km-re, a kassa-jablonezi állami út mentén jobbra és balra, nagyrészen belsőségeknél alkalmas 530 (1200 □-ös) hold szántóföldből álló birtok nagy belsőségekkel, urilakkal, jó gazdasági épülettel, egy évi 800 korona bért hozó házzal, melyben állami iskola van, 20 kat. hold dohányültetessel, nagymennyiségű őszi és tavaszi vetésekkel és teljes felszereléssel eladó. Birtokon jelzőlog-teher van, mely átvehető. Felvilágosítással szolgál **Czapáry Dénes, földbirtokos.**

527

Pályázat gazdasági irtóki állásokra.

Pályázat hirdetik a **pannonhalmi Szentbenedekrend gazdaságainál három irtóki állásra.**

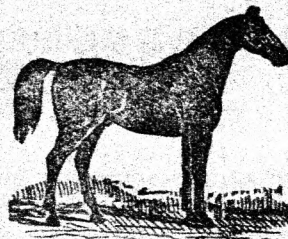
Pályázhatnak gazd. akadémiát vagy tanintézetet végzett egyének. Az évi járandóság lakáson és teljes ellátáson kívül 400 korona, szolgálati két év után 600 korona; további kifogástalan szolgálat esetén pedig az érdemességhez képest való fokozatos előléptetés kezelőtisztii állásokra, nyugdíjjogosultsággal.

A pályázni szándékozók keresztlevelel, képesítő okmányokkal és szolgálati bizonyítvánnyal felszerelt sajátkezűleg irt és Nagyméltóságú dr. Fehér Póly pannonhalmi főapát urhoz ezimzett folyamodványukat f. évi április hó 29-ig alulírottához terjesztésük be Pannonhalmára, annak fölemlyítésével, hogy kineveztetésük esetén mikor foglalhatják el biztosan állásukat.

A szolgálatra irányadó az 1900. évi XXVII. t.-cz. azzal, hogy a felmondási határidő mindkét részről egy negyedév.

Pannonhalmán, 1908. évi április hó 11-én.

VOJNITS DÖME, központi főjósággal kormányzó.

A bécsi állatvédő egyesület ellismerő érme!

Simon C.-féle

Restitution-fluid

Simon Károly állatorvos által feltalált és így nevezett szer 1859. év óta általános kedveltségnek örvend, mint mosó- és borogatóvíz és kitűnő hatásánál fogva mindenütt csodálatot kelt. Erősíti és frissé teszi a lovat, rendkívül nagy munkára képesíti, kiegyenlíti a megerőltetéseket és megóvja az időelőtti kihatástól.

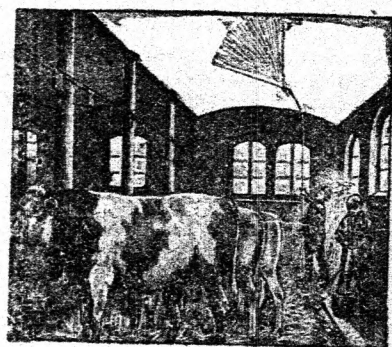
Arak: egy fél üveg K 2.—, egy egész üveg K 4.—, tizenkét egész üveg K 40.—

Vizzel lesz higitva, ennél fogva nagyon kiadós.

Egyedüli készítő Ausztria és Magyarország részére

Stanislaus Simon Wien.

Gyár és iroda: XXI., Hirschstetten 23.

20-40

gazdasági munkást

pótol az üzembn egyetlenegy

Stephan's Fix

meszelő-, fertőtlenítő- és kátrányozógép.

Az eddigi kiadásainak ⁹/₁₀ részét megtakarítja a meszelőmunkával szemben.

Nincs állvány. Már 10,000 darab van használatban.

Legújabb kitüntetés

Grand Prix

Brüssel 1907.

A 235. számú kimerítő brosurát ingyen küldi:

Krása Rudolf Wien, VII., Kirchengasse 29. szám.

CLIMAX ÉS ECLIPSE
NYERSOLAJ-MOTOROK ÉS LOKOMOBILOK
 Legjobb és legolcsóbb hajtóerő mezőgazdasági és ipari célokra.

Nincs robbanási veszély,
 se pénzügyi ellenőrzés.
 Elsőrangú referenciák.

BACHRICH ÉS TÁRSA
MOTORGYÁR
 Budapest, Szabadság-tér, Tőzsde-palota.

HAUPTNER
KENŐCSFECSKENDŐ

szarvasmarhák fertőző hüvelyhurutja kezelésére.
 Dr. Raebiger-féle. Minden gazdaságban a leg-
 jobb eredménnyel használatban. Ára
 darabonként 26-60 kor. — Hauptner-gyártmány. —

Vezérképviselő és raktár:
GEITNER és RAUSCH cég BUDAPEST, VI., Andrásy-
 ut 8. szám.

A lovak, szarvasmarhák, sertések, juhok, sző-
 val az összes házi állatok erősítésére,
 edzésére, azok egészségének ép-
 ségben tartására a " " " "

Brázay Kincsem-Fluid
 Kincsem szesz
 minden gazdaságban és állattenyésztésben
 nélkülözhetetlen.

Felülmúja a hasonló célra szolgáló külföldi
 szereket, mert a leghatásosabb s legjobb mi-
 nőségű kipróbált anyagokból készül.
 Használatban van minden jelentékenyebb
 gazdaságban, állami és magánmésben, ka-
 tonai, polgári, és versenyistállóban.
 Kapható: gyógyszer-, drogeria- és fűszerüzle-
 tekben vagy közvetlenül a készítő:

BRÁZAY KÁLMÁN czégnél, BUDAPESTEN
 1 üveg ára **K 2.50.** 12 üveg ingyen csoma-
 golás és bérmentes szállítással **24 korona.**

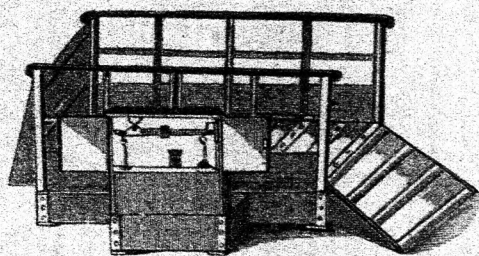

„JUSTITIA“ MÉRLEGGYÁR

Herczeg és Dénes
 BUDAPEST, VI., Gömb-utca 32.

Gyárt mindennemű
MÉRLEGEKET
 Telefon: 55-26.

Árjegyzék kívánatra bérmentve küldetik.

Sertéstenyésztőknek!

Most jelent meg!

A sertés Magyarországon.

IRTA:
ENESEI DORNER BÉLA
 kir. gazd. intéző.

II-ik teljesen átdolgozott és bővített kiadás.
74 ábrával.

Ezen minden gazdára nézve nélkülözhetetlen szakkönyv tartalmából
 kiemeljük a következő főbb fejezeteket:

I. rész. **A sertéstenyésztés.** A tenyésztés előfeltételei. Magyar-
 ország sertésállománya. Magyarországon tenyésztett sertésfajták. Sertés-
 tenyésztési módzatok. A modern tenyésztési elvek és szabályok.
 Tenyészeltetés. Sertések gondozása, nevelése, ápolása.

II. rész. **A sertés takarmányozása.** Az okszerű takarmányozás
 előismertései és szabályai. A sertés takarmányok ismertetése. Takarmá-
 nyozás gyakorlati kivitele. Hízalási módzatok. Ipari hizalótelepek.

III. rész. **A sertés állategészségügye.** A sertések betegségei.
 Állategészségügyi kormányrendeletek. Sertésszállításokra vonatkozó szá-
 bályok. Vasuti szállítási tudnivalók.

IV. rész. **Sertéskereskedelem és forgalom.** Élősertések ke-
 reskedelme és forgalma.

V. rész. **A sertések értékesítése.**

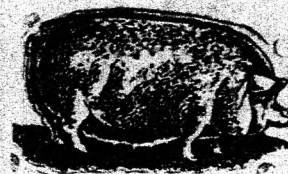
VI. rész. **Magyarország sertésfogyasztása és a sertés-
 árak.**

Ára 7 korona 20 fillér.

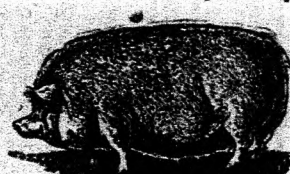
Megrendelhető a "Pátria" részvény-társaság gazdasági
 szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut
 25. szám, az összeg előleges beküldése, vagy postalánvánv mellett.

Iroda áthelyezés!

URL REZSŐ
 sertésbizományi irodája

1908. évi május hó 1-től
VIII., Népszínház-u.
22. szám alatt (Polgári
 serfűzde bérpalota) létezik.
 Sürgőnczim: URL BUDA-
 PEST Népszínház-utca 22.
 Telefon: 97-05 interurbán.

BOROSZLÓ ■■■ BUDAPEST

Kedvezményes árak és fizetési feltételek.

Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák.

Teljes gőzeke-készleteket
és gőz-utihengereket

legtökéletesebb kivitelben szállít:

KEMNA J. gőzeke- és gépgyár ■■■ **Magyarországi igazgatósága**
 BUDAPEST, IV., Kossuth-Lajos-utca 8.

Egyetememes kéve gyorskötők
 legolcsóbb árban azonnal szállítatnak.
 Nagy választék mindennemű gazdasági kötélárukban.

Helle O. műszaki kötélverőáru-gyár **Pozsony**

SZÜCS ÖDÖN
 Budapest, VI., Nagymező-u. 66.

Szabad, alsó és felső-kiömlésű eredeti **Pracner gyártmányu** „Kincsem” vetőgépek, kukorica és répa vetésére legalkalmasabbak.

„KNOTEK” féle arató- és fűkaszálo-gépek. Elsőrendű anyagból, tökéletes szerkezettel - várakozáson felüli munkateljesítménnyel. A koatinens legnagyobb aratógép-gyárából. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Gazdasági könyvviteli nyomtatványokat ●●
 levélpapirokat ●●●
 borítékokat és egyéb

nyomdai munkákat

jutányosan és csinos kivitelben készít ●●

“PÁTRIA”
 IROD. VÁLLALAT
 ÉS NYOMDAI R.-T.

BUDAPEST
 IX., ÜLLŐI-UT 25. SZ.

Költségvetéssel készséggel szolgálunk. ■■

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

főfeladatául tűzi ki a belterjesebb és az eddignél hasznosabb gazdálkodás előmozdítását a gyakorlati szaktanácsadás útján.

Kidolgozza az okszerű gazdasági berendezés alapjául szolgáló **üzemtervet**. Elvállalja a **gazdaságok állandó felügyeletét** és ezek **üzemének ellenőrzését**. Tanácsot ad a gazdasági számviteli **könyvek berendezésénél**, vezetésénél és azok lezárásánál. Elvállalja a gazdaság **számvitelének felülvizsgálatát** vagy **állandó ellenőrzését**. Elvégezi a gazdaság számadatainak elkönyvelését, időszaki jelentések alapján. Évi zárlatokat és jövedelmezőségi számításokat elkészít. **Tanácsot ad birtokbérbeadásánál**, valamint **mezőgazdasági pénz- és hitelügyi kérdésekben**. Gazdasági **ügyekben jogi tanácsokkal szolgál** és **vitás ügyekben** a választott szakbíróági tisztelet elvállalja. Birtok és mindennemű mezőgazdasági **értékbecsléseket** végeztet. A bejelentett **eladó és bérbeadó birtokok** törzskönyvileg **nyilvántartja**.

Gazdatisztek és egyéb képzettebb **gazd. személyzetet** **ereszkedik nyilvántart.**

Adóügyekben **szakvéleményeket ad**, az **adó-könyvek alapján felülvizsgálja az adó helyes kivetését és tulfizetés esetén az összeg visszatérítését** kieszközli. **Adóelengedések ügyében** **utbaigazítással szolgál.**

Nyilvántartásra bejelentetett:

Eladó birtok:

543 m. hold Zalában, vasútállomás a birtokon szeszgyárral, téglavetéssel, cseméntárgyártással, iparvágány 3 méterrel, urakkal. Bírnikor átvehető. Esetleg bérbeadó. Tulajdonos: Zathureszky, Tárja. 1598

187 m. hold piliscsabai vonalon, fővárostól 39 km.-re, 4 község között, orvos, gyógytúr Nyergesújfalun, Dunától 10 p. Tejgazdasággal, sertésenyésztéssel, 8 h. szőlővel, csűrökkel magtárakkal, 2 nagy pinczével, 5 szobás lakás úveges, zárt verandával. 455

200 m. hold sík fekvésű I. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megfélelő g. épületekkel. 3849

370 m. hold Sáros m. gyében, melyből 310 hold erdő, ur lakással és 5 hold diszkerítő, kövút mentén. 3743

100 kat. hold körül I. o. bácskai föld, 15 percznyire a vasútállomástól, jó makkal, a Ferenczcsatornától 8 percznyire, urakkal és gyümölcsösökkel. 3851

500 m. hold Szatmár megyében, vasútállomástól 2 km.-re, kényelmes urakkal. 4129

1015 kat. hold Torontálban a Tisza és vasút mentén, köves úttal, egészben avagy csakis egy körülbelül 500 holdas része, gazdasági épületekkel. 4130

608 kat. hold Ermeléken, vasutól 7 kilométerre, épülő vasút helyben, 40 kat. hold dohány-nyergelivel, kelő lak- és gazdasági épületekkel. 4251

Tomovár határában, a várostól 2 kilométernyire, 211 m. h. kiterjedésű birtok, szép kertben fekvő 10 szobás lakással, cselédházakkal, 150 darab marhára való istállóval, nagy kukorica-góréval, eladó. A birtok talaja a legjobb minőségű föld, az egész **primálisan klasszikus kert talaj**, ugy a legintenzívebb művelésre, mint tejgazdaságra kiválóan alkalmas. A vételt megkönnyíti a birtokon levő nagyobb összegű, igen olcsó és előnyös förtészés kölcsön. 4601

280 m. hold Budapesttől fővonalon gyorsral 1/2 óra, vasútállomástól mintón 4 km.-re, megfélelő gazdasági épületekkel, vízvezetékkel, csinos kis parkban, urakkal, 60 m. h. erdőállományokkal. 4756

400 m. hold J.-N.-K.-Szolnok megyében, várostól 5 km. kelő gazdasági épületekkel és lakóházzal; 150 hold öszi vetéssel, 230 drb rambouillet és fésűs keresztetésű törzsjuhnyájjal és 200 drb báránnyal. Nagymennyiségű széna, takarmány és szalma. 4701

588 hold Nógrád m.-ben, miből 400 h. szántó, 54 h. rét, 5 h. kert, 1 1/2 h. szőlő, 20 h. legelő, 90 h. erdő, a többi rész majom, udvar és ut. Vasútállomástól 5 km.-re. Teljes felszereléssel 400,000 korona. Esetleg bérbe is kivethető. 5640

384 hold szőlőkkel, egyenes felületű, vasút közelében fekvő homokbirtok, melyből 41 hold már szőlővel beültetett, egészben vagy kisebb részletekben is eladó. 5477

1000 m. hold Hont megyében, ebből kb. 800 m. hold szántó, 10 hold rét, 80 hold erdő és 100 hold legelő, 8 hold fiatal, nemes gyümölcsös. A birtok egy darabban fekszik, jó és elegendő épülettel felszerelve, tehermentes, saját kezelés alatt áll. Esetleg bérbeadó. 6320

2488 hold, 50 hold termőgyümölcsösökkel Erdélyben, saját kezelés alatt levő birtok, megfélelő száma kitűnő köből épült épületekkel, 10 szobás kastéllyal, szeszgyár és finomító, jó munkaszervezet. Ára felszerelés nélkül 500,000 K. Amortizációs teher 200,000 K. Esetleg bérbe adó. 602

290 hold Szilágy megyében, vasútállomástól 7 km. Fele részben szántó, fele részben legelő és kaszáló. Dohánytermelési engedéllyel. Kereskedelmi növények termesztésére és tehenszetre alkalmas. Kedvező fizetési feltételek. 54

200 hold, vasútállomástól 2 km. Szőlőművelésre különösen alkalmas. 2 holdas parcellákban vagy együtt az egész terület eladó. 1001

555 hold Budapesttől 1 órára, 31 h. termő szőlővel, 6 h. gyümölcsösökkel. Parkban 5 szobás urakkal, 40 h. dohányengedély, jókárban levő kelő számu gazdasági épületekkel. Ára teljes felszereléssel és vetéssel 305,000 K. 1335

Emelőes kastély 25 hold földet a Balaton mellett szép park. Ára 75.000 K. 1198

Birtokvétel:

200 m. hold birtok 30-40 km.-nyire a fővárostól. 455

400-800 m. holdas jó minőségű birtok, jó ut mentén, vasutól nem távol, családoknak való tégas és egészséges lakással, árnyas kerttel. 7

Kiseb birtok, szép és tégas lakóházzal, parkkal, vasútállomáshoz közel, lehetőleg fővonalon. 8

megvételre kerestetik: **400-1000 h.** birtok, melynek nagyrésze vágható erdő. 2916

1000 holdig cserébe fővárosi házat, egy tulnyomóan erdőből álló, Hont, Nógrád, Ónógr, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 567

2-300 hold birtok, jó lakással és gazd. épületekkel, város és vasút közelében. 3950

200 holdas birtok ur lakóházzal, lehetőleg Késkemet vidékén. 3982

10-15000 hold erdőbirtok az ország északnyugati részén. 9

2000 hold elsőrendű talajú birtok, cukorrépa vidéken, vasútállomás közelében, szép kastéllyal és parkkal, Bécsből legfeljebb 6 órányira. 5215

800-1200 m. hold birtok, kelő gazdasági épületekkel felszerelve, megfélelő lakóházzal. 456

2000 hold jó talajú birtok, részben erdővel, kastély és parkkal, közel a vasúthoz. 5216

250-300 m. hold főváros vagy vidéki nagyobb városhoz közel épületekkel, jó lakóházzal, tehermentes vagy olcsó amortizációs kölcsönrel. 12/4

3-400 hold egytagban legalább 5 szobás lakással, vasutól legfeljebb 1 1/2 órányira jó uton. Lehet az egész birtok erdő. 42

800-1000 holdig jó földek és épületekkel, instrukcióval. A lakóház faluban vagy város közelében legyen. 79

Bérbeadó birtok:

490 m. hold Abauj megyében 7 km. a vasutól, országút mellett, 7 szobás udvarházzal, kelő gazdasági épületekkel. 5003

Birtokbérlet kerestetik:

180-200 m. h., amely kereskedelmi növények termesztésére alkalmas és rajta tejgazdaság üzhető. 2530

800-1500 h. Erdélyben vasúthoz közel, jó urakkal és gazdasági épületekkel, rét és legelővel. 496

Ezen kívül nyilvántartjuk a **visszavándorlók** letelepítésére alkalmas birtokokat és **bérlőszövetkezetek** alakításánál közbenjárunk a **Magyar Gazdaszövetség**nél.

Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket

AZ OMGE. ÜZEMOSZTALYA.

Nélkülözhetetlen

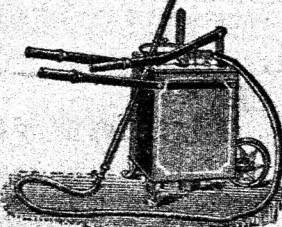
mezőgazdáknak, gyümölcs- és szőlőtermelőknek!

"KING" tömlőkészülékkel többet teljesít, mint 20 ember esetét. Percenként 50 négyzetméter fal kifogástalanul bemeszelhető. Minden részt és hézagot kitölt.

"KING" előnyösen alkalmazható: Kertöntözésre, gyümölcsfák és szőlőterek permetezésére, rovarok pusztítására és beteges fák fertőtlenítésére, valamint sörfőzdékben, tejgazdaságokban, kórházakban, nedves lakások és istállókban és beteges állatoknál.

Kérjünk 650. számú kimerítő prospektust magyarországi vezér-**WAIDL EMIL** BUDAPEST, VIII. ker., képviselőtől: Nepszínház-utca 23. Kitűnő működését igazoló elismerő nyilatkozatok rendelkezésére állanak.

HELLER féle "KING" gyorsmészélő- és fertőtlenítő-gép 20-szor annyit teljesít, mint esettel való kézi munka.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. KER., BAROSS-UTCA 10. SZÁM.

Alakult 1900. BIZTOSÍTÉKI ALAP: Alakult 1900.

Alapítványok a kormány hozzájárulásával 1.970.349.- kor. Tartalékok 764.760'16 "

		Összesen: 2.735.104'16 kor.
1901 évi felesleg	---	90.349.- kor.
1902. " "	---	58.752'28 "
1903. " "	---	100.331'73 "
1904. " "	---	72.438'23 "
1905. " "	---	81.730'00 "
1906. " "	---	39.243'65 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére különféle módokat szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfelelegetől egy a tűz- mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1902. évi üzletfelelegetől közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. — Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. — Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak kik 5-10 évre adták fel biztosításukat 5% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készségesen szolgál.

As igazgatóság.

Alapított 1847.

Rosweller János

Szegeden. Cs. és kir. biztossági tanács. Államtanács és művelési felügyelőség. Személyes igazgatóság. ut. 24.

ÓRAK, EKSZEREK 10-ÉVI JÓÁLLÁSSAL

RESZLETFIZETÉSRE

Eladó

3000 db szép, erős vadgesztenye, 2000 db acer platanoides, 1000 db kőrös, 100 db a 80, 1000 db 750 kor. 5000 db szép, erős akác 100 db 50 kor. 500 db Thuja 1-2 m. magas a 180-2 kor. **1000 db pyramis-alaku Buxus** a 2-16 kor. 5000 db szegély v. törpe Buxus 100 db 10 kor. **Rovak szép Nordmanniánák** 50 cm-től 3 m-ig a 5-50 kor. db-ja. Diszfa vegyes 100 db 70 kor. Diszseserje 100 db 30 kor. Több ezer almafa 100 db 80 kor.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

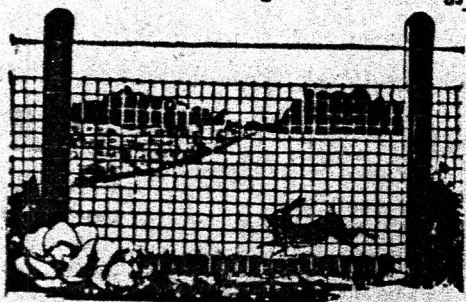
Petarmann József mű- és kereskedelmi kertészete Nagykanizsán.

Bámulatosan olcsó kerítések!

Hasal gyártmány! Nem tévesztendő össze a 6 szögletes osztrák gyártmányával!

Mezőgazdák figyelmébe!

Szőlőgazdák figyelmébe!

HAIDEKKER SÁNDOR

sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyára

Budapest, VIII., Üllői-ut 48/II.

Hungária sodronyfogatát, mint a legjobb és legolcsóbb kerítési anyagot, mely előnyösül fogva tartalmat minden eddig alkalmazott sodronykerítést. A szőlő- és mezőgazdaságba névre rendelték a fontos és világosbámulattal védett találmány előnyös olcsóság! csatlakoztatás és könnyű kezelése.

Horganyozott vassodronyból készült, (nem kell befesteni):

Készletben: 1, 1 1/2 és 2 méter magasságban valamennyi dróterősségben, 1 méter magasságban 1,2, 1,4 mm. dróterősségben.

Sodronyerősség: 1 1,2 1,4 1,6 1,8 2 2,2 2,5 2,8 mm.

Ár □-méterenkint: 20 40 50 60 70 80 90 112 132 fillér.

Készletben: 1 méter magasságban valamennyi dróterősségben, 1 1/2 méter magasságban pedig 1, 1,2, 1,4 mm. dróterősségben.

Sodronyerősség 1 1,2 1,4 1,6 1,8 2 2,2 2,5 2,8 mm.

Ár □-méterenkint: 48 58 78 88 98 108 128 148 168 fillér.

Készletben: 1 m. magasságban 1 mm. dróterősségben ára négyzetméterenkint 82 fillér.

Készletben: 10-10 cm. lyukbőveggel!

Sodronyerősség: 2 2,2 2,5 2,8 mm.

Ár □-méterenkint: 42 47 57 67 fillér.

Csomagolásért, rúdászati és kezelet költségeit számítatik □-méterenkint 1 fillér, de egy küldeménynél legalább 50 fillér.

A horganyozott szálak sodrony ára (6 cm. átmérővel) méterenkint 6 fillér, melynek alkalmazásával a kerítés készítésénél megmegtakarítható.

Számos előnyös árakkal áll rendelkezésre!

Továbbá gyárt és szállít: kőbányászati gép- és kőszelvényeket; asztalos és székészeti munkákat és ajtókat, valamint nyaraló- és lakóházkerítések, és sodronyfogat- és kovacsolt vasból, fából- és kavicserőstől, kőszelvényeket, magtár-ablakrostélyokat, ökrös-azajkosarakat, szikrafogókat, szőlőbogyószedőket, cséplőgépeket és gabonaszétválogató-hengereket stb.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Jutányos, pontos és gyors kiszolgálás.

Gépkezelő ével és kazánfűtőjével is közölni sziveskedjék:

Uj szakkönyv! Most jelent meg!

A stabil gőzgépek gyakorlati tankönyve.

Írta: **Naszályi József**, okleveles gépészmérnök, m. kir. ker. iparfelügyelő. 149 ábrával.

Ez a szakkönyv népszerű nyelven, könnyen elsajátítható módon mindazt tartalmazza, a műnek ismerete a stabilkazan fűtő és a legkülönbözőbb rendszerű stabil gőzgépekkel való elhelyezésére szükséges. Közli a vizsgákon előforduló kérdéseket is. E munka alapján gyárosok, üzemvezetők, gazdák stb. saját személyzetük ténykedéseit ellenőrizhetik.

Ára 5 korona 20 fillér, mely összegnek előleges beutalása ellenében bérmentve szállítatik.

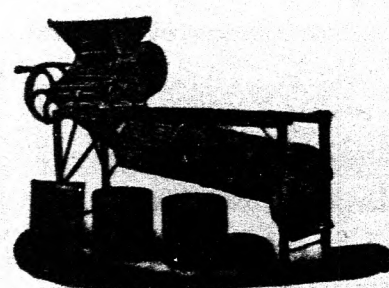
Ugyanezen szerzőtől megjelent:

A gőzlokomobilok szerkezete és kezelése.

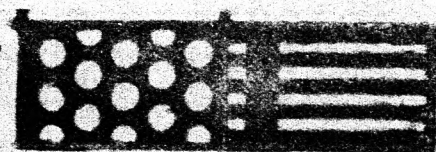
Ezen minden gazdaságban nélkülözhetetlen szakkönyv a lokomobilok szerkezetéről és kezeléséről szükséges összes tudnivalókat könnyen elsajátítható módon tartalmazza.

Ára 3 korona 20 fillér, mely összegnek előleges beutalása ellenében bérmentve szállítatik.

Megrendelhetők a "Pátria" r.-t. cazd. szakkönyv-kereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25 sz.

Stahel és Lenner

Trieur- és lemez-
lyukasztó-gyár

Budapest, V., Katona öszi-ú 8.

Ajánljuk TRIEURJEINKET és OSZTÁLYOZÓ GÉPEINKET gabona és hüvelyesek tisztítására és osztályozására

TÖREKROSTÁK és minden fajta LEMEZROSTA gőzcséplő gépek számára.

Eladó tenyészkosok.

Juhászat felosztása folytán, fésűs-gyapjas (Merinó Precoce), különböző koru, nagytestű, igen szépen fejlett

tenyészkosok

eladók. Pajzs Gyula gazdasága, Heves. 546

Gazdaközönség figyelmébe

ajánlom mint *erdélyi alkusz* legelőnyösebb és legolcsóbb bevásárlásokat eszközölhetem *Jármo- és beállítani való ökrökben*, ugyiszintén *1-2 éves ökr-tínókban* és mindenféle súlyú sovány *sertésekben* mindig a legnagyobb előjegyzéseim vannak. Kiterjedt ismerettségemmel fogva úgy vásárokra, mint azonnali eladásra a legelőnyösebb ügyleteket közvetíthetem.

5018 Kiváló tisztelettel
Sürgöny és levélezim: **Vermes Lipót, Kolozsvár**

GŐZEKE
Acetylen-lámpák.
Éjjeli szántásoknál gőzekékre különösen alkalmasak, mert nap-pali fényt adnak.

Automobil-lámpák.
Kézi-, kocsi-, spritzbogen-, pózna-, asztali-, udvari-, kerti-, istálló-

Acetylen-lámpák.

BÁRDI JÓZSEF
Budapest, VI., Mozsár-utca 9. sz.,
Fővárosi Orfeum mellett.
Telefon 4100. Sürgőnyezim: Pneumatik.
Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Paris világiállítás „Grand Prix“ 1900. 6386/1

KWIZDA-féle RESTITUTIONS-FLUID
cs. és kir. szab. mosóvíz lovak számára

Egy liter ára K 2.80. Az udvari istállóknak, továbbá a nagyobb katonai és polgári istállóknak több mint 40 év óta használatban, nagyobb strapák előtt és után való erősítésre és erőtűjtésre, az inak merevségénél stb. képesíti a lovat a legnagyobb munkabírásra a trainingban.

KWIZDA-féle restitutions-fluid
csak a mellékelt védjeggyel valódi.
Főraktár: Török József gyógyszerháza,
Bpest, Király-ú. 12. és Andrássy-út 26.

Eredeti „Melotte“ tejcentrifugák
a világ legrégebbi és legjobb tejfölözögépei!

Játszi könnyű kezelés. Legcsekélyebb kopás. Legélesebb lefölözés. Legnagyobb munkaképesség. Gyorsan és igen könnyen tisztítható. Nincs javítás. Több mint 200.000 db van napi használatban az egész világon. Óránkinti munkaképesség 125—500 l. kézihajtásra. Magyarországi képviselő

GEITTNER és RAUSCH
BUDAPEST, VI.,
Andrássy-út 8.

Kitünő burgonyatermést

ér el, ha burgonyáit a mi hires s minden burgonyatermesztő gazdának legmelegebben ajánlható

„PARIFA“
burgonyaültető és takarógépünkkel ülteti.
Elsőrendű bizonyítványok.
Kérjen árjegyzéket ingyen és bérmentve. 464
Deutsche Metall-Fräs- und Stanzwerke Maschinenfabrik,
HERMANN FIEDLER, G. m. b. H.
Dresden-N.

ALFA-SEPARATOR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPESTEN.
— TEJGAZDASÁGI GÉPGYÁR. —

Iroda, raktár és gyártelep: BUDAPEST, VI., LOMB-UTCZA 11. SZÁM.

Alfa-Laval Separatorok (tejfölöző gépek) kézi- és erőhajtásra.

Tejszállító kannák, Fejőedények, Tejhűtők, Előmelegítők és pasztörizáló készülékek, Vajköpülő és vajgyártó gépek, A sajtgyártás eszközei, Tejvizsgáló készülékek, Mindennemű tejgazdasági eszközök és gépek legjobb kivitelben.

Tejszövetkezetek és tejfeldolgozó telepek berendezése és újjáalakítása.

770 első díj, több mint 600,000 Alfa-separator az egész világon. Árjegyzékek, tervek, költségvetések bérmentve.

Ujdonság!
1908. évi mintájú separatoraink a jelenkor legtekélyesebb fölözögépei. Nagy munkabírásuk, élesen fölöznek, bámulatos könnyen járnak. Kérjen prospektust.

Első magyar gyapjúmosó és bizományi részvénytársaság
Budapest, V., Kárpát-utca 9. szám.

A gyapjuntás közelévével a t. cz.
 juhtenyésztő gazdák és gyapjúkereskedők figyelmét

gyapjúmosó gyárunkra

irányítjuk és annak igénybevételeit mint a hazai gyapju **legelőnyösebb** értékesítési módját ajánljuk.

KIVITEL: Osztrák-, Német-, Francia-, Orosz-, stb. országba.

Csomagolózsákokat használati díj nélkül kölcsönkép küldünk.

A mosott gyapju után sem raktározási, sem biztosítási díjat nem számítunk.

Nyers-gyapju bizományi-osztályunk

elvállalja mindennemű zsíros (szennyes) és szitított (hátonmosott) gyapju nyers állapotban való bizományi eladását a legméréselőbb feltételek mellett. A külföldi textilipari piacokkal fennálló kiterjedt összeköttetésünk a gyapju **legjobb** értékesítésére képesít bennünket. Kimerítő felvilágosítással és prospektussal kívánatra készséggel szolgálunk.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Negyvenedik üzemév!

Különösen az ide-
gyapju-üzleti
viszonyok közt leg-
előnyösebb a gyapjak
gyári mosatása.

ELADÓ.

A nagymélt. gróf **Wenckheim Frigyes** ur pös-
teleki uradalmában több kiválóan szép és sertésvészen
átment 5 hónapos **mangalicza tenyészkan.**
Pósta, vasut **Békéscsaba.**

547

Takarmánymész
citrátoldhatóságért jótállás.

Elsőrendű szakértőink egybehangzó nyilatkozata szerint a takarmány-
mészben **csak az oldható phosphorsav a hatékony rész.** Tehát
a takarmánymész vevők saját érdekében cselekszenek, hogy oly gyárt-
mányt, melynél a **citrát oldhatóságáról jótállás nem adatik,**
viesszautasítanak. Elsőrendű takarmánymész körülbelül 40 százalé-
phosphorsavtartalommal, a **citrátoldhatóság 80-90 százalékig**
garantálva, teljesen tiszta és ment minden az egészségre ártalmas anyag-
ból, ajánl

341

Oesterreichische Chemische Werke A.-G.
 Wien, IV/1., Technikerstrasse 5.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
 Budapest, Váci-körút 68.

Állal a legújabbosabb árak mellett ajánlatunk:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakaszalók, járgány-cséplőgépek, löhere-cséplők,
 szitító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek,
 szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr.
 kapálók, szecskavágók, répvágók, kukoricsa-
 morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egytemes
 szél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden
 egyéb gazdasági gépek.

A világhírű és hazánkban nagy elterjedtségnek örvendő amerikai

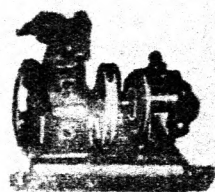
Deering-féle fűkaszalógépeket, marok akó
aratógépeket és kévekötő aratógépeket,

valamint egészen vashól
 és aczéliből készült **szénagyűjtőgépeket**

(lógerblyéket) van szerencsém a t.
 gazdaközönségnek akként ajánlani, hogy
 minden általam szállított ilyen gépnek
 használhatóságáért és jó munkájáért,
 nemkülönben anyagának jóságáért el-
 vállalom a felelősséget.

Ajánlom egyszersmind Sack Rudolf elis-
 mert kitűnő aczélekéit, kapáló és töltő-
 gető gépeit és más egyéb talajmivelő
 eszközölt és gépeit is

PROPPER SAMU
 az amerikai Deering-gyár kiz. képviselője
 Budapest, V. ker., Váci-körút 52. sz.
 — Ár egyzékkel és elsőrendű bizonyítványokkal kívánatra készséggel szolgálók. —

Kastélyok, gazdasági épületek, szanatóriumok, fürdők villamos világítása

önálló gépteleppel, mely egyidőben esetleg gazdasági gépet és szivattyut is hajthat. Számos elsőrangú referenzia!
 Ismertetéssel és áraján-
 lattal szolgál **SIGNER F. és R.** mernöki és elektro-
 technikai vállalat :: **Budapest V., Kálmán-utca 15.** TELEFON 63-01.

DRÓT-KERITES
legolcsóbb az 1872. évben alapított

Stadler Mihály sodrony-fonat-, szitaáru- és kerítés-gyárnál

BUDAPEST, VI., Váci-körút 41/1.sz.
Árjegyzék díjmentes.
Megbízható! pontos! kiszolgálás!

!! Utolsó évi termésű !!
eredeti quedingburgi !!

répamagot

Heinr. Mette legelső rendű termelő ólomzárával ellátva 557

Sárga oberdorfi K 70.—
Sárga olajbogyót K 56.—

árban 100 kilogrammonként ajánl ab Szatmár vasutállomás, készpénzfizetés mellett

KLEIN VILMOS
magkereskedése Szatmár.

FAIRBANKS MÉRLEG ÉS GÉPGYÁR RÉSZV.-TÁRS.

VASÖNTÖDE. Telefon 28-67.
BUDAPEST, V., VÁCZI-UT 174.

Szabadalmazott Fairbanks százados mérlegek, teljesen toloslyos fémmerékkel; tarósság, pontosság és környéi kezelésükkel fogva felülmúlhatatlanok. Hordozható gazdasági-, szekér-, marha-, zsák- és raktári mérlegek. Vasúti kocsimérlegek első-, másod- és harmadrangú pályák részére újonnan szabadalmazott tehermentesítő készülékkel, rendes és keskeny nyomtávra. Speciális mérlegek vasművek, kohók, gépgyárak, hengerművek, malmok számára. Mozdonymérlegek. Darumérlegek. Vasúti hájtányok. Vasszerkezetek. Tetőszerkezetek. Vasöntöde: mindenféle vasöntvény. Olcsó és pontos kiszolgálás.

Árjegyzékkel és költségcsámítással készséggel szolgálunk.

Gőzekék,
gőz utihengerek és uti mozdonyok

cséplőgépek hajtására az osztrák bánya- és kohóművek társaság vasműveiből.

A készülékek választását illetőleg mezőgazdasági szaktanácsosai készséggel szolgálnak.

Szíves megkeresések **Zentral Direction der Oesterreichischen Berg- u. Hüttenwerks Gesellschaft, Teschen,** Osztrák-Szilézia, vagy:

az Osztrák bánya- és kohászati társaság magyarországi képviselőjéhez,
Mayer Pál főhercegi felügyelő, **Budapest, VIII., József-utca 16-18** kéretnek. 6287

FISCHER és TSA NAGYENYED
FA- és SZŐLŐISKOLÁK

150.000 Gyümölcsös csemeter. 1.000.000 Gyümölcsös-áru. 1.000.000 Elő sövény csemeter sötányfák, díszcserjék, tölvevélők, rézák stb.

1.000.000 szőlőültetvény. Európai és amerikai sáma és gyökerez vasszék. Különlegesség: Csemetergondozó-utványok.

30.000 Kiváló szőlő beosztás és készlet szőlőfa csemeter.

Árjegyzék ingyen

Már nem rongálódik többé a lószerszám,
ha azt a **Lukrecia**

készítményünkkel és nem mindenféle salakos zsíradékkal megkeni. **Számosan puhítja és fokozza fasti a bőrt.** Öt kilós szelencze bérmentve, utánvét mellett K 12-50. 12 és 25 kilós hódgyszelenczében szállítatik. Kapható a **Magyar Mezőgazdák Szöv.-nél** és minden szakbavágó jobb üzletben. :: Készíti:

VAD és TAKACS BUDAPEST. :: Postafiók 151.
Tessék prospektust kérni. 270

ÖKÖRPATKÓK ozélszerűek, tartósak és olcsók.

„HANN” jeggyel. Kérjük vigyázzunk nagyon ezen jegyre, mert a mi patkónk minden tekintetben utólrhetetlen.

Normális csülökvas
igás ökör részére.

Szabad. lópatkók
igás- és hátszlovak részére, első díjjal kitüntetve és szakemberektől legjobban ajánlva.

Pata- és csülökszegek,
csavarok, lábtámaszok, patkoló szerszámok és eszközök

M. HANN'S SÖHNE RAINFELD u. d. GÖLSEN N. Ö.

Aszokhordók minden mérethez czéggelzessel, vagy a nélkül szállításra és raktári hordók, lyukfuró és becsavaró készülékekkel.

Minták és prospektusok ingyen és bérmentve.

A legjobb KAPTÁRAK

Meister Testvérek
kaptárgyárában

Budapest, VII., Dongó-u. 3-5.

Árjegyzéket kívánatra mindenkor küld és minden szükséges felvilágosítással szívesen szolgál a

MEISTER TESTVÉREK faárúgyára.
491

GANZ ÉS TÁRSA Ganz-tele villamossági r.-t.
vasöntöde és gépgyár r.-t. II., Lövdház-utca
BUDAPESTEN

BENZINMOTOROK és lokomobilok cséplők és takarmánycamrák üzemére. Szívógázmotorok anthracit-, koks- vagy faszéntüzelésre. :: Földgázmotortelepek. Ármentesítő és öntöző szivattyútelepek. :: Kötélvontatásu

GŐZEKÉK

ELECTROMOS világító és erőátviteli berendezések, egyen- és váltakozó-áramra. :: Kolibri ivilámpák reklámcszélókra.

ELECTROMOS fizemek berendezése uradalmaiban. Meglevő berendezések átalakítása.

ELECTROMOS ázemű szivattyúk, teigazdasági berendezések, emelőgépek, ventilátorok, mezői vasutak, szántó-, cséplő-, aprító- és takarmányozó-berendezések. :: Electromos kis- és nagy-vasutak. :: Bányavasutak. :: 618

Árjegyzékkel és költségcsámítással szívesen szolgálunk.

Szívógázmotorok. Eredeti „BENZ” gyártmány, legolcsóbb és legbiztosabb fizemgép, továbbá **benzinmotorok** és **benzínlokomobilok** malom, ipar és gazdasági czélokra.

Minden nagyvárosban azonnal szállítandó. A legmodernebb. Készítve.

Vezetékepviseletük:
Kalmár és Engel BUDAPEST, V., Lipót-körút 18.
Költségvetéssel készséggel szolgálunk.
Kedvező fizetési feltételek. 6844 Kedvező fizetési feltételek.

Agrikulturfosfát

a legolcsóbb fosforsav-trágya és a hatása ugyanolyan mint a Tomassalakliszté és a Superfosfáté.

Ajánlatokkal és felvilágosításokkal szolgál a magyarországi vezérképviselők:

ZWEBNER MÓR és FIA

műtrágya- és erőtakar-mánynagykereskedése 468

Pozsony és Galgócz.

BIRTOK.

Temes dombos részében nemesi birtok, 1237 kat. hold, melyből 1000 hold szántó, gazdasági év leteltével eladó vagy bérbeadó. Teljes berendezés, dohányengedély, jó épületek, 2 uri lakóház.

Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos: **Bignió Gyula, Sušák** (Fiume mellett), **Villa Ruzič No. 1.** 574

Több ezer kőrisszaból készült : : duplatalp és küllő

előadó **Ortutay Gyula** szenttamási gazdaságában. A küllők ára 100 dbonként 8, a dupla talpaké pedig 50 dbonként (miből 100 székertalp készíthető) 25 korona Szenttamás állomáson waggonba rakva. Csupán egész waggonrakomány adatik el. 578

1 miniszteri jóváhagyás.

1. A berlini földm. miniszter úrtól 2/20 06.
2. A kopenhágai belügyminiszter úrtól 12/20 06.
3. A hesseni nagyhercegségnél a belügyminiszter úrtól 4/18 07.
4. A berlini földm. min. úrtól 10/15 07.

„RATIN” mint legbiztosabbegér- és patkányirtószer van elismervé. Több külföldi polgári és katonai hatóság elismerése. 1 adag patkánybacillus 3 kor., 1 adag egérbacillus 1:80 kor. Prospektus kívánat a ingyen. Nagyobb területeken az irtást garanciával elvállalja. — „RATIN” bakteriológiai laboratórium részvénytársaság magyarországi vezérképviselője és egyedjárása **HAAN BÉLA** Budapest, VII., Rottenbiller-utca 26/b. 538

Tetőfedésre rendkívül alkalmas, szép

Balatontavi nád

bármely vasutállomásra szállítva jutányos árban kapható 537

Bettlheim W. Sam. és Fiai cégénél, **Nagykanizsán.**

Házfedő-nádat

körülbelül 2 m. hosszú, 50—60 cm. kör-méretű kévékben, Kéthely állomáson átadva és waggonba rakva, kévékenként 10 fillérért ajánlunk. Megrendelés esetén waggononként 150 kor. előleget kérünk.

Csáki és Társai

palaczküvely- és nádfonat-gyára **Kéthely, Somogy m.** 573

STABIL és FÉLSTABIL GÖZGÉPEK

BUDAPESTI MALOMÉPÍTÉSZET és GÉPGYÁR
PODVINECZ és HEISLER
BUDAPEST, VI., VÁCZI-ÚT 141.
— ÁRJEGYZÉK INGYENES BÉRMENTVE —

Eladó birtokok.

750 magyar hold elsőrangú fekete föld, vasut közelében, dohányengedéllyel, kellő és jó karban lévő épületekkel 400,000 korona, kedvező fizetési feltételekkel, bérbeadás esetén 4 1/2% tiszta jövedelmet hajt, kitűnő üzlet.

1000 magyar hold, jó minőségű homokos talaj, mely mindent megterem, 30 kat. hold dohányengedély, két tanya, jó lakház, 5 hold természetű, vasuttól 12 kilométer, ujjonnan épülő vasut mentén, ára 350,000 kor.

345 magyar hold homokbirtok, egyharmadrésze alföld, jó buzatermő. Csak tanyaépülettel, lakház nélkül. Ára 130,000 korona, igen kedvező fizetési feltételekkel, állomás közelében, Debreczentől kocsin 1 1/2 órányira.

Bővebb felvilágosítást nyújt

Klár Andor

kereskedelmi és bankirodája, Debreczen.

Bankosztály: Törlesztéses kötvény- és váltókölcsonók.

Áruosztály: Készén-, mész-, műtrágya vaggonszámra.

Kérjen ajánlatot.

Új cselekedtörvény. A gazda-cseleked közötti jogviszony szabályozásáról szóló törvény. Jegyzet-tekst és magyarázatokkal ellátta dr. Vantó Gyula. 220 K előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a „Patria” r.-t. gazdasági szakönykereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Könyv az egészséges állatok gondozásáról és a betegek ápolásáról, 376 rajzzal. Írta: Monostori Károly. 5:30 K előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a „Patria” r.-t. gazdasági szakönykereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Szalmát, szenát,

muhart és zabos-bükkönyt bármily mennyiségben veszek és eladok. 453

SCHREIER BÉLA :: TAKARMÁNY-NAGYKERESKEDŐ
BUDAPEST, VIII., NÉPSZÍNHÁZ-UTCZA 22. Telefon 20-52.

A mezőturi alsórészi tehénesordát a tó társulatnak, az apaállatok megváltoztatása és verestarka hegyi fajták beszerzése miatt

6 darab 2 és 3 éves tiszta magyar faj, tenyész-képes, hatóságilag használatra engedélyezett ikái

vannak eladók. 586

Mo és gö alkalm

Fekő 8 Wolf mot Benz, erő 2 lendker Toron Áti tős Fvág fűrészesél HP Nicho 2) félnap 1 komobil környomá 4 HP benz 1 éves G 800 mm-ű készlet, 1 g'es cső föle kéttős hőlégmoto vi-szivaly a u j. Fent kijavilva, rendkivül hatók Fa szaki irodá VI, Dávid-

Szép ért

A 16-áros kö nyelme - ká rnyban, sik rendi talaj, kéltlen felsze

BIR

vetéssel, élő e együtt 260,000 Terjedelme 60 A birtokon 45 és csukorrep- álló kényelmé és konyhákert bépített májo hely 110,000 f int. törlesztés közvetlen ve felvilágosítást.

VELENCZE

Budapest, VI Válaszbélyeg.

V

Szárak átköz tetik 600szekér any mennyiségben hely megjelölés mer földbirtok Ujjalu intézend

Megvételre

karban lévő 4- tal jporhanyitók U. 4. jelli hivatalna kérem

Maier Rik

kinostári Wien, II, Kais veznek és el állomásról bárn

szénát, s burgo

P.élesét saját é gőzprekkel. — szolgáltatóképes

MINDE

haszn

ZS

zsákrongyot (ilyenmü hu landóan ves

POLNA

SÁMU háznált zsák- és Budapest, Ro

Bér

Birtokbérlet P Di uti állomáshoz föld bérlete, szöl csőssel, vetéssel szonni átvehető hivatalban.

Motorok és gőzgépek alkalmi eladása.

Fekvő 8 HP Lingen és Wolfmotor. Fekvő 25 HP Benz. eredeti benzinnel. 2 lóerővel. Fekvő 6 HP Toronli benzinnel, két-fős üzemeltetéssel és fűrészfűrészel. Gőzkomobil 8 HP. Nicheolsen, 6 hónapos, 21 hónapig dolgozott. Gőzkomobil 4 HP álló, 8 lóerőnyomásra. Gőzkomobil 4 HP benzinnel üzemeltet. 1 éves. Gőzkomobil 8 HP 80 mm-re, benzinnel üzemeltet. 1 éves, 28"-os szeg-es, esőpléngép. Unrath-féle kettős tisztítóval. 1 HP hőlégmotoros önműködő vízszivattyúgép, olyan mint a: új. Fenti gépek gyárilag kijavítva, jó állás mellett, rendkívül jutányosan kaphatók **Farkas J.** műszaki irodájában Budapest, VI. David-utca 5. sz. 509

Szép értékes birtok

A főváros közelében fekvő, tizenhárom hektáros, a legújabb építkezésekkel ellátott, házilag készült és teljesen felszerelt szép

BIRTOK

teljesen, élő és holt felszereléssel együtt 200.000 forintért eladó. Területe 600 hold egytagúan. A birtokon tejgazdaság, dohány- és szőlőtermelés, parkban álló kényelmes árnyék, gyümölcsös és konyhakert, tiszták, szépen beépített majorka. A birtokot terhelő 110.000 forint Magyar hiteltel. törlesztéses kölcsön. Csak közvetlen vevőknek ad bővebb felvilágosítást.

VELENCZEI ZSIGMOND,
Budapest, VII., Izabella-u. 8.
Válaszbélyeg. 534

Vétel

Száraz ákác szerszámja keresztek megvételre, 20-25 márcsre, anyagához szükséges mennyiségben. Ajánlatok az ár és hely megjelölésével Balogh Tibor terjedelmű kötetben, Berettyó-Ujfalvi Intézetek. 3888

Megvételre keresztek egy használt, de teljesen jó karban lévő 4-es gőzmozdonyt állóporhanyítóval. Széles ajánlatok a U. 4. jelű alatt a kiadó hivatalba keressék. 3889

Maier Rikárd és Félix kincstári szállítók
Wien, II., Kais. Josefst. 30.
vesznek és eladnak minden állományról bármilyen mennyiségű **szénát, szalmát, burgonyát.**

Pécsi szén és legmodernebb gőzmozdonyok. — A legnagyobb szállítóképességű cég. 426

MINDENFÉLE használt

zsákot,

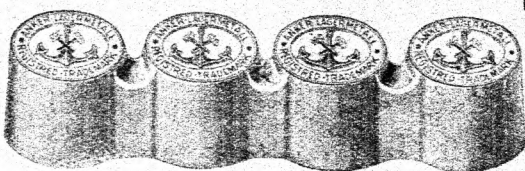
zsákrongyot (Emballage) ityennek hulladékot állandóan veszek. 6303

POLNAUER SÁMUEL
használt zsák- és fémkereszké
Budapest, Rombach-u. 5.

Bérlet

Birtokbérlet Pest megyében, Duna mellett, vasúti állomáshoz közel, 100 hold föld bérletre szőlővel, gyümölcsösökkel, vetésekkel, felszereléssel szőlővel bérletre. Cím a kiadó hivatalban. 3887

„Horgony“-Csapágyfém.

Ipartelepünknek a gépgyártás során egy félszázad óta gyűjtött tapasztalata biztosítja a minden-ori szükségletnek legjobban megfelelő és legelőszerebb csapágyfém szállítását. ♡ ♡ ♡ ♡ ♡

Az első cs. és kir. szah. Dunapályaudvar Társaság budai Ház-, Kazán- és Gővőházának képviselője: **Mayer és Társa Budapest, V., Nádor-u. 74.**

A bars megyei Léva városához husz percznyi távolságra fekvő

kisebb birtok

(körülbelül 270 hold tiszta szántóföld) előnyös fizetési feltételek mellett eladó. Bővebbet **Dr. BURGER ügyvédi irodája Budapest, Régi posta-ufcza 5. 571**

Buza-, rozs- zab- és árpa-szalmát, valamint szénát

préselt állapotban bármely állomásra legelőszerebb szállít: —

Drechsler A ajos, Érsekújvá
:: széna- és szalmakivitel. ::
Interurban telefon 23. 524

Szeged közvetlen közelében fekvő Gyála nagyréti birtokomban levő tehénészteből saját tenyésztésű 18-24 hónapos kora

tiszta berni faj tenyészbikák eladók.

Vevőknek a vasútiállomáshoz kocsit rendelkezésre bocsájtók.

LICHTENEGGER GYULA
SZEGED, KÁRÁSZ-UTCZA 16. SZ. 591

Étkezési burgonya-mageladás.

Paulsen Juli 1000 kg. 60 K, 10,000 kg. 500 K, King Eduard 1000 kg. 70 K, 10,000 kg. 600 K, Topor 1000 kg. 60, 10,000 kg. 500 K, Kili 1000 kg. 60 K, 10,000 kg. 500 K, Ambudanze 1000 kg. 100 korona, Centenary 1000 kg. 100 korona, Solanum Comersony Violet 100 kg. 80 korona, Eldorado Findley 80 korona. Topinamburgonya 1000 kgr. 60 korona, 10,000 kgr. 500 korona.

Zeman János bérlő
Nádszeg, Pozsony m. 507

Kgy. 120/1908. K. 6369. 6517/1908.

Árverési hirdetmény.

Nyiregyháza városa irásbeli zárt ajánlati versenytárgyaláson haszonbérbe adja a nagykálló község határában a Császárszállás vasúti megálló és rakodóállomás közelében fekvő, a Nagykállói 1390. sz. tjkvi betétben felvett császárszállási birtoknak a jelenleg Kun Mátvás és társai által haszonbérrelt s a kataszter szerint 1409 hold 1200 □-ölével számított részét, azon egy kat. holdnyi terület kivételével, melyet a város Nagykálló községnek iskola céljaira átengedett, annak kijelentésével, hogy 42.000 koronánál kevesebb évi haszonbér-ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Zárt ajánlatot tenni szándékozók tartoznak 4000 korona bánatpénzzel avagy óvadékképes értékpapírokkal felszerelt ajánlatukat 1908. évi május hó 2-ik napjának d. e. 11 óráig a polgármesteri hivatalhoz saját aláírásukkal és 2 férfi tanu előttemzésével ellátva beadni.

Az árverési feltételek a városi gazdasági tanácsosi hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők, illetve onnan megszerezhetők.

Elkésett, távirati uton tett, vagy utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Nyiregyházán, 1908. április hó 15-én.

Májerszky Béla,
polgármester.

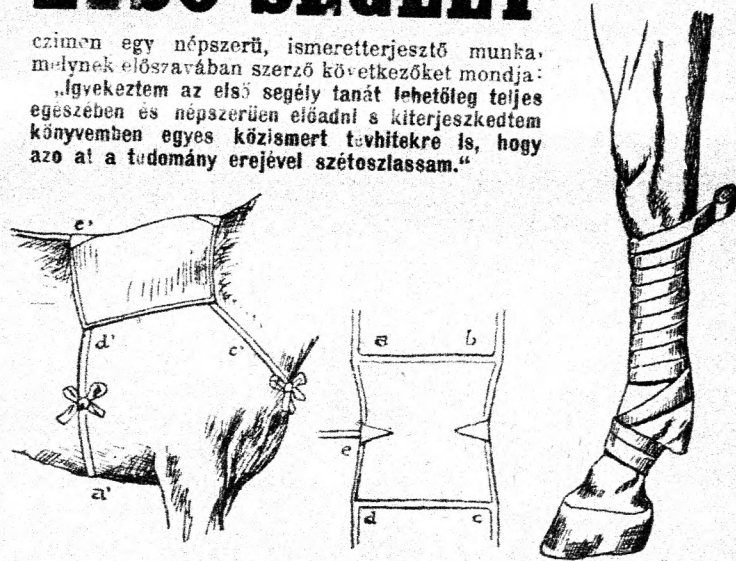
Most jelent meg

LUKACS ALADAR

az „Állatorvosi Közlöny“ szerkesztője tollából

AZ ÁLLATORVOSI ELSŐ SEGÉLY

ezimben egy népszerű, ismeretterjesztő munkaműlynek előszavában szerző kö-ctkezőket mondja: „Igyekeztem az első segély tanát lehetőleg teljes egészében és népszerűen előadni s kiterjeszkedtem könyvemben egyes közismert tehítekre is, hogy azo at a tudomány erejével szétoszlassam.“

E szakkönyv hézagot pótol s csakhamar nélkülözhetetlenné fog válni a gazdaközönség körében.
Ára bérmentes küldéssel 3 korona 10 fillér. 33 magyarázó képpel.

Megrendelhető a „Patria“ r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

Prairie Királyné tengeri, bötérmő, 100 kg. 16 K.
Putyi tengeri, piros, kora 100 kg. 16 kor.
Szekely tengeri, sarga, legkorábbi 100kg. 18K.

Amerikai dió, szil, köris-sorfák 100 db 70 kor.
Pekingi kacsofajás tuczatja 8 kor.

Olasz emendi libatozás tuczatja 24 kor.
Bronzpulykatozás tuczatja 12 kor.

Fehér és fekete űrping-tontojás tuc. 12 kor.
Magyar űzők 1—2 évesek élő kg.-kint 80 fill.

Magyar űzők 2—4 évesek élő kg.-kint 70 fill.
Magyar igazsárok dbja 5 1/2 mm. 500 kor.

Magyar bikák darabja 600—1600 kor.
Lámpanélküli melegvízfűtésű keltetőgép 130 tyuktojásra 120 kor.

Gróf Teleki Arvéd uradalmában, posta, távirat, vasut

KONCZA.

>> Prima, száraz << tengeri-moslék szaraz répaszelt foszforsavas takarmányosontmész 40—42%, különféle olajpogácsa jutányosan kapható: 343
Neubauer Adolf gyárj meg hatalmazottnál Győr.

Fiedler János lenfonógyára Komárom vesz

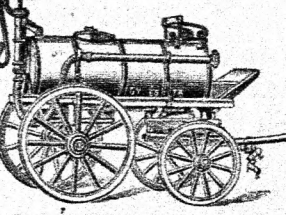
nyers lenkórót szál-nyeréshez, valamint kaszált és géppel csépeelt lenszalmát,

vetszés szerinti mennyiségben és elad eredeti (pernai)

orosz lenmagot.

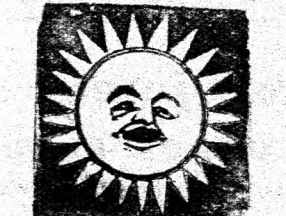
Lovak keheessége (Chrouka kőhőge és nehéz hűzőge) biztos eredménnyel gyógyítható. Számtalan elismerés bizonyítja. Felvilágosítást díjmentesen küld Ripp Arvin. Drezda-A.785.

TRÁGYAHORDOK trágyaszivattyúk, trágyacsapok, pözegeördítő-készülékek ka batók Győző Béla és Tarsa Budapest, V., Báro Aczel-utca 3 szám. A Végvizsgáló társaságában.

Spárga- termelés kézikönyve. Francia források és saját tapasztalatai nyomán írta Légerdy Károly. 45 fillér előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a "Patria" gazd. szak-könyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25.

KELTETŐGÉPEK díjtalanul próbára. Keltetőgépek a legjobbak és legolcsóbbak. Keltetőgépek sok száz kitűnő bizonyítvány és ajánlatok egész Ausztria és Magyarország-ból, melyek bárkinek díjtalanul megküldenek. Keltetőgépek tyúk-, liba-, fogoly-, fűcán- és kacsofajásokhoz. Keltetőgépek részletezésre. Keltetőgépek szabadalmazva Ausztriában és Magyarországon. — Egyedüli készítője G. Mücke, Reichenberg 2. szám, bei Wien. — Ezen szakmában egyedüli gyár. 690

Talajismeret. Irta Csérhátú Sándor. 420 K. előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a "Patria" r.-t. gazdasági szak-könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.
Mindennemű

zsák és ponyva

a legjobb minőségben és legjutányosabban a Fischer-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest, Nádor-utca 31—33. szerezhetők be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltarthatnak 10—12 évig. A 25 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb uradalmainak szállítója. Pontos szőlő kiszolgálás. Ponyvakölcsönző intézet. Árjegyzék, minták kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Vétel és kölcsön, új és egyszer használt mag-, gabona-, burgonya-, faszén-, gyapju-

zsák

kazal-, repce-, behordási-, rostszal-, waggon-

ponyva

„HUNGÁRIA” kettős kézi kévekötelek faveggel. Szőlőkötőző fonál kötelek, zsák-zsinegek, lópokróczok, csomagoló vásznak

NAGEL ADOLF zsák- és ponyvagyár, kölcsönintézet.

Vétel, eladás és cserítés **BUDAPEST, Arany-János-utca 10**

Sürgönyezim: **NAGELA BUDAPEST.** Vidéki telefon: 35—92.

Most jelent meg! **Andrásovich Géza:** Háziinyúltenyésztés és értékesítés

harmadik, tetemesen bővített kiadása. Számos művészi képpel és egy műmelléklettel. Ára bérmentes küldéssel 2 kor 20 f.

Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazdasági szak-könyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

LEGYEK konyhából, kamrából, mé-szárszékéből, istállóból, vágóhidről biztosan elűzhetnek, ha a falakat

LEGY-BONODORRAL meszeljük. Legjobb már kora tavasszal. — Egy kiló elegendő 25 □ méterre, 5 kg. leírással 6 kor. franco utánvétellel. Megrendelhető **FODOR FERENCZNE** Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 40 H. Számos elismerőlevél. 287

Világítási szabványon 16 államban. **Stádel-Torkos földmérés-taliga** kapható Stádel gépgyárban, Győrött.

Préselt **buzaszalmát** és **zabszalmát**

szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban

Ehrenreich Béla Bajmok (Bácska). 3808

Az Alföld mezőgazdasági viszonyainak reformja. Az OMGE. megbízásából írta Csérhátú Sándor. Ára bérmentes küldéssel 1-60 K. Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazdasági szak-könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

GAZDÁK FIGYELMÉBE! A szőlőbetegségek: peronoszpóra, lisztharmat, rák-füvesedés, sárgaság, sárga és fekete rothadás leküzdésére, valamint a károsító állati élősködők: a szőlőmolyok, szőlőtetű, csa, kendermögöcskék, levéltetvek, borsókák, püspök és hernyók kártevőinek megakadályozására a legmegelőzőbb ajánlatok a

SCHLOESING THEOFIL, Franciaország hírneves és tudós gazdasági vegyészete utasításai szerint a marsellei Schloesing gyárban előállított, az egész világon elterjedt és használt kiváló hatású és egyedül álló védekező szer, n. m.: Schloesing bordói pora, Pyralisja, lecsapott kénpor és annak elegye.

Figyelem! A burgonya kártevőlegyek elleni védekezésére, talajfertőtlenítésre, hernyók és más gazdasági növényeket pusztító élősködő irtására a leghatékonyabb, legolcsóbb és legbiztonságosabb szer: Schloesing lecsapott nikotinos kénpor.

Vezérképviselet: magyar birodalom területére:

Frankl Adolf bankháza Budapest, VI., Eötvös-u. 19.

(Saját ház): Telefon: 25—40.

Árajánlattal és kimerítő felvilágosítással készséggel szolgálunk. Árjegyzék és prospektusunk ingyen és bérmentve! 457

A ló és tenyésztése. 600 14 műmelléklettel. 3-ik kiadás. Írták Kovácsy Béla és Monostori Károly. Ára fűve 12 kor., tartós díszkötésben 15 kor. Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazdasági szak-könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Tojás kivitel Aprilis 13-ig szükségem van **300 láda** Ia délmagyarországi tojásra

Ajánlatok „Tojás-kivitel” jeligére **Trieszt, postafók** 519 címzendők. 497

Tökmag. Sok éven át általam sikeresen szűrke Indiai Mammuti és vörös kínai kereszteséből származó vetőmag nálam kapható. Terménye kiválóan eltartható és bötérmő, kilója 3 korona. Tarsai Bertalan. Budapest, V. ker., Pest megye. Megrendelésnél kérem e hirdetésre hivatkozni. 3616

Takarmányozásian. Kellner szere szerint. Irta Csejő István. Ára vászonkötésben 3 korona. Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazdasági szak-könyvkereskedésében. Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Benzinlokomobil. 6 kéreji, egészen elzárható szekrényben, hozzá körfűrés, aczékorongok, transmissió jutányos áron eladó. Czim a kiadóhivatalban. 3820

Egy nagyon jó karban 10-6 10 HP. Clayton-féle gépesség gép garnitúra teljes felszereléssel, egyenként 7500 koronáért. Irta: Apóstoly István. Budapest, IX., Üllői-ut 25.

A juhtenyésztés mult és jelen irányairól. Irta: Dr. Rodiczky Jenő. 3-20 K. előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a "Patria" r.-t. gazdasági szak-könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Téli pörkölt szalonna, oldalont 35—55 kg. nehéz, kapható Rauchhauer Nándornál 126 koronáért q-ként, ab vasut Új-Szent-Anna, utánvétel ellenében. 3852

Szála s takarmány-növények termesztése. 94 ábrával. Írták Szilassy Zoltán és Grálmér Emil. Vászonkötésben. 10-30 K. előg. beküldése ellenében bérmentve szállítja a "Patria" r.-t. gazdasági szak-könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Takarmány-kamrák részére forrás-kamrák miniforras-kamrák 7-as Rébényi-kozmobil, 5 éves, keve-et használ, telefon eladó. Czim a kiadóban. 3855

Vetőmag-bükköny bereg-másra, vevő zsákjában szállítva, métermázsánként 15 koronával eladó; nagyságos Bárony Sándor beregdaróczi gazdaságában, u. p. Beregszász. 3853

Tarkabab cselednek és aratóknak konvenczióul, ugyiszinte tökmag és napraforgópogácsa legjutányosabban beszerezhető bármily mennyiségben Klein Ferenc és Fia cégénél Budapest, Kálman-utca 17. 3862

Vetőmageladás, koránérő piros pignolet tengeri, korai és könnyűszedésű keményszemű **paty** tengeri (félcentiméter) és a legutóbb József kir. herceg bükköny gazdaságában. A Práiré királynő-ből kitenyészett **nánkú** korai súlyos lófogú tengeri vetőmagok eladók, vevő zsákjában 100 kg.-kint 17 koronáért, ab vasut Kísszállás. Ugyanitt félvér Berkshire angol tenyész-malcsok is eladók. Megrendeléseket elfogad Jankamajori gazdaság, Medvevény Károly, okl. gazd. intéző. 3864

REMEK BIRTOK! A fővárostól vasuton 4 órányira, nevezetes város és fővonal közvetlen közelében fekvő, sik, elsőrendű talaju, belterjesen házilag kezelt és duran felszerelt 1150 holdból álló szép rendezett

BIRTOK 800 hold vetéssel, értékes élő és holt felszereléssel együtt 425,000 forintért eladó és azonnal átadható. A birtokhoz van 65 kat. hold dohánytermelés. Ösparkban álló minden modern kényelemmel ellátott nagyobb szerű kastély, mintaszertű gazdasági épületek. Csak közvetlen vevőknek ad bővebb felvilágosítást **Veencei Zsigmond** Budapest, VII., Izabella-u. 8. Válaszbélyeg. 583

Tejgazdaságok részére sok pénz! Fáradságtól és bosszankodástól megkíméli magát, ha a tejkannák sűrűtéséhez vászon helyett az én általános ismert

kannatömitő-papirosomat használja. Próbák és referenciákkal szolgálhatok:

ARTHUR WEINBERGER vaj-pergament szétküldés és papiranyagkereskedés 606ing. 586

Ia jutakévekötel fával, legolcsóbban **Dobrovits Lászlónál** kéveköttőgyár **Pozsony-Ligetfalu;** sürgönyezim: Dobrovits Pozsony-Ligetfalu. 586

ELSŐRENDÜ BIRTOK! Az ország északnyugoti részén fekvő, sik, elsőrendű talaju, belterjesen házilag kezelt és kelően felszerelt 515 holdból álló tagosított

BIRTOK 450 hold szép vetéssel, élő és holt felszereléssel együtt 150.000 forintért eladó. A vételár felére a birtokos maradványt — kényelmes őrök, kert, szőlő gazdasági épületek. Csak közvetlen vevőknek ad tővebb felvilágosítást

VELENCEI ZSIGMOND BUDAPEST VII., Izabella-utca 8. sz. Válaszbélyeg! 585 Válaszbélyeg!

A szőlő trágázása. Irta Jenő. Pályázaton díjazásra érdekesített munka. Ára bérmentes küldéssel 2-10 K. Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazdasági szak-könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Orion-motorok gazdaság és ipar részére

benzol, benzín, spiritusz, gáz stb. részére szállít :: **Wilhelm Michl** motorgyár **Schlan, No 18, Böhmen.** Motorkerékpárok, kerékpárok. Képviselet keresetük. 595

KUTSZIVATTYUKAT, „DIADAL” 380 **láncszivattyukat** és szivattyukat minden egyéb célra szállítanak

GYÓZO BÉLA és TARSÁ szivattyu és lecsökkentő speciáliszták **BUDAPEST, V. ker., Báro Aczel-utca 3.** A Végvizsgáló társaságában

Erdé...

Fod...

megbíz...

jármo...

legjut...

Kle...

CZE...

Bor...

Flasch...

Bpest, Fe...

Elsőrend...

erdélyi...

ök...

ALEXA...

Szolnok-Dob...

Erdélyi Kereskedelmi Társaság
Fodor és Társai
 megbízásokat elfogadnak
jármos ökrök, tinók,
 sertések, juhok, lovak és egyéb tenyésztési vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett gyorsan és jutányosan direkt forrásból közvetítik.
 Czim: Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár, Szentegyház-utca 2-ik szám.
 Telefon 311. 424

Igen szép, válogatott vöröstarka simmenthali jellegű 1-2-3 éves
növendék - ökor és üszőborjakat
 ugyszintén legprimább lekötni való és
jármosökreit
 legjutányosabbarakon ajánlanak,
Klein Testvérek
 kereskedők
CZELLDÖMÖLK.
 Megrendelések egyezség szerint bármikor is elfogadhatnak.

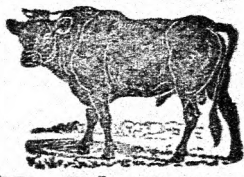

Bonyhádi friss fejős-tehenek és tenyész-bikák jutányos áron kaphatók minden héten kedden, szerdán és csütörtöki napokon. Istálló Kispesten, Üllői-ut 24.
 Telefon: Kispeszt 1.
 Levél- és sürgönyczim:

Flaschner Sándor
 4743 tehenkereskedő
 Bpest, Ferencz-körut 40.

Elsőrendű magyarfajú
erdélyi jármosökrök,
 ugyszintén 1 éves magyarfajú
erdélyi ökorborjak
 minden időben nagy választékban kaphatók
ALEXA MIKLÓS-nál Szamosújvárt
 Szolnok-Doboka megye. 317

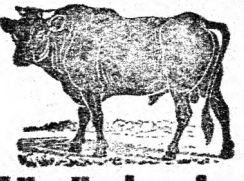
Hizlalásra való és mindenféle fajta **jármos ökröket,** valamint szép 1-3 éves **vöröstarka növendék ökorborjakat** bármely mennyiségben és szerződéses szállítás mellett eladásra ajánlanak 407
Récsey és Dukász
 szarvasmarha-kereskedők
NAGYKANIZSA.

Elsőrendű fajjellegű **vöröstarka ökor és üszőborjukat**
 1-2-3 éves korban, továbbá hizlalásra v. járomba való tarka ökröket, ugyszintén hasas v. friss fejős **teheneket** a legjutányosabb árban egyezség szerint bármely mennyiség szállítására vállalkozunk 269
Spitzer és Weiler
 :: Kis-Czell ::

Legelsőrendű eredeti **bonyhádi teheneket**
 hasasokat vagy borjasokat és tenyész-bikákat bármely időben, bármely mennyiségben csoulánsul és legolcsóbb árakon szállít:
Kohn Samu és József
 tenyész- és haszonállatkereskedők, Budapest, VII. Rottenbiller-utca 69.
 Telefon 91-25.
 Fiók: Ujpest, Árpád-ut 99.

Vöröstarka tinó és üsző
 teljesen prima, 1-2 esetleg 3 éves, nálam minden mennyiségben kapható olcsó áron. Későbbi, ugyszintén jármos és beállított ökrök szállítására vállalkozom.
Kitünő friss fejős tehenek előleges jelentés után, nálam mindenkor megtekinthető kötelezettség nélkül. Vevő tetszése szerint választhat. 3684
Henrik Ignác fia Szalónak (Vas m.).

Frieslandi juhok

a világ leghasznosabb juha, eladók gazdasági üzem változtása miatt.

Kovácsnay Zsigmond
 földbirtokosnál, u. posta Batizvasvári, Szatmár m. 3861

Elsőrendű eredeti **bonyhádi teheneket** hasasokat vagy borjasokat, bármely időben, bármely mennyiségben csoulánsul és legolcsóbb árakon szállít
BAUER MÓR
 tenyész- és haszonállatkereskedő, BUDAPEST.
 Iroda: VI., Eötvös-utca 17. Istálló Ujpest, Károlyi-u. 11. Telefon 93-95.

Muraközi hidegverű (nori) igaz tenyész-lovak

és tenyészmenek vásárlásánál közvetlen a tenyésztőtől, segédkezésemet felajánlom s a folyó évben Muraköz és vidékén tartandó lóvásárok jegyzékét kívánatra szívesen küldöm. Elsőrendű referenciák rendelkezésre állnak!
 Czimem: **idősb Heinrich Mór** lóvásárló ügynöksége **Csáktornya (Muraköz)**
 Sürgönyczim: **Heinrich Senior, Csáktornya.** 5729

Tenyészbika hasas tehén,

melyek május hóban leellenek, eladó Szt-Lőrinczi Gazdaság Pa-Szent-Lőrincz, Pest mellett. 3871

FARAGÓ ADOLF
 szarvasmarha, juh- és sertés-ügynök
 BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 32. sz.
 Telefon 78-85.
 Elfogadja a tisztelt gazdák közönség megbízását **hízott, hizlalni való és növendék szarvasmarhák, fejős tehenek, juhok és sertések adás-vételének közvetítésére.**
 Sikeres elintézés!
 Díjtalan felvilágosítás.

Kiválóan csontos nemes és jötejlődésű Bonyhádi Simmenthali keresztelésből oredő 1 1/2-2 éves **tenyészbikák** eladók. Fedeztetés kipróbálva. **Yorkshire tenyészet.** Pusztá-Forna, posta Csákvár. 589. Az intéző.

Ökrök

Néhai Nagy Miklós utódánál, Nagy Dénes birtokosnál, mindig fiatal **erdélyi jármos ökor** és 1 éves ökor kapható. Levélczim **NAGY DÉNES** birtokos, Torda, Erdély.

Vegyések

A legnagyobb állami és első díjjal kitüntetve, berzegeti tiszteletdíj stb.

KOEHLER FRIGYES
 kertművész és kertépítő
 Kerttechnikai iroda:
Budapest VII., Gizella-ut 15. szám. (lakás: VII., Thököly-ut 46.)
 TELEFON: 25-33.
Park, kert stb. tervezése, kivitele stb.
 Tájékoztató képes utmutató kívánatra ingyen küldetik.

Uradalmakban miskolcra és herélest elválttal Haraszti Ernő állatorvos 3846

Sertés hizlalda felállítására hoz, bernevezéshez egy **ár ökrökkel** keresték, ki ezen szakudat teljesen érti és maga kezeli; földterület adatik - felépítmények készítenők - a telepkezelő vezetésével. Többszörösen közösen állapítatik meg. Bővebbet Nagymiskolci gazdaság, u. p. Zaguzszen (Krassószórény m.) 3866

6%-os pénz
 és II. helyre budapesti házakra és földbirtokokra a legbiztosabb alapon, váltó nélkül és minden előleges költség nélkül. Juttaték csak a pénzfelvétel után fizetendő. Megszavazott költségekre díjmentesen szerzünk előleget! Megkereséseket a kiadóhivatal **„Takarékosság 3908”** jellege alatt továbbít. 3908

Eladás

Alkalmi zongoravétel
 Bösendorfer Schweglhofer Kern-Wirtl kiváló mesterek gyártmányai 200 fruttól feljebb. Pianók 160 frt, új zongorák, vagy pianó 250 fruttól feljebb, minden árban. Zongorák, csababalonhangolások helyben és idegen, szakavatott munkások által gyorsan és olcsón eszközöztetnek. **REMYNY MIHÁLY** a Magyar Kir. Zeneakadémia szülötte. **BUDAPEST VI., Király-u. 58.** 5472

Gödöllön közvetlen a vasút és szép árnyas liget mellett **2 bérház eladó.** Egyik ház 4 szobá, bozzaváló összes melléképítéssel, parkított udvar elkülönített gazdasági udvarból áll. Ugyanott a másik bérház 4 lakással, melyek évi bére 1100 korona, szintén eladó. Bővebb értesítés **„Ház”** jellege alatt a kiadóhivatalban nyerhető. 3534

Malomeladás. Gömör m. jó forgalmu pontján egy gőzmalom eladó vízi joggal együtt, de jelenleg 10 lóerejű gőzmotor hajtja, 1 kő és egy hengerpárral, amely géplakatos- és kovácsműhelyre is be van rendezve, mindenteljes szárazmalom, még esztergáppal is. Szép lakház, melléképítéssel, 1418 □-ös földdel, szép gyümölcsösökkel hozzá és egy kihasználható meleg forrással. Czim a kiadóhivatalban. 3534

A baromfiak hizlalása és a hízott baromfiak értékesítése. Irta Hreblay Emil. 50 képpel. 170 K előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a "Patria" r.-t. gazd. szakkönyvkereskedése. Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Jutányosan eladók: egy benzinmotor, egy magtároló és egy orosz tüzelő; mindegyik egy-egy 8 lóerejű cséplőgarnitúrával. Megtekinthető Törökzentmiklóson, Kanitzertől telken. Ugyanottan benzinhordók is eladók. Felvilágosítást ad Gy. Kanitzér Gyuláné Debreczen, Jókai-utca 7. 3535

A sertés hizlalás, különös a sertésveszre, tekintettel a sertésveszre. Irta Bäcker György. 270 K előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Olcson eladó május 20-ig, 21 db fehér magyar hízott ökor, 60 db piros tarka hízott ökor, 10 db piros tarka hízott bika, 300 db prima anyajuh elváltzott 300 db baránnyal, 3 évesek, 30 db piros tarka igaz ökor. Továbbá 20 db aratógéppel, 10 db kévekető, 10 db marokrakó, használt, legjobb karban, venni keresték. Bővebbet Ilkóvits Adolf Szedikert, posta Töltésék, Sáros megye. 3761

Vadászfényver-örökségből szarvas ökrök, egyenként is **Polonator** azonnal eladó. Körtük modern Hammerles 40 frt, Lankaszer damasztosóví 20 frt, Manlicher 28 frt, Drilling valódi Krupp-accélsővekekkel 70 frt, Winchester 35 frt, Buckskiflute 50 frt. Néhány jobb revolver mint Browning stb., ugyszintén régi pisztolyok. Ugyanitt egy **Görz-tenyész-pezőgép Olcsón** eladó. Czim: Radó, IV., Egyetem-tér 5. 1. 3683

Eladó bérház!
 Budapestben (IX., Mester-u. 12. sz.) a **Ferencz-körut közelében, 175 □ m.** **Villamos megálló. Felvilágosítással ugyanott a háztulajdonos szolgál.** Ügynökök kizárva.

Géptulajdonosok figyelmébe ajánlom világjáró szabadalmazott förtökösálmát. Megrendelhető Bencsik Pálnál, Tisza-Álpar. 3886

Pulyka-tojások tiszta tenyész-her, valamint **bronzpulykák** u.án fajtisza, friss kapható gondosan csomagolva tinczátokert 10 kor-ért. Glanone Dező gazdatiszt Kéthalom, Szolnok megye. 3844

Ákáczesemoték 2 éves, átlagos, 25,000, ezrenként 12 K.-ás árban és 10,000 fagyókeres **prima szőlőtőlványok** Ripária Portfólió alanyon 200 K. árban; ab Révfülp, eladó. Ecséri szőlőgazdaság, Balaton-Révfülp. 3770

8 lóerejű, a MAV. gépgyáráról készült, alig használt **gőzmozgatógép,** mely a Sióberki Társulat tulajdonát képezi és Mező-Komáromban tekinthető meg, szabadszaból eladó. Bővebb felvilágosítást ad Sarkóczy Imre Nagy-Bajom, Somogy m. 3882

A szőlő helyes metszése. A szőlők főbb metszési módjait tárgyaló segédkönyv. Irta: Maurer János. 4. kiadás. 2 kor. 60 fillér. előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a "Patria" r.-t. gazd. szakkönyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25.

25 mm-ásza kitérő kifizető munkásként, nyár nélkül 6 kor-ért kapható **Ártúrán,** Mezőgazdasátnál.

Olajpogácsa 45% protein- és zsírtartalommal, vagyonvetelnél bármely állomásig bérmentve, a legjutányosabb árban Gy. Guttmann Jakabné és Fialczegnél Nagybecskerek. 3885

Egy Bachrich gyártmányu 25 HP-n „Climax” **nyerszojajmotor** teljesen új állapotban **egyenesen a gyárból szállítva** és a helyszínen felszerelve **olcsón eladó.** Bővebbet **Szűcs Ödönél** Budapest, VI., Nagymező-utca 66. 3884

Addófitók tanácsadója. Utbaigazítást nyújt mindabban, amit az összes állami és községi adókról egy addófitó polgárnak tudni hasznos. Irta: **Honfity Lajos.** 2-ik javított és bővített kiadás. Ars bérmentes küldéssel 1 kor. 10 fillér. Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésén Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Putyi magtengerit, mely nálunk az országos évek dacára ugy legkorábbi beérés, mint bótérmetregeg kitanon beavlt, ajánlunk fajtisza minőségben, a csövek középerőli morzsolva, métermázsánként 17 koronáért. Aprószemű fehér, igen nagyra nővő csalánadéttengerit, melyből kat holdankint 60 kg. bőségesen elég, 22 koronáért métermázsánként ab rúdral állomás vevő szakjában. Polákovits Máttyás gazdasága Rudna, Torontál m. 3815

Istálló-mennyezetek
 tökéletes páramentesítés, nedves falak
 gyökerező szárazzáttétel, szab. „Kosmos” hornyolt aszfaltlemezrel
Kitűnően bevált.
 Felvilágosítást ad:
Greif Antal mérnök Budapest, VIII., Sietrom-utca 10. (Telefon)

„A Thürpil használata óta egyetlen borju sem hullott el. A Thürpillel igen meg vagyok elégedve. Azelőtt minden borjum a harmadik napon elpusztult. G. P. Uradalomtulajd. W. Thürpil, száraz helyen tartva, végtelen ideig kitart. Kiváló hatása a borjuvérhas ellen ismeretes. Minden bővebbi fellelhető a „Nützliche Winke für Tierzüchter“ című brosúrában, melyet bérmentve küldök meg. Árak: 1 egész adag K 2.50, fél adag K 1.35 gyógyszerárakban és állatorvosoknál. Óvakodjunk az utánzatoktól! Egyedüli gyáros: Cl. Lageman, vegyészeti gyár Aachen.

Főraktár: Török József gyógyszerár Eudapest, VI. ker., Király-utca 12. szám.

FARAGÓ BÉLA

cs. és kir. údvari szállító Zalaegerszegen.

Ajánl **diszfenyőket**

100 legérdekesebb, a sötétzöldtől ezüstösökéig és arányszínig változó színű, 40-50 éves darabonként 40 fillértől 40 koronáig. Ugyazint minden fajta erdei tölvevű fás csemeteket, lombfacséméket, díszbabókat, rózsákat, gyümölcsfa-vadoncsokot, élő sövényeket és erdei és gazdasági magvakat és fajburgonyát.

Legjobb vetési idő április—május. Árjegyzék kívánata.

16 első díjjal és ezüstéremmel kitüntetett

KALLAI LAJOS motorgyárában

Budapest, VI., Gyár-utca 28. sz., a legújabb benzincsomobil készítő-készletek kaphatók.

Teljes jótállás kitűnő cséplésért

Ezen motorokat minden gazdasági engedély nélkül maga kezelheti az alábbi felsorolt hárak között is.

Kállai Lajos motorgyárkészlettel kitűnő sikerrel működnek az ország minden részében többek között: Báró Kemény József urad. Maros-Németi, Zaykai Zeyk Dániel v. főispán urad. Nagynyed stb. Olcsó árak részlete. Árjegyzék ingyen.

Kocsigyártás

Budapesti kovács- és kocsigyártó-ipartestület védnöksége alatt álló

Kocsi Árucarnok Szövetkezet

Budapest, VII., Rákóczy-ut 72. sz. Magyarország legnagyobb kocsiraktára.

CSODÁS!

A Bonodor folyadék a legbűzösebb arnyékszek szagát hosszabb időre rögtön eltávolítja. Elegysúlyu 5 kg. csomag bérmentve 7-50 K. (Elegendő 1 évre), 1 kg. próbacsomag 2-50 K. csomagolással, szállítás nélkül. A Bonodor por vizeldék azonnali szagtalanítására kitűnő szer. 5 kilós postacsomag bérmentve 7 K., 1 kilós próbacsomag 2 K. csomagolással, szállítás nélkül. Szétküldés készpénzért vagy utánvétellel. Számos elismerőlevél.

Vezérképviselő:

FODOR FERENCZ

Budapest, VIII., Kiefaludy-utca 40 H.

Szőlőkötőfonal

raffia, zsák, ponyva, szerszámok, valamint mindenféle szőlészeti, gazdasági és technikai cikkek legjutányosabban kaphatók

FRIEDMANN JÓZSEF, Budapest, VI. ker., Dessewffy-utca 5. szám.

BÉRLETET keresek

1000—1500 magy. holdasat, lehetőleg sík fekvéssel és vasutalomás közelében.

Czim a kiadóhivatalban. 587

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete

BUDAPEST (Központi vásárcsarnok)

igazgatóság és központi iroda: Budapest, IX., Imre-utca 4. sz. Nagy köpinczéi: BUDAFOKON.

Értékesít **húsfőléket, baromfi, vadfőlé, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és MINDENEMÜ ELEMICZIKKET. Hordóber-értékesítő osztály. Égetett szeszes- és ok értékesítés.**

A Magyar Országos Méhészeti Egyesület vezérképviselői.

A szövetkezet tagjai kedvezményben részesülnek. Mindennemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

TENGERI ültetése NÉGYZETBEN

„Senior“

automatikusan 24—28—32 angol hüvelykben négyzetben ültet, kívánság szerint 2—4 szemet fészkenként.

„Senior“ tengeri-ültetőgép
autom. négyzet-ültetőkészülékkel.

„Senior“

munkaképessége sorozat és táblahossz szerint, napi 7—10 m. hold egy pár könnyű lóval és egy kocsissal.

„Senior“

megkivánt mélységben egyformán ültet, minden fészket betakar, minden fészeksort két oldalt meghengerel.

Mc Cormick Harvesting Machine Comp.

Chicago, U. S. A.

Magyarországi igazgatósága és főraktára: Budapest, V., Alkotmány-u. 12.

„Senior“

magyar gazdaságokban 1907. évben körülbelül 200 példányban kitűnő eredménnyel dolgozott.

Referenciák:

Főhercegi uradalom, Főherceglak. M. kir. gazd. akadémia, Debreczen. Ungar Lajos urad., Ómoravicza. Deutsch Sándor gazd., Valkány. báró Podmaniczky Endre urad., Kelebia. báró Hammerstein R. urad., Pusztasári. gyulai Gaál Rezső, Mózsor.

Referenciák:

gróf Eltz féle urad., Vukovár. gróf Teleki Arvéd urad., Drassó. báró Kemény József urad., Marosnémeti. gróf Andrassy Sándor urad., Szigetvár. Csékei uradalom, Cséke. Plukovits József gazd., Csantavér. Deutsch Adolf gazd., Nagybögdány. Gergely Károly gazd., Gyömrő.

Hirdetési minden...
Betölt...
Földbirtok...
Dijmentes...
A Magyar és Erdős...
Az állások...
A gróf Est...
Főerdő...
Ispán...
Tisztelesség...
Nőtlen...
Keresetetik...
Gazdasági...
Urasági...

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

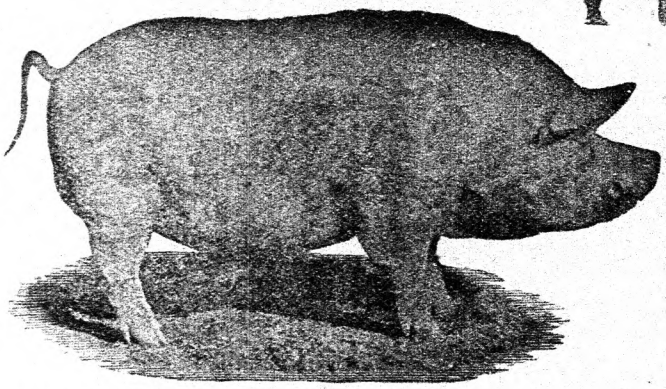
a legtekélyesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42—50. BUDAPEST—KELENFÖLD

a budaörsi-úton, a vasutállomással szemben.

Nagy fehér nemesített Yorkshire fajsértés.

Vevőimet van szerencsém ez-úton tudatni, hogy heeszes rendeléseiket most megújítani kérem, miután a vész elmúltával az állomány teljesen rendezett van. Jelenleg készletben vannak 3 hónapostól kezdve 1 éves kocák és kanok. Továbbá eladásra kerül több számfeletti 2 és 3 éves tenyészkocsa látható hasas állapotban súly szerint napi jegyezni szükséges. — Berni törzstenyészetemből van csak 10—12 hónapos bika. A tenyészetek országos törzskönyve van és az eddigi kiállításokon I. díjat nyertek.

Eckstein Fülöp Lugos, bolduri gazdaság.

Sárgőnyv-cím: „Szivattyár Budapest”
Gyártott fecskendők száma: 17.000.

Telefonszám: 72-08. v. 72-09.

Alapított: 1858. évben.

Budapesti Szivattyu- és Gépgyár Részvénytársaság
BUDAPEST, VI. ker., Váci-ut 69. szám.

Gyártási ágazatok:

Gőzgépek, légsűrítők, vacuumszivattyúk, keretfűrészek.
Gőzkazánok, tartányok, előmelegítők. Vashidak, fedélszerkezetek, szegecselt oszlopok.
Vas- és fémöntvények. Vasúti fordítóköröngök. Minden-nemű forgó- és futódaruk kézi- és villamoshajtásra.
Rostélyvasak aczélezett felülettel. — Közlelművek.
Szivattyúk ~ Tűzfecskendők.
Tűzoltósági segédeszközök. — Közegészségügyi szerek.
Köztisztasági eszközök.
Árjegyzéket, valamint „Gyártási ágazatokról” prospektust kívánatra. 525

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban Budapest, IX., Üllői-ut 25.

A Szegedi kenderfonógyár r.-t. Szegeden

felhívja a t. gazdaközönség figyelmét minden szerkezetű aratógéphez használható

manila kévekötőfonalára,

melyet mint egyedüli hazai gyártmányt, garantált 45 kg. minimális hordképességgel, a külföldinél jelenté-
kenyen olcsóbb árban szállít.

Múlt évben több mint 1000 mm-ászt adott el a gyár és számos nagy uradalom elismerő-levele bizonyítja a fonal kifogástalan minőségét.

Ugyanott **gőzeke-sodronykötelek, gazdasági kötélárak, kenderzsákok** legelőnyösebben beszerezhetők.

REICHEL és HEISZLER vegyipari gépgyára.

rezárú-, gőzkazányár és fémöntöde.

:: Budapest, X. ker., Noszlopy-utcza 1. szám. ::

Magyarország legrégebbi speciális gyára, mezőgazdasági szeszgyárak berendezésére.

Szeszfőzdék, finomítók és élesztőgyárak teljes gép felszerelése, a legújabb rendszerek alapján, az anyag legnagyobb felhasználásával. Fennálló gyártelepek felülvizsgálata, átalakítása, egyes gépek és készülékek szállítása, átalakítása és javítása, hiányok kipuhatolása s pótlása szakavatott közegeink által pontosan és jutányosan eszközöltetik. — Tervek és költségvetések, szükség esetén kiküldetések ijttalan ul. — Gyümölcs, szőlőtörköly és borseprő feldolgozásához kitűnő rendszerű pálinkafőző-üstök. — Számos kiállítási érem, díszoklevél.

Tavaszi trágyázásra legalkalmasabb a Cséry-féle szemétrágya,

mely a legolcsóbb phosphort, kálit és nitrogént tartalmazó természetes trágya. Az istállótrágyát tartalomban és hatásban jóval felülmúlja. Rövid idő alatt rengeteg népszerűsége tett szert.

Ismertetések, analizisek és árajánlatok kaphatók a központi eladási telepen:

BAYERTHAL és LEVY czégnél Budapest, V. ker., Bálvány-utcza 26.

„Patria” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomása. Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám. — Az Első Magyar Papír-Ipar r.-t. papirosán.